

ning Pangeran, noe dikoetjoerkeun ka oerang, tina sabab karoehoen oerang teu naroeot ka pangandika Pangeran, teu milampah sakoemaha noe dioengëlkeun dina ijeu kitab. a 2 Ijad. 11. 8

- 22 Bral Hiikia sarta piwarangan radja deui tjaralik ka Hoelda, nabi istri, garwa Saloem, poetra Tokhat, anoe poetra Hasra, toekang ngadjaga papakean; ari eta istri tjalikna di Jérusalem, dina bagian kadoewa; toeloj pada sasaoeran ka eta istri salahiran tadi teja. 'Misaoer istri teh ka darinja: Kijeu timbalan Pangeran, Allah Israil: Bedjakeun koe maraneh ka eta djalma, noe ngadjoeroeng-keun maraneh ka kami: 'Kijeu timbalan Pangeran: 'Masing njaho, kami rek ngadatangeun katjilakaan ka ijeu énggon sarta ka priboemina, * nja eta sakabeh panjapa, noe kaoengëlkeun dina kitab, anoe diadji di hareupeun radja Joeda
- 23 teja. 'Tina sabab geus naringgalkeun ka kami, sarta ngaroekoes ka aallaban, mambrih ngabèndoekeun kami koe sakabeh djidjjeunan leungeunna; noe matak bèndoe kami dikoetjoerkeun ka ijeu énggon, sarta moal pareum. 'Demi ka radja Joeda, noe ngadjoeroengkeun maraneh panja ka Pangeran, koedoe kijeu nja mopojan ka dinja: Kijeu timbalan Pangeran, Allah Israil: Moenggoeh eta lahiran, noe kadenge koe maneh teja,
- 27 'sapedab hate maneh djadi leuleus, sarta maneh ngahandapkeun diri di pajoeneun Allah, sanggeus maneh ngadenge lahirana bal ijeu énggon djeung bal priboemina, seug maneh ngahandapkeun diri di pajoeneun kami, djeung njosoek papakean maneh, bari tjeurik di pajoeneun kami: noe matak kami sabalikna ngamakboel, soer pangandika Pangeran.
- 28 'Masing njaho, maneh teh koe kami rek dirjoengkeun ka karoehoen maneh; bakal dirjoengkeun ka pakoebroer maneh djeung kasénangan, sarta panou maneh moal nendjo sakoer katjilakaan, noe koe kami bakal didatangkeun ka ijeu énggon, sarta ka priboemina. Toeloj eta teh pada lapor ka radja. a 3 Mosa 26. 14; 5 Mosa 28. 15.
- 29 * Tidinja radja miwarangan, sarta ngoempoekeun sakabeh kokolot Joeda djeung Jérusalem. 'Toeloj radja moeng-
30 gah ka gèdong Pangeran, diiring koe sakabeh oerang Joeda djeung priboemi

- Jérusalem; kitoe deui koe para panghoeloe djeung ahli-ahli Lewi, sarta koe djalma noe loba, noe gède reudjeung noe leutik; geus kitoe ngaos saoeingël kitab pèrdjangdjan, noe kapèndak di gèdong Pangeran teja, malar kadengo koe sarereja. 'Ari radja keur ngadég di parantina ngadég, sarta ngadamél pèrdjangdjan ka pajoeneun Pangeran, sèdja anoe ka Pangeran, sarta sèdja ngesti-keun timbalanana, pèrtelaanana djeung pikoekeunna, tèroes reudjeung manah sarta tèroes reudjeung njawa; sèdja ngalampahkeun lahiran pèrdjangdjan, noe kaoengëlkeun dina kitab teja. 'Sarta salobana djalma noe kapanggih di Jérusalem djeung di Binyamin, koe andjeunna disina mandjing. Prak priboemi Jérusalem pada ngalampahkeun tèroes sapèrdjangdjan Allah, nja eta Allah
- 33 karoehoen. 'Geus kitoe Josia ti sakabeh tanah-tanah bogana oerang Israil njingkirkeun saniskara kagiroekan, sarta salobana djalma noe kapanggih di Israil koe andjeunna disina ngabakti, tégès ngabakti ka Pangeran, Allah maranehanana. Sapandjang joeswa andjeunna eta teh teu njalingkir ti poengkoereun Pangeran, Allah karoehoen. a 2 Ijad. 23.

PASAL 35.

- Tidinja * Josia kèrsa milampah paska ka Pangeran di Jérusalem; prak pada mareuntjit paska dina tanggal opat wè-
2 las, boelan kahidji. 'Djeung andjeunna b ngadégkeun para panghoeloe, njangking sadjagaân-sadjagaânana, sarta pada di-koewatkeun kana ngabakti di gèdong
- 3 Pangeran. 'Toeloj andjeunna marentah ka ahli-ahli Lewi, noe magahan ka sabangsa Israil, noe saroeji bade ka Pangeran teja: Eta pèti soetji teundeun koe maraneh di djero gèdong, beuang ngadamél Soeleman poetra Dawoed, radja Israil teja; * taktak maraneh geus taja babawaan; ajeuna koedoe ngawoe-
4 laan ka Pangeran, Allah maraneh, sarta ka oematna Israil; 'djeung koedoe pada njadijakeun diri, noeroetkeun ahli karoehoen maraneh, sabagian-sabagian maraneh, tèroessatoelisan Dawoed, radja Israil, sarta toelisan Soeleman poetrana.
- 5 'Seug koedoe narangoeng di kasoeitian, noeroetkeun goendoean ahli karoehoen

doeloer-doeloer maraneh, djalma noe loba, [ka hidji-hidji goendoekan] sing nja hidji bagian ahli karoehoen oerang
 6 Lewi. 'Toeloef koedoe mareuntjit paska, bari njaroeftikeun maneh, sarta sadjakeun keur doeloer-doeloer maraneh, soepaja ngalampahkeun tēroes sapangan-dika Pangeran koe lantaran Moesa teja.
 7 'Sarta Josia ka djalma-djalma^d ngahadhatkeun anak domba djeung anak ēmbe, sakabehna baris paska, pikeun sadajana noe djonghok; ari rejana tiloe laka, tambah sapi tiloe reboe; nja eta
 8 ti kagoengan radja. 'Kitoe deui kapalakapalana njidēkahkeun ka djalma-djalma, ka para panghoeloe sarta ka ahli-ahli Lewi, bawaning soeka. Ari Hilkia, Djakaria djeung Jēhiel, noe djaradi gēgēdoeg gēdong Allah, ngaleler ka para panghoeloe, baris paska, doewa reboe gēnēp ratoes [ēmbē-domba], tambah sapi
 9 tiloe ratoes. 'Sarta ari^e Konanya, Sēmaja djeung Nētanēl, saderek-saderekna, kitoe deui Hasubja, Jēhiel djeung Josabad, para kapala ahli Lewi, njidēkahkeun ka ahli Lewi baris paska lima reboe [ēmbē-domba], tambah sapi lima ratoes.
 10 'Kitoe tjtjawisna baris ngabakti, sarta panghoeloe narangtoeng di parantina nangtoeng, kitoe deui ahli-ahli Lewi, noeroetkeun bagianana, tēroes satimbalan radja. 'Prak^f mareuntjit paska, sarta panghoeloe pada ngepretkeun [gētih] ti leungeunna, djeung ahli-ahli Lewi noe
 12 njisitan. 'Djeung pada ngingkarkeun^g koerban doeroekan, dek disaranggakeun noeroetkeun goendoekan ahli karoehoen djalma-djalma, soepaja dibatoerkeun ka Pangeran tēroes sakoemaha noe kae-
 13 ngēlkeun dina kitab Moesa. Ari sapi teja pon kitoe keneh. 'Tidinja paska^h di-ganggang dina seuneu, noeroetkeun boekoemna; ari koerban saroefti mah di-koeloeb dina daloeng, dina parioek sarta dina katel; seug diboeroekeun ka djalma loba. 'Sanggeusna kitoe pek njadi-
 14 jakeun keur daririna sarta keur para panghoeloe; karana panghoeloe-panghoeloe, nja eta toeroenan Haroen, ngoerbankeunana koerban doeroekan sarta djeung gadjih teh tēpi ka penting; noe matak ahli Lewi njadijakeun keur daririna sarta keur para panghoeloe, toeroe-
 15 nan Haroen. 'Djeung deui ahli-ahli nja-

nji, nja eta anak-poetoe Asap, pada aja di parantina nangtoeng, noeroetkeun dawoehan Dawoe, Asap, Heman djeung Jēdoetoeu, djoeroe pēlēng radja teja; kitoe deui poerah toenggoe lawang aja di oenggal-oenggal lawang; eta sadajana teu noenda pagaweanana, karana dipang-njadijakeun koe doeloer-doeloerna, pada
 16 ahli Lewi. 'Tab, kitoe mētakeunana sakabeh hal ngabakti ka Pangeran dina poē eta, baris milampah paska djeung ngoerbankeun koerban doeroekan dina allar Pangeran, noeroetkeun timbalan
 17 radja Josia. 'Brak oerang Israil, sakoer noe djonghok, pada milampah paska dina waktōe barita, sarta djeung pesta roti
 18 teu ragian, toedjoe poē lilana. 'Estoeⁱ hanteu ngalampahkeun paska tjara kitoe di Israil ti djaman nabi Samoeel; ari sadajana radja Israil taja noe ngalampahkeun paska sapērti noe dilampahkeun koe Josia, koe para panghoeloe, koe ahli-ahli Lewi, koe sakabeh oerang Joeda djeung oerang Israil anoe djonghok, sarta koe priboemi Jēroesalem teja. 'Mangsa kadalapan-wēlas taoenna Josia djoemē-
 19 nēng radja, barita eta paska dilampahkeunana. a 2 Radj. 23:21; p. 30:1. b p. 8:14 c 1 Bab. 23:25, 26. d p. 30:24. e p. 31:12, 13. f p. 30:16, 17; 29:34. g 3 Moesa 3:9. A 2 Moesa 12:8, 9. i 2 Radj. 23:22; p. 30:18, 26.

20 Sanggeusna sakabeh pērka noe tadi, hal Josia njadijakeun deui gēdong teja, a djēboel Nēko, radja Mēsir, sēdja mē-rangan ka nagara Karkēmī, di sisi tji Prat; bral Josia boedal, mapag ka dinja.
 21 'Toeloef radja Mēsir nitahan djalma ka andjeunna, mopojan kijeu: Eh radja Joeda! aja pērka naon andjeun teh ka kaoela? pangaroeroeg teh kaoela ajeunna lain ka andjeun, satērangna ka bangsa noe keur dipērangan koe kaoela; sarta timbalan Allah, kaoela koedoe kēntjēng. Poma-poma Allah, noe njarēngan ka kaoela, koe andjeun antēp, bisi ngaroek-
 22 sakkeun ka andjeun. 'Tatapi Josia teu kērsaeun malikkeun pameunteu ti dinja, anggoer^b seg njaran, sēdja mērangkan ka dinja, teu ngagoegoe kana kasaoeran Nēko, anoe ti lambe Allah; toeloef soem-ping, sēdja pērangan di lēbak Mēgido.
 23 'Tidinja^c radja Josia dipanah koe toekang panah, sarta keuna. Pok radja marental ka abdi-abdina: Kami koe ma-

raneh pindahkeun; karana kami bangët
 21 nja tatoe. 'Gautjang radja koe abdi-ab-
 dina dialihkeun tina kareta, ditiitihkeun^d
 kana kareta kadoewa kagoenganana,
 seug didjadjapkeun ka Jérusalem. Toe-
 loej poepoes, djeung dikoeerbkeun ka
 makam karoehoenna; sarta sakabeh oe-
 rang Joeda djeung Jérusalem pada pri-
 25 hatin katinggal Josia. 'Ari Jérnia ngad-
 mël bidji njanjian nalangsa hal Josia;
 djeung sakabeh ahli njanji laki-awewe,
 'tjap-tjap njijeun njanjian nalangsa, sok
 ngaroetjapkeun Josia, tēpi ka mangsa
 ajeuna; malah didjijeun pikoekoeh di
 26 Israil; sarta, saénjana, pada kaoengël-
 keun dina kitab njanjian nalangsa. - 'Ari
 tjarijos Josia salijan ti eta, djeung ka-
 hadeanana, noeroetkeun noe kaoengël-
 27 keun dina toret Moesa, 'sarta lakoe-
 lampabna, ti mimitina tēpi ka pangang-
 geusanana, saénjana kaoengëlkeun dina
 kitab para radja Israil djeung Joeda.

a 2 Radj. 23: 29. b p. 18: 29. c 1 Radj. 22: 34.

d 1 Moesa 41: 43. e Djak. 12: 11.

PASAL 36.

Geus kitoe * djalma-djalma eusi tanah
 Gnjokot Joahas, poetra Josia, seug di-
 djenngkeun radja, ngaganti ramana, di
 2 Jérusalem. 'Oemoer Joahas keur mang-
 sa djadi radja teh tiloe likoeur taoen,
 sarta tiloe boelan ngaradjaanana di Jē-
 3 roesalem. 'Toeloej andjeunna dirorod
 koe radja Mēsir di Jérusalem, sarta ta-
 nah teh didēnda saratoes talenta perak
 4 djeung satalenta emas. 'Tidinja Eljakim,
 saderek Joahas, koe radja Mēsir diang-
 kat radja, njangking Joeda djeung Jē-
 roesalem, sarta djennganana diganti
 Jojakim; dēmi Joahas sadereka mah
 koe Nēko dibawa, didatangkeun ka
 Mēsir.

a 2 Radj. 23: 30.

5 Oemoer Jojakim keur mangsa djadi
 radja teh salawe taoen, sarta sawēlas
 taoen ngaradjaanana di Jérusalem. Dē-
 mi Jojakim teh milampah noe goreng di
 6 pajoeneun Pangeran Allahna. 'Andjeun-
 na * diroeroeg koe Nēboekadnesar, radja
 Baboel, sarta koe Nēboekadnesar * dirante
 tambaga, dek diiringkeun ka Baboel.
 7 'Djeung deui * parabot gedong Pange-
 ran sawareh koe Nēboekadnesar dibawa
 ka Baboel, diteundeunna di gedong aal-
 8 labanana di Baboel. - 'Ari tjarijos Jojakim

salijan ti eta, djeung kagiroekauana noe
 koe andjeunna dilampahkeun, sarta ka-
 gorengan noe kapanggih di andjeunna,
 saénjana kaoengëlkeun dina kitab para
 radja Israil djeung Joeda. Ari Jojakim
 poetrana noe ngaganti djadi radja.

a 2 Radj. 24: 1. b p. 33: 11. c Esr. 1: 7; Dan. 1: 2.

9 * Oemoer Jojakim keur mangsa djadi
 radja teh dalapan [wēlas] taoen, sarta
 tiloe boelan sapoeleoh poē ngaradja-
 anana di Jérusalem. Dēmi Jojakim teh
 milampah noe goreng di pajoeneun Pa-
 10 ngeran. 'Ari keur mangsa * ganti taoen
 radja Nēboekadnesar miwarangan, seug
 Jojakim dibawa ka Baboel, barēng djeung
 paparabotan gedong Pangeran noeaheng-
 aheng; toeloej Sidkia, saderek Jojakim,
 koe radja Baboel didjenngkeun radja,
 njangking Joeda djeung Jérusalem.

a 2 Radj. 24: 8. b 2 Sam. 11: 1.

11 Oemoer Sidkia keur mangsa djadi ra-
 dja teh salikoer taoen, sarta sawēlas
 12 taoen ngaradjaanana di Jérusalem. 'Dē-
 mi Sidkia teh milampah noe goreng di
 pajoeneun Pangeran Allahna; teu nga-
 bandapkeun andjeun di pajoeneun nabi
 13 Jérnia, lalambe Pangeran. 'Samalah an-
 djeunna baba ka radja Nēboekadnesar,
 noe geus njoempahan ka andjeunna nje-
 boet Allah; sarta andjeunna ngabeu-
 raskeun beuheungna djeung neuaskeun
 manahna, sangeuk tobat ka Pangeran,
 14 Allah Israil. 'Kitoe keneh sakabeh ka-
 pala panghoeloe, geus poegoeh djalma
 noe loba, babēn pada migawe kasala-
 han, * noeroetkeun saniskara kagiroekan
 bangsa kapir; * djeung pada nganadjis-
 keun gedong Pangeran di Jérusalem,
 15 beunang Pangeran njoetjikeun teja. 'Ari
 Pangeran, Allah karoehoenna, * sok nga-
 datangkeun ka darinja piwarangan an-
 djeunna, ti saban isoeek-isoeek miwarang-
 na, bawaning wēlaseun ka oematna sarta
 16 ka ēnggon andjeunna linggih. 'Dēmi eta
 pada mojik ka piwarangan Allah, djeung
 njoemahkeun ka pangandikana, sarta
 ngalelewaan ka nabi-nabina, noe matak
 bēndoening Pangeran ngarosaan ka oe-
 matna, * moenggah datang ka ten beu-
 17 nang ditambaan. 'Tidinja Pangeran nga-
 datangkeun ka maranehanana * radja
 oerang Kasdim; nja eta seg meuntjitan
 baroedjangna koe pēdag di djero gē-
 dong kasoetjian maranehanana; * sarta

teu wélaseun ka boedjang djeung ka landjang, soemawonna ka noe kolot djeung noe bodas ramboet; kabéh oge
 15 diselehkeun ka leungeunna. 'Djeung sniskara parabol gédong Allah, gédoleutik, kitoe deui radja-brana gédong Pangeran, sarta doenya-brana radja djeung para kapalana, kabéh oge dibawa
 19 ka Baboel. 'Ari gédong Allah dihoeroean, koeta Jérusalem dibongkar, sakabéh gédong noe di Jérusalem dihoeroean koe seuneu, djeung sakabéh barangna
 20 noe moelja-moelja diraroeksakkeun. 'Demi sasosana noe paéh koe pédang di-bojong ka Baboel; geus kitoe pada ngawoela ka andjeunna djeung ka poetra-poetoeana, tépi ka karadjaan Persi ngareh;
 21 'soepaja kalaksanakeun pangandika Pangeran koe lantaran lambéj Jérémia, 'tépi ka tanah téh soekaeun koe sabat-sabatna; sapandjangna soewoeng tanah

teu ngarasa sabat, ^a tépi ka djédjéj toedjoeh poeloeh taoen.

^a p. 28:3.

^b Jer. 7:30. ^c p. 24:19. ^d Jer. 7:20; 30:12.

^e 2 Raj. 25. ^f 5 Moesa 28:50. ^g 3 Moesa 26:34.

^h Jer. 25:12; 29:10.

22 ^a Ari dina taoen noe kahidji Kores djoeméneng radja Persi, soepaja boekti pangandika Pangeran ti lambéj Jérémia teja, Pangeran ^b ngageuingkeun roh Kores, radja Persi, noe matak ngidérkeun parentah di sakaradjaanana kabéh, sarta
 23 nganggo soerat ongkoh, saeurna: 'Kijeu parentah Kores, radja Persi: Sakabéh karadjaan di boemi geus dipaparinkeun ka kami koe Pangeran, Allah sawarga; sarta kami koe andjeunna dikérsakeun njiyeun hidji gédong pikeun andjeunna di Jérusalem, di tanah Joeda. Saha-saha lébah maraneh kaasoeup sakabéh oematna, widi moelang, sarta moegi disaréngan koe Pangeran Allahna.

^a Est. 1:1. ^b p. 21:16.

KITAB ESRA.

PASAL 1.

Ari ^a dina taoen noe kahidji Kores djoeméneng radja Persi, soepaja boekti pangandika Pangeran ti lambéj Jérémia teja, Pangeran ngageuingkeun roh Kores, radja Persi, noe matak ngidérkeun parentah di sakaradjaanana kabéh, sarta
 2 nganggo soerat ongkoh, saeurna: 'Kijeu parentah Kores, radja Persi: Sakabéh karadjaan di boemi geus dipaparinkeun ka kami koe Pangeran, Allah sawarga; sarta kami koe andjeunna dikérsakeun njiyeun hidji gédong pikeun andjeunna
 3 di Jérusalem, di tanah Joeda. 'Saha-saha lébah maraneh kaasoeup sakabéh oematna, widi moelang ka Jérusalem, di tanah Joeda, sarta moegi disaréngan koe Allahna; seg geura njiyeun pigédongeun Pangeran, Allah Israil; nja eta
 4 Allah anoe linggih di Jérusalem. 'Ari saha-saha noe kari, di sakoer énggonna ngoembara, koedoe koe priboemi énggonna dibarahanana émas-perak, barang-

barang djeung sasatoan; sadjaba ti pangabakti bawaning soeka, pikeun gédong
 5 Allah, anoe linggih di Jérusalem. 'Tidina darangdan para loeloegoe ahli karoehoen kaum Joeda djeung Binyamin, kitoe deui para panghoeloe djeung ahli-ahli Lewi, nja eta sakoer noe koe Allah digeuingkeun soekmana, sédja moelang, arek njiyeun gédong Pangeran, anoe linggih di Jérusalem. 'Ari sakabéh noe sakoeuring eta ^b pada ngoewatkeun leungeun-leungeunna koe bangsa émas-perak, koe barang-barang, koe sasatoan, djeung koe sipat noe moelja-moelja, kadjaba ti saroeaning pangabakti bawaning soeka. 'Djeung deui radja Kores ngabidjilkeun paparabotan gédong Pangeran, ^c noe bareto koe Néboekadnesar dika-loewarkenn ti Jérusalem, sarta ditundeun di gédong nallahawana teja;
 7 'nja eta koe Kores, radja Persi téh, dibidjilkeun koe lantaran Mitredat, mantri doenya-brana, sarta dibilang, ^d diselehkeun ka Seshasar, gégéden Joeda.

9 'Ari bilanganana kijen: bokor émas tiloe
poeloeh, bokor perak sareboe, peso sa-
10 lapan likoer; 'pinggan émas tiloe poe-
loeh, pinggan perak, noe kasar, opat
ratoes sapoeloeh; parabot salijan ti eta
11 sareboe. 'Djoemlah parabot émas-perak
teh lima reboe opat ratoes. Kabeh di-
tjandak koe Sesbasar, eukeur nginditkeun
djalma dibojong teja ti Baboel ka Jê-
roesaleem.

a 2 Bab. 36: 22. b Neh. 2: 18.

c 2 Bab. 36: 7, 18. d p. 5: 14.

PASAL 2.

Sarta * nja ijeu oerang kabupaten, noe
Sarindit ti pangdjarahan djalma dibo-
jong, noe bareto koe Nêboekadnesar,
radja Baboel, dibojong ka Baboel teja,
ari ajenna maroelang ka Jêroesaleem
djeung ka Joeda, moeroe sanagara-sa-
nagarana; 'daratangna ngiring Sêroe-
bel, Jesoea, Nêhemja, Sêraja, Relaja,
Mordékai, Bilsan, Mispar, Bigwai, Rê-
hoem djeung Baana. Ari bilangan djal-
ma-djalma, bangsa Israil, kijeu: 'anak-
poetoe Paros doewa reboe saratoes toe-
djoeh poeloeh doewa. 'Anak-poetoe Sê-
patya tiloeratoes toedjoeh poeloeh doewa.
5 'Anak-poetoe Arali toedjoeh ratoes toe-
djoeh poeloeh lima. 'Anak-poetoe Pa-
hat-Moab, kaasoep anak-poetoe Jesoea
djeung Joab, doewa reboe dalapan ratoes
7 doewa wêlas. 'Anak-poetoe Elam sareboe
8 doewa ratoes lima poeloeh opat. 'Anak-
poetoe Satoe salapan ratoes opat poe-
loeh lima. 'Anak-poetoe Sakai toedjoeh
9 ratoes sawidak. 'Anak-poetoe Bani gënêp
10 ratoes opat poeloeh doewa. 'Anak-poetoe
11 Debai gënêp ratoes tiloe likoer. 'Anak-
poetoe Asgad sareboe doewa ratoes doe-
12 wa likoer. 'Anak-poetoe Adonikam gënêp
13 ratoes gënêp poeloeh gënêp. 'Anak-poetoe
14 Bigwai doewa reboe lima poeloeh
15 gënêp. 'Anak-poetoe Adin opat ratoes
16 lima poeloeh opat. 'Anak-poetoe Ater,
bangsa Hiskia, salapan poeloeh dalapan.
17 'Anak-poetoe Besai tiloe ratoes tiloe li-
18 koer. 'Anak-poetoe Jora saratoes doewa
19 wêlas. 'Anak-poetoe Hasoem doewa ra-
20 toes tiloe likoer. 'Anak-poetoe Gibar sa-
21 lapan poeloeh lima. 'Anak-poetoe Bet-
22 Lehem saratoes tiloe likoer. 'Oerang
23 Nêtopa lima poeloeh gënêp. 'Oerang
24 Anatot saratoes dalapan likoer. 'Anak-
poetoe Asmavet opat poeloeh doewa.
25 'Anak-poetoe Kirjat-Arim, Kêpira djeung

Berot, toedjoeh ratoes opat poeloeh tiloe.
26 'Anak-poetoe Ramah djeung Geba gënêp
27 ratoes salikoer. 'Oerang Mikmas sara-
28 toes doewa likoer. 'Oerang Bot-El djeung
29 Ai doewa ratoes tiloe likoer. 'Anak-poe-
30 toe Nêbo lima poeloeh doewa. 'Anak-
poetoe Magbis saratoes lima poeloeh gë-
31 nêp. 'Anak-poetoe Elam noe hidji deui
sareboe doewa ratoes lima poeloeh opat.
32 'Anak-poetoe Harim tiloe ratoes doewa
33 poeloeh. 'Anak-poetoe Lod, Hadid djeung
34 Ono, toedjoeh ratoes salawe. 'Anak-poe-
toe Jêriho tiloe ratoes opat poeloeh lima.
35 'Anak-poetoe Sênaa tiloe reboe gënêp
ratoes tiloe poeloeh.

a Neh. 7: 6.

36 Panghoeloe: anak-poetoe Jêdaja, bang-
sa Jesoea, salapan ratoes toedjoeh poe-
37 loeh tiloe. 'Anak-poetoe Imer sareboe
38 lima poeloeh doewa. 'Anak-poetoe Pas-
hoer sareboe doewa ratoes opat poeloeh
39 toedjoeh. 'Anak-poetoe Harim sareboe
toedjoeh wêlas.

40 Ahli Lewi: anak-poetoe Jesoea djeung
Kadmiel, kaasoep anak-poetoe Hodawia,
41 toedjoeh poeloeh opat. 'Ahli njanji: anak-
poetoe Asap saratoes dalapan likoer.
42 'Anak-poetoe poerah toenggoe lawang:
anak-poetoe Saloem, anak-poetoe Ater,
anak-poetoe Talmon, anak-poetoe Akoeb,
anak-poetoe Hatita, anak-poetoe Sobai;
43 djoemlah saratoes tiloe poeloeh salapan.
44 * Nêtinim: anak-poetoe Sila, anak-
poetoe Hasoepa, anak-poetoe Tabaoet;
45 'anak-poetoe Keros, anak-poetoe Siaba,
46 anak-poetoe Padon; 'anak-poetoe Lêba-
na, anak-poetoe Hagaba, anak-poetoe
47 Akoeb; 'anak-poetoe Hagab, anak-poe-
toe Samlai, anak-poetoe Hanan; 'anak-
poetoe Gidel, anak-poetoe Gahar, anak-
48 poetoe Raja; 'anak-poetoe Rêsin, anak-
poetoe Nêkoda, anak-poetoe Gasam;
49 'anak-poetoe Oesa, anak-poetoe Paseah,
50 anak-poetoe Besai; 'anak-poetoe Asna,
anak-poetoe Mêhoenim, anak-poetoe Nê-
51 poesim; 'anak-poetoe Bakboek, anak-
poetoe Hakoepa, anak-poetoe Harhoer;
52 'anak-poetoe Basloet, anak-poetoe Mê-
hida, anak-poetoe Harsa; 'anak-poetoe
53 Barkos, anak-poetoe Sisêra, anak-poetoe
54 Tamah; 'anak-poetoe Nêsiah, anak-poe-
toe Hatipa. 'Anak-poetoe abdi-abdi Soe-
55 leman: anak-poetoe Sotai, anak-poetoe
56 Soperet, anak-poetoe Pêroeda; 'anak-
poetoe Jaala, anak-poetoe Darkon, anak-

PASAL 3.

- 57 poeloe Gidel; 'anak-poeloe Sēpatya, anak-poeloe Hatil, anak-poeloe Pokeret-
 58 Hasēbaim, anak-poeloe Ami. 'Djoemlah Nētinim djeung anak-poeloe abdi-abdi Soeleman teh tiloe ratoes salapan poeloe doewa. *a 1 Bab. 9: 2.*
- 59 Sarta ^a ijeu noe arindit ti Tel-Melab, Tel-Harsa, Kēroeb, Adan djeung Imer, tapi teu barisaen netelakeun ahli karoehoenna djeung toeroenanana, jen es-
 60 too dirina oerang Israil: 'anak-poeloe Dēlaja, anak-poeloe Tobia, anak-poeloe Nēkoda; gēnēp ratoes lima poeloe doewa. 'Sarta noe kaasoep anak-poeloe panghoeloe, nja eta anak-poeloe Habaja, anak-poeloe Hakos, anak-poeloe Barsilai, noe boga pamadjikan ka hidji anak Barsilai, ^b oerang Gilad, sarta katēlah
 61 koe ngaran eta. 'Ari eta noe tadi pada nejangna soerat sadjarabna, tapi teu kapanggih, noe matak diutoeng rēgēd, ka loewar ti kapanghoeloean. 'Ari saor bopati ka darinja, jen oelah dalabar ^c noe pangsoetji-soetjina, tēpi ka aja deui panghoeloe ngadēg, njēkēl ^d Oerim djeung Toemim teja. *a Neh. 7: 61. b 2 Sam. 19: 31. c 3 Moesa 2: 3, 10; 4 Moesa 18: 9. d 2 Moesa 28: 30.*
- 62 Sapakoempoolanana djoemlah opat laka doewa reboe tiloe ratoes gēnēp poeloe, 'djaba ti badega-badegana awe-
 63 we-lalaki, aja toedjoe reboe tiloe ratoes tiloe poeloe toedjoe; sarta di maranehanana aja ahli njanji awe-we-lalaki, doewa ratoes. 'Ari koedana toedjoe
 64 ratoes tiloe poeloe gēnēp; bigalna doewa ratoes opat poeloe lima; 'ontana opat
 65 ratoes tiloe poeloe lima; kaldena gēnēp reboe toedjoe ratoes doewa poeloe. 'Ari sawareh loeloegoe ahli karoehen, barang saroeamping ka gēdong Pangeran di Jēroesalem, ngabarakti ka gēdong Allah bawaning soeka pribadi, baris ngadēgkeun deui eta gēdong dina oeroetna.
 66 'Ngahatoerkeunana sakadar kakoewatana baris piartaen pagawean, wang ēmas gēnēp laka sareboe gēbleg, sarta wang perak lima reboe mina, tambah
 67 djoebah panghoeloe saratoes siki. 'Tidinja panghoeloe, ahli Lewi djeung djalma noe reja, kitoe deui ahli njanji, poerah toenggoe lawang djeung Nētinim teja, pada matoeh di nagara-nagarana; sakabeh oerang Israil maratoeh di nagara-nagarana.

- Barang ^a nēpi ka boelan noe katoedjoe, Dari oerang Israil geus matoeh di nagara-nagarana, seug djalma-djalma teh karoempool ka Jēroesalem, ^b kawas djalma saorang. 'Tidinja Jesoea poetra Josadak, reudjeung saderek-saderekna, nja para panghoeloe, sarta Sēroebabel poetra Saltiel, reudjenng saderek-saderekna, pada dangdan, seg ngadjēlgkeun deui altar Allah Israil, sēdja ngoerbankeun koerban doeroekan di loehoerna, ^c sakoemaha noe kaeugēlkeun dina toret
 68 Moesa, piwarangan Allah teja. 'Prak pada ngadēgkeun eta altar dina oeroetna, tatapi kalawan baloewas hate ^d tina sabab sakoer bangsa eta tanah-tanah; toeloj pada ngoerbankeun koerban doeroekan dina eta altar bade ka Pangeran, nja eta koerban doeroekan isoek reudjeung sore. 'Sarta pada ngalakonan ^e pesta saoeung bēbētek, noeroetkeun noe kaeugēlkeun teja; djeung [ngoerbankeun] koerban doeroekan oenggal-oenggal poē tēroes sabilauganana, noeroetkeun hoekoemna, sabakoe-bakoena dina
 69 oenggal-oenggal poē. 'Sanggeusna kitoe [ngoerbankeun] koerban doeroekan ^f noe teu pētōt-pētōt, kitoe deui koerban pananggalan, djeung koerban sadajana pesta Pangeran, noe disaroetjikeun, sarta koerban sadajana noe ngabakti ka Pangeran ^g bawaning soeka. 'Tisēmēt tanggal hidji, boelan noe katoedjoe, ngamimitianana ngoerbankeun koerban doeroekan ka Pangeran; harita tatjan nji-
 70 jeun pipadēmeneun kabah Pangeran. 'Sarta pada ngaleler oewang ka toekang batoo djeung ka toekang kai, kitoe deui ^h kabakanan, inoeman sarta minjak ka oerang Sidon djeung ka oerang Tiroes, ⁱ baris ngadatangkeun kai poetri ti goe-noeng Libanon ka laot Jopa, sakoemaha noe koe Kores, radja Persi teja, diidinkeun ka darinja. *a Neh. 8: 1. b Hak. 20: 1. c 3 Moesa 6: 9. d p. 4: 4. e 3 Moesa 23: 34; 4 Moesa 29: 12. f 1 Bab. 16: 40; 2 Bab. 2: 4. g 5 Moesa 12: 6. h 1 Radj. 5-9, 11. i 2 Bab. 2: 16.*
- 8 Ari dina taoen noe kadoewa ti sanggeus daratang ka gēdong Allah, ka Jēroesalem, dina boelan noe kadoewa, seug Sēroebabel poetra Saltiel, djeung Jesoea poetra Josadak, sarta sesa saderek-

- saderekna, para panghoeloe djeung ahli-ahli Lewi, barèng sakabeli noe geus moelang ti pangdjarahan ka Jérusalem, pada ngamimitian; prak ngaradégkeun ahli-ahli Lewi ^a ti sémèt oemoer doewa poeloei taon ka loehoer, sina ngokolotan hal pagawean gédong Pangeran.
- ⁹ 'Toeloej ngadég Jesoea sapoetrana djeung sasaderekna, sarta Kadmiel sapoetrana, anak-poetoe Joeda, pada satoenggal, ngokolotan ka noe njarijeun pagawean gédong Allah; kitoe deni anak-poetoe Henadad sapoetrana djeung sasaderekna,
- ¹⁰ ahli-ahli Lewi. 'Mangsa taroekang njijieun masang pipadémeneun kabah Pangeran, seng para panghoeloe disina ngaradég, sarta pada nganggo, bari njarékél tarompot; djeung ahli Lewi, anak-poetoe Asap, pada make tjetjempres, baris moedji ka Pangeran, ^b noeroetkeun atoean
- ¹¹ Dawood, radja Israil teja. 'Prak patempas-tempas ^c nja moedji djeung nganoe-hoenkeun ka Pangeran, sabab moerah, sabab langgèng teu kaasihana ka Israil. Djeung djalma noe reja saroerak, bédas pisan soerakna, eukeur eta moedji ka Pangeran sapedah geus térap pipadémeneun gédong Pangeran. 'Ari panghoeloe djeung ahli Lewi sarta loeloegoe ahli karoehoen, noe karolot, ^d anoe tarégèseun ka gédong noe ti heula teja, barang geus térap pipadémeneun gédong ijeu di hareupeun panonna, reja noe tjareurik, bédas pisan sowarana, tatapi reja deni noe soerak bawaning koe kaboe-
- ¹³ ngahan, wani narikkeun sowara; 'djadi djalma-djalma teu bisaen ngabinakeun sora soerak kaboengahan djeung sora tjeurik djalma-djalma; wantoe djalma-djalma saroerakna rosa katjida, ^e wani sowarana kadenge ti kadjaohan.

^a 2 Bab. 31: 17. ^b 2 Bab. 23: 18; 29: 27. ^c 2 Bab. 5: 13.

^d Hag. 2: 3. ^e Neh. 12: 43.

PASAL 4.

Mangsa moesoeh Joeda djeung Binyamin ngadarengé bedja, jen oerang pangbojongan teh keur njijieun kabah ² bade Pangeran, Allah Israil, 'toeloej ngadareuheusan ka Séroebabel djeung ka para loeloegoe ahli karoehoen, sarta pada mihatoer ka arandjeunna kijeu: Kaeola ka sarampejan bajang ngabantoean njijieun, da kaeola ge narejangan

Allah sarampejan, saperti sarampejan keneh; ^a malah kaeola ngaloerban ka andjeunna ti watès djaman Esar-Hadon, radja Asoer, noe nginditkeun kaeola sadaja ka djeu. 'Diwalon koo Séroebabel, Jesoea djeung para loeloegoe ahli karoehoen oerang Israil salijan ti eta: Montong teuing maraneh ngabantoe ka kaeola njijieun gédong pikeun Allah kaeola; énjana mah kaeola sabatoer-batoer bae noe pinjijieun gédong teh pikeun Pangeran, Allah Israil, ^b sakoemaha noe koe radja Kores, radja Persi, ditimbaleun ka kaeola sadaja. 'Ari geus kitoe eta djalma-djalma ousi tanah sok ngoplek-
⁴ ngeplekkeun leungeun bangsa Joeda, sarta ^c sok diririsi eukeur njijieun. 'Malah-malah pada moeroehan ka para pangrèmpagan, tiua hal bangsa Joeda, soepaja diboeroengkeun karèpna; kitoe lakoea sapandjang djoemènéng Kores, radja Persi, tépi ka Darioes, radja Persi, ^d djoemènéng radja. 'Sarta keur mangsa Ahasweros djoemènéng radja, keur anjar keneh ngaradjaanana, eta djalma njarijeun hidji soerat pakélahan, ngistorikeun priboei Joeda djeung Jérusalem.

^a 2 Radj. 17: 24, 33; 19: 37. ^b p. 1: 3. ^c Neh. 6: 9.

- ⁷ Djeung deni ^e keur djaman Artahsasta pek Bislam, Mitredat, Tabel djeung batorna salijan ti eta, njoeratan ka Artahsasta, radja Persi; ari toelisana soerat teh ditoelis aksara Sam, sarta disalin
- ⁸ basa Sam. 'Réhoem, noe njékél parentah, djeung Simsai, mantri toelis, njarijeun hidji soerat, ngistorikeun Jérusalem, dikirimkeun ka radja Artahsasta, kijeu
- ⁹ oenina: 'Saparantos kitoe, Réhoem, anoe njékél parentah, sarèng Simsai, mantri sérat, kalajan rentjangan salijan ti eta, oerang Dina, oerang Aparsatka, oerang Tarpela, oerang Aparsa, oerang Arkoe, oerang Baboel, oerang Soesan, oerang
- ¹⁰ Deha sarèng oerang Elam, 'sarawoeh bangsa-bangsa salijan ti eta, anoe kening ngalihkeun Asnapar, noe agoeng nja moelja teja, dipèrnahkeun di nagara Samaria sarèng dina tanah salijan ti eta di peuntaseun bangawan, sarta satoetoeleina. 'Kijeu oenina soerat, noe koe eta dikirimkeun ka andjeunna, ka radja Artahsasta: Sérat ti abdi-abdi gamparan, djalma peuntaseun bangawan,
- ¹² sarta satoetoeleina. 'Tatoer oeninga ka

sang radja, jen oorang Jahoe di, anoo pada mijang ti salira gamparan teja, geus darongkap ka abdi, ka Jérusalem; pada ngadégkeun deui eta nagara noe bahaan ujadjabil teja; keur marantoskeun koeta-koetana saréng keur ngomean padémenna. 'Ajeuna hatooer oeninga ka sang radja, saopantén eta nagara tjjos diadégkeunana, saréng koetana dongkap ka parantosna, eta teh moal daceun njang-gakoun ' oepöti, beja atanapi tjoeke; pitémaheunana para radja kening roegi.

11 'Ajeuna, sarehing abdi pada nêda oejahing kuraton, saréng teu warêrat nendjo kawirangan sang radja, poerwa abdi ngadjoerongkeun saréng ngoeninga ka

15 sang radja; 'soepaja miwarang nitik-nitik dina sérat pangeling-ngeling karoe-hoen gamparan; tinangtos koe gamparan kapéndak dina eta sérat pangeling-ngeling, saréng bade oeninga, jen eta nagara estoe nagara bahaan, sok matak roegi ka radja-radja saréng kana kabopaten, sarawoeh di djérona sok ngajagajakeun karoeseohan, ti alam baheula pisan; poerwa eta nagara diroeksak.

16 'Noe mawi abdi pada ngoeninga ka sang radja, saopantén tjjos eta nagara diadégkeunana, saréng koeta-koetana dongkap ka parantosna, pimargieun gamparan moal pikagoenganeun doeoeman

17 peuntaseun bangawan. - 'Tidinja radja ngintoenkeun walonan ka Réhoeb, noe njékél parentah, djeung ka Simsai, mantri toelis, sarta ka batoerna salijan ti eta, noe tjaritjing di Samaria, sarta dina tanah salijan ti eta di peuntaseun bangawan: Salamét, sarta satoetoeloejna.

18 'Ari soerat, noe koe maraneh dikirimkeun ka kami teja, geus diwatja tetela

19 pisan di hareupeun kami. 'Tidinja kami mere parentah, seug naritik-nitik; énja kapanggih, jen eta nagara ti alam baheula pisan sok moendjoelkeun maneh, goreng ka para radja, sarta di djérona énja sok ngajagajakeun baha djeung

20 karoeseohan. 'Djeung deui tadina aja radja karawasa, ngareh ka Jérusalem, sarta pada moerba ' ka sakoeriling tanah peuntaseun bangawan, djeung dihatoe-

21 ranan oepöti, beja djeung tjoeke. 'Ajeuna maraneh geura mere parentah ngeureunkeun eta djalma-djalma, soepaja eta nagara oelah waka diadégkeunana, tépi ka

22 aja parentah ti kami. 'Masing aringét, poma maraneh oelah taledor nja ngalampahkeun hal kitoe; pinahaoneun karoeksakan dek nambaban deui, matak

23 roegi para radja? 'Geus kitoe, samantas oenina eta soerat ti radja Artahsasta diwatja di hareupeun Réhoem, djeung Simsai, mantri toelis, sarta di hareupeun batoer-batoerna teja, bral eta teh arindit ka Jérusalem sarta gagantangan, moeroe oorang Jahoe di; pek dieureunkeun

24 kalawan paksa djeung kawasa. 'Tidinja pagawean gédong Allah, anoe linggih di Jérusalem teh, eureun; ari eureunna nêpi kana kadoewa taoenna 'Darioes, radja Persi, djoeméneng radja.

a p. 7:1; Neh. 2. 1. b p. 7:24. c 1 Radj. 4:24.

PASAL 5.

Ari ' nabi Hagai djeung nabi Djakaria Apetra Ido pada ngawédjang ka oorang Jahoe di, noe aja di Joeda djeung di Jérusalem; ngawédjangna teh ka darinja mawa padjénengan Allah Israil.

2 'Tidinja 'Séroebabel poetra Saltiel djeung Jesoea poetra Josadak teja darangdan, prak mitémbéjan ngadamél gédong Allah, anoe linggih di Jérusalem; sarta disaréngan koe para nabi Allah, noe ngadeudenl ka arandjeunna. 'Dina mangsa eta soemping ka arandjeunna Tatnai, bopati tanah peuntaseun bangawan, djeung Sétar-Bosnai, sarta rentjang-rentjangna: pok pada mariksa ka arandjeunna kieu: Saha noe marentah ka sarampejan njeun ijeu gédong djeung nganggeuskeun

4 ijeu koeta? 'Tidinja kaoela pada mopo-jankeun ka eta pêtana noe matak kitoe, sarta ngaran-ngaran djalma, noe keur

5 njarieun eta adégan. 'Tatapi sotja Allah arandjeunna neutep ka para sésépoe oorang Jahoe di, noe matak teu koengsi koe eta dieureunkeun, ngan pèrkarana didongkapkeun ka Darioes, sarta toeloej

6 dibalésan soerat hal eta. 'Kieu oenina soerat, noe koe 'Tatnai, bopati tanah peuntaseun bangawan, djeung Sétar-Bosnai, sarta rentjang-rentjangna, ' oorang Aparsaka, noe aja di peuntaseun bangawan teja, dikirimkeun ka radja Darioes.

7 'Panjarjosan noe koe eta dikirimkeun ka andjeunna, sarta kieu noe ditoelis sadjéroning soerat: Kahondjoek ing radja Darioes; ngatoerkeun sadaja

- 8 kawiloedjéngan! 'Ngoingakeunka sang radja, abdi-abdi mantas ngadjadjah ka tanah Joeda, ka gédong Allah noe langkoeng agoeng teja; doepe eta gédong keur didijjeun, noe dipake batoe galède, saréng bilik-bilikna digébjogan; toer eta pagawean gétol pisan dipigawena, saréng loeoes djadina koe leungeun maranehana.
- 9 nana. 'Tidinja abdi pada mariksa ka kokolot-kokolot eta, kijeu tjatoer abdi ka maranehanana: Saha noe marentah ka sarampejan njiyeun ijeu gédong, djeung
- 10 nganggeuskeun ijeu koeta? 'Samalah ngaran-ngarana koe abdi ditanjakeun ka darinja, sédja dioeningakeun ka gamparan, dek noeliskeun ngaran sakoer djalma, noe djadi loeloegoena. 'Seg eta njaritakeun pètana noe mawi kitoe; pada ngadjawab, kijeu pokna: Kaoela teh abdi Allah, noe kagoengan langit reudjeung boemi, sarta kaoela keur njiyeun ijeu gédong, noe asal diadégkeun sababaraha taoen ka toekang, 'nja hidji radja Israil noe agoeng anoe ngadamél inja, sarta
- 12 dongkap ka anggeusna. 'Demi tina sabab karoehoen kaoela njariyeun pibéndocéun Allah sawarga, noe matak eta seug koe andjeunna 'pada diselehkeun ka panangan Néboekadnesar, radja Baboel, bangsa Kasdim teja; toeloer ijeu gédong koe eta diroeksakkeun, sarta
- 13 djalma-djalma dibarojong ka Baboel. 'Tapi dina taoen noe kahidji Kores teja djoeméng radja Baboel, seug radja Kores maparin timbalan ijeu gédong Allah
- 14 koedoe diadégkeun deui. 'Samalah 'paparabatan gédong Allah, anoe sipat émas djeung sipat perak, noe koe Néboekadnesar dika-loewarkeun tina kabah di Jérusalem, bari seug diasoepekeun ka gédong di Baboel, nja eta koe radja Kores dibidjilkeun ti gédong di Baboel, sarta diselehkeun ka hidji djalma djénéngan Sesbasar, noe koe andjeunna didjénéngkeun bopati, 'bari ngalahir ka eta kijeu:
- 15 Tjokot ijeu paparabatan, geura leumpang, anteurkeun eta teh koe maneh kana kabah di Jérusalem, sarta gédong Allah koedoe diadégkeun deui dina oeroetna. 'Tidinja eta Sesbasar soemping, seg ngadamél pipadémeneun gédong Allah, anoe linggih di Jérusalem; ti mangsa harita didijjeunna tépi ka ajeuna, tapi
- 17 tatjan samakta. 'Mana ajeuna, madak

aja manah sang radja, moegi miwarang nitik-nitik di gédong doenya-brana kagoengan sang radja di dinja, di Baboel, jaktos hanteuna radja Kores maparin timbalan ngadégkeun eta gédong Allah di Jérusalem; saréng pangdorsakeun sang radja hal ijeu pérkawis moegi didongkapkeun ka abdi sadaja, noen.

a Hag. 1:1; Dja. 1:1. b p. 3:2. c p. 4:9.

d 1 Radj. 6:1. e 2 Radj. 24, 25. f p. 1:1. g p. 1:7, 8.

PASAL 6.

- Tidinja radja Darioes maparin timbalan; seug naritik-nitik di djero gédong soerat, énggon ngampilan doenya-brana di Baboel. 'Geus kitoe di nagara Ahmèta, di djero karaton noe di tanah Madajin, kapanggih hidji goeloengan, sarta aja toelisan di djérona keur pangingét-ningét, nja kijeu: 'Dina taoen noe kahidji Kores djoeméng radja, eta radja Kores maparin timbalan kijeu: Moenggoeh gédong Allah di Jérusalem teja, eta gédong koedoe diadégkeun deui, keur piénggoneun ngoerbankeun koerban, sarta padémenna koedoe sing koewat; piloeoereunana eta gédong sawidak asta, kitoe deui pipanggérteunana sawidak asta; 'make tiloe lapis batoe galède, djeung salapis kai weuteuh; ari pibalandjaemunana mangke dika-loewarkeun ti gédong radja. 'Djeung deui paparabatan gédong Allah, noe sipat émas sarta sipat perak, noe dika-loewarkeun koe Néboekadnesar tina kabah di Jérusalem, bari seug ditjandak ka Baboel teja, koedoe dipoeulangkeun, didatangkeun deui kana kabah di Jérusalem, ka saeroet-oeroetna, nja koedoe diteundeunan deui di gédong Allah. 'Ajeuna maneh, 'Tatnai, bopati peuntaseun bangawan, Sétar-Bosnai, djeung batoer-batoer maraneh, sakoer oerang Aparsaka noe di peuntaseun bangawan! sing djaraeoh ti dinja. 'Ingkeun eta pagawean gédong Allah teh; bopati oerang Jahoe di sarta djeung kokolot-kokolot oerang Jahoe di sina pada ngadégkeun eta gédong Allah dina oeroetna. 'Sarta kami mere parentah hal noe koe maraneh koedoe dilampahkeun ka kokolot-kokolot oerang Jahoe di teh, sangkanna njariyeun eta gédong Allah; nja eta koedoe sing gantjang ka eta djalma-djalma merean pibalau-

- djaenana, njokot tina kagoengan radja, tégés tina oepéti tanah peuntaseun bangawan, soepaja oelah kandég. 'Sarta naon bae noe koe eta koedoe dipake, kaja anak sapi, domba lalaki djeung anak domba, pikoerbaneun doeroekan pikeun ka Allah sawarga, tarigoe, oelah, anggoer djeung minjak, sakoemaha omong panghoeloe-panghoeloe noe aja di Jérusalem, koedoe diberean ka darinja saban-saban poé, oelah loepoet;
- 10 'sangkan eta teh ka Allah sawarga ngahatoerkeun ^a koerban matak sêdép, sarta ^a mangnédakeun radja sapoetra-poe-
11 trana, soepaja pada salamét. 'Djeung deui kami mere parentah, saba-saba djalma ngarobahkeun ijeu timbalan, nja eta koedoe dipangbêtotkeun kai ti imahna, pek ditandjeurkeun, bari seg manehana dipakoe dina eta, ^f sarta imabna koedoe didijieun djarinan tina hal kitoe.
- 12 'Ari Allah, ^g noe ngalinggihkeun padjénenganana di dinja, moegi ngaroeboeheun sakabéh radja reudjeung bangsa, noe njodorkeun leungeun, karép ngarobahkeun, deknaroeksakkeun eta gédong Allah di Jérusalem. Ijeu kami Darioes noe mere parentah; koedoe sing gantjang dilampahkeun. ^a p. 1:1. ^b 1 Radj. 6:2. ^c p. 5:3. ^d 2 Moesa 29:18. ^e 1 Tim. 2:1, 2. ^f Dan. 2:5. ^g 1 Radj. 9:3.

- 13 Tidinja Tatnai, bopati peuntaseun bangawan, Sétar-Bosnai, sarta rentjang-rentjangna teja, reh geus aja piwarangan ti radja Darioes teh, prak pada milampah kitoe, sarta gantjang. 'Toeloj para kokolot oerang Jahoedi ngadamél, sarta loeles pisan, ^a tina lantaran piwédjang nabi Hagai djeung Djakaria poetra Ido teja; nja pada ngadamél sarta datang ka anggeusna, noeroetkeun timbalan Allah Israil, sarta noeroetkeun dawoehan Kores, Darioes djeung Artahsasta,
- 15 radja Persi. 'Ari nganggeuskeunana gédong teh ninggang di tanggal tiloe, ^b boelan Adar; nja eta kagénép taoenna
16 radja Darioes djoeménéng radja. 'Geus kitoe oerang Israil, para panghoeloe djeung ahli-ahli Lewi, sarta oerang pangbojongan salijan ti eta, ^c pada njalamétkeun eta gédong Allah kalawan kamékaan. 'Sarta ngoerbankeun baris njalamétkeun eta gédong Allah, sapi satoes sêle, domba lalaki doewa ratoes

sêle, djeung anak domba opat ratoes sêle, sarta émbé badot pikoerbaneun dosa ^d tina sabab sabangs Israil, doewa wêlas sêle, noeroetkeun rejana kaum
18 Israil. 'Sarta ngaradégkeun panghoeloe-panghoeloe sagoendoean-sagoendoeanana, kitoe deui ahli-ahli Lewi sabagian-sabagianana, baris hal ngabakti ka Allah, anoe linggih di Jérusalem; ^e sakoemaha noe kaeogélkeun dina kitab Moesa. ^a p. 5:1. ^b Est. 3:7. ^c 2 Bab. 7:9. ^d p. 8:35. ^e 4 Moesa 3:6; 8:21.

- 19 Djeung deui oerang pangbojongan teh
^a milampah paska dina tanggal opat
20 wêlas, boelan noe kahidji. 'Karana panghoeloe djeung ahli Lewi ^b geus pada ngabérésihan diri, kawas djalma saoe-rang; geus bérésih sadajana; pek mareuntjit paska pikeun sakabéh oerang pangbojongan, djeung pikeun doeloer-doeloerna, para panghoeloe, sarta pikeun
21 daririna. 'Brak oerang Israil, noe geus maroelang ti pangbojongan teh, pada dadaharan, ^c baréng sakoer noe geus misahkeun manéh, ingkar tina kancadisan bangsa-bangsa eusi tanah, tjampoer ka oerang Israil, sêdja nejangna
22 Pangeran, Allah Israil. 'Djeung pada milampah pesta roti teu ragian toedjoeh poé lilana, kalawan kaboengahan; wantoe-wantoe maranehanana dibaroengahkeun koe Pangeran, sarta manah radja Asoer koe Pangeran dingérkeun ka maranehanana, kersana ngoewatkeun leungeun maranehanana dina pagawean gédong Allah, nja eta Allah Israil.
- ^a 2 Moesa 12. ^b 2 Bab. 30:3, 15. ^c 4 Moesa 9:14; Neh. 10:28.

PASAL 7.

Sanggeusna sagala pèrkara noe tadi teja, ^a keur mangsa Artahsasta, radja Persi, djoeménéng radja, Esra, poetra Sêraja, anoe poetra Asarja, anoe poetra Hilkia,
2 'anoé poetra Saloem, anoe poetra Sadok,
3 anoe poetra Ahitoeb, 'anoé poetra Amarja, anoe poetra Asarja, anoe poetra Mê-
4 rajot, 'anoé poetra Sêrahja, anoe poetra
5 Oesi, anoe poetra Boeki, 'anoé poetra Abisoea, anoe poetra Pinéhas, anoe poetra Elasar, anoe poetra Haroen, loe-
6 loegoe panghoeloe teja, 'nja eta Esra angkat ti Baboel; sarta eta teh djadi ahli kitab, mahir dina toret Moesa, noe dipapariukeun koe Pangeran, Allah

Israil teja; djeung Esra teh koe radja dileler sapanochoenna, ^a koe bérkah Pangeran Allahna ka andjeunna. 'Sarta aja deui noe arindit, sawareh oerang Israil, djeung sawareh para panghoeloe, ahli Lewi, ahli njanji, poerah toenggoe lawang djeung ^c Nétinim; arinditna ka Jérusalem dina katoedjoeh taoenna Artahsasta teja djoeménng radja. 'Ari dongkapna Esra ka Jérusalem dina boelan noe kalima, nja eta katoedjoeh taoenna radja Artahsasta djoeménng. ^d 'Karana dina tanggal hidji, boelan noe mimiti, eta teh bral angkat ti Baboel, sarta dina tanggal hidji, boelan noe kalima, dongkapna ka Jérusalem, ^e koe bérkah Allahna noe leuwih moerah ka andjeunna. 'Karana Esra teh geus nétépkeun manahna, sódja nejangau toret Pangeran, sarta dek dilampahkeun: djeung sódja ngawoeroekkeun ka Israil pikoekoeuh reudjeung hoekoem.

a p. 4:7; 6:14. b Neh. 2:8. c p. 2:43.
d p. 8:18.

- 11 Sarta kieu oengélina sérat, noe di-bahankeun koe radja Artahsasta ^a ka panghoeloe Esra, noe djadi ahli kitab, ngarti kasaoeran timbalan Pangeran djeung pikoekoeuhna ka Israil: 'Sérat kami Artahsasta, ^b radjaning sakabeh radja, daténg panghoeloe Esra, ahli kitab, ngarti toret Allah sawarga sarta antek, djeung satoetoeleujna. 'Ijeu kami mere parentah, saha-saha noe soeka di karadjaan kami, kaasoep bangsa Israil, djeung panghoeloe-panghoeloena sarta ahli-ahli Lewi, hajang leumpang ka Jérusalem reudjeung maneh, diwidian leumpang. 'Sapedah maneh ti pajoneun radja sarta ti ^c noe toedjoeh pangrémpaganana dipiwarang ngadongdon hal Joeda djeung Jérusalem, pérkara toret Allah maneh, noe ditjékél koe maneh; ^d 'sarta soepaja maneh nganteurkeun énas-perak, noe koe radja djeung pangrémpaganana bawaning soeka pribadi dibaktikeun ka Allah Israil, anoe pang- ^e linggibanana aja di Jérusalem; 'kitoe deui sakabeh énas-perak, noe koe maneh bakal kapanggih di satanah Baboel, reudjeung pangabakti, noe koe djalma-djalma djeung panghoeloe-panghoeloe bawaning soeka sorangan dibaktikeun ka gédong Allahna, noe aja di Jérusalem.

- 17 'Tina sabab kitoe, eta oewang koe maneh gantjang beulikeun ka sapi, ka domba lalaki, ka anak domba, sarta ka pikoerbaneunana kadaharan djeung pikoerbaneunana inoeman; toeloeh koerbankeun sakali dina altar gédong Allah ^a maraneh, anoe aja di Jérusalem. 'Sarta naon bae noe koe maneh djeung doeloer-doeloer maneh dikira pihadeun dilampahkeun koe sesa eta énas-perak, heg lampahkeun, noeroetkeun pangérsa ^b Allah maraneh. 'Djeung ari paparabotan, noe diselehkeun ka maneh baris hal ngabakti di gédong Allah maneh, ^c datangkeun koe maneh sing pöpök ka pajoneun Allah Jérusalem. 'Sarta ^d naon deui noe koedoe dipako ka gédong Allah maneh, anoe rasa maneh pérloeu dibere, seg bere, njokot ti gédong doenya-brana ^e radja. 'Djeung deui ijeu kami radja Artahsasta mere parentah ka sakabeh mantri doenya-brana, noe aja di peuntaseun bangawan, naon bae noe bakal dipenta ka maraneh koe panghoeloe Esra, ahli kitab, anoe ngarti toret Allah sawarga, koedoe sing gantjang dilampahkeun; ^f 'perak watès saratoes talenta, tarigoe watès saratoes pikoel, anggoer watès saratoes bat, sarta minjak watès saratoes bat; ari oejah mah teu asoep ^g toelis. 'Saniskara noe djadi timbalan Allah sawarga, koedoe dilampahkeun sing gémét pikeun gédong Allah sawarga; karana pinahaoneun rek aja bébéndoe kana karadjaan radja sarta ka ^h poetra-poetrana? 'Djeung deui kami mere njaho ka maraneh, moenggoeh sakoer panghoeloe djeung ahli Lewi, ahli njanji, poerah toenggoe lawang, Nétinim djeung noe ngawoela dina eta gédong Allah, teu meunang diwadjiban ⁱ oepéti, beja ^j atawa tjoeke. 'Ari maneh teh, Esra! koedoe ngadjénngkeun hakim djeung djaksa, noeroetkeun kapintéran Allah maneh, anoe aja di diri maneh; nja eta sina pada ngahoekoeman ka sakabeh djalma-djalma noe di peuntaseun bangawan, ka sakabeh noe njarah toret Allah maneh; sarta sakoer noe tatjan njaho, koedoe koe maraneh dibere njaho. ^k 'Saha-saha djalma teu ngalampahkeun toret Allah maneh atawa papakon radja, koedoe gantjang ditérapan hoekoeman, boh dipaéhan, boh diboewang,

boh dirampus babandaan, atawa diberok. ^a Neh. 12:26. ^b Jch. 26:7. ^c Est. 1:14.

^d p. 8:26. ^e p. 6:8. ^f p. 4:13.

- 27 Sagala poedji ka Pangeran, Allah karochoen oerang, anoe masihkeun noe kitoe dina manah radja, moenggha kersa ngaloes-ngaloes ka gedong Pangeran di 28 Jérusalem, 'sarta ka diri kaoela ^a meroelkeun kahemanan di pajoneun radja djeung pangrempaganana, kitoe deui di pajoneun sadajana kapala radja noe kawasa-kawasa. Noe matak kaoela ngoewatkeun maneh koe berkali Pangeran, Allah kaoela, ka diri kaoela; seug kaoela ngoempoekeun loeloegoe-loeloegoe bangsa Israil, soepaja arindit djeung kaoela. ^a p. 9:9.

PASAL 8.

- Nja ijen loeloegoe ahli karochoen djeung sadjarah-sadjarahna, ^a noe arindit djeung kaoela ti Baboel, keur mangsa 2 radja Artahsasta djoemeng radja: 'ti anak-poetoe Pinēbas teja Gersom; ti anak-poetoe Itamar teja Daniël; ti anak-poetoe Dawoed teja Hatoes; 'ti anak-poetoe Sēkanya; ^b ti anak-poetoe Paros teja Djakaria; ari noe miloe djeung eta, asoep sadjarah, saratoes lima poeloeh 4 djalma lalaki. 'Ti ^c anak-poetoe Pabat-Moab teja Eljoēnai anak Sērahja; ari noe miloe djeung eta doewa ratoes djal- 5 ma lalaki. 'Ti anak-poetoe Sēkanya teja anak Jēhasiēl; ari noe miloe djeung eta 6 tiloe ratoes djalma lalaki. 'Ti ^d anak-poetoe Adin teja Ebed anak Jonatan; ari noe miloe djeung eta lima poeloeh 7 djalma lalaki. 'Ti ^e anak-poetoe Elam teja Jēsaja anak Atalja; ari noe miloe djeung eta toedjoeh poeloeh djalma la- 8 laki. 'Ti ^f anak-poetoe Sēpatya teja Sēbadya anak Mikael; ari noe miloe djeung 9 eta dalapan poeloeh djalma lalaki. 'Ti ^g anak-poetoe Joab teja Obadya anak Jēhiel; ari noe miloe djeung eta doewa 10 ratoes dalapan wēlas djalma lalaki. 'Ti anak-poetoe Sēlomit teja anak Josipja; ari noe miloe djeung eta saratoes gēnēp 11 poeloeh djalma lalaki. 'Ti ^h anak-poetoe Bebai teja Djakaria anak Bebai; ari noe miloe djeung eta dalapan likoer djalma 12 lalaki. 'Ti ⁱ anak-poetoe Ašgad teja Johanan anak Hakatan; ari noe miloe djeung eta saratoes sapoeloeh djalma

- 13 lalaki. 'Ti ^j anak-poetoe Adonikam teja anoe palandeuri; sarta nja ijen ngaranna: Elipelet, Jēhiel djeung Sēmaja; ari noe miloe djeung eta gēnēp poeloeh djalma 14 lalaki. 'Ti ^k anak-poetoe Bigwai teja Oetai djeung Saboed; ari noe miloe djeung eta toedjoeh poeloeh djalma lalaki.

^a p. 7:1. ^b p. 2:3. ^c p. 2:6. ^d p. 2:13. ^e p. 2:7.

^f p. 2:4. ^g p. 2:6. ^h p. 2:11. ⁱ p. 2:12. ^j p. 2:13.

^k p. 2:14.

- 15 Toeloeh eta teh koe kaoela dikoempoekeun ka waloengan, noe ngotjor ka Ahawa; seg kaoela pada masanggrahan di dinja meunang tiloe poē. Ana kaoela nēgēskeun ka djalma noe loba djeung ka panghoeloe-panghoeloe, wēt teu pisau 16 manggih anak Lewi di dinja. 'Geus kitoe kaoela ngahiras Eliēser, Ariēl, Sēmaja, Elnatan, Jarib, Elnatan, Natan, Djakaria djeung Mēsoelam, noe pada djadi loeloegoe; kitoe deui Jojarib djeung Elnatan, noe djaradi goeroe; 'pada ditital koe kaoela ka Ido, loeloegoe di ēnggon [ngaran] Kasipia; sarta biwirna koe kaoela diteundeunan omongan, poepoeilih-keuneun ka Ido, ka saderek-saderek eta djeung ka Nētinim, noe araja dina eta ēnggon Kasipia, sina ngadatangkeun ka kaoela djalma-djalma baris ngawoela di 18 gedong Allah oerang. 'Toeloeh ngadatangkeun ka kaoela, ^a koe berkali Allah oerang noe leuwih moerah ka diri kaoela, hidji djalma pintēr, kaasoeup anak-poetoe Mahli, anoe poetra Lewi, anoe poetra Israil; djeung Serebja, saanak-anakna djeung sadoeloer-doeloerna, da- 19 lapun wēlas; 'kitoe deui Hasabja, noe direudjeungan koe Jēsaja, noe kaasoeup anak-poetoe Mērari, doeloer-doeloerna djeung anak-anak eta, doewa poeloeh; 20 'sarta noe kaasoeup ^b Nētinim, anoe koe Dawoed djeung para kapala dibakoekeun koemawoela ka ahli Lewi teja, aja doewa ratoes doewa poeloeh Nētinim; eta kabeh disarēboet ngaran-ngaranna.

^a p. 7:9. ^b p. 2:13.

- 21 Geus kitoe enkeur di dinja, di sisi tji Ahawa teja, ^a kaoela ngoewarkeun poewasa, soepaja pada ngarēndahkeun diri di pajoneun Allah oerang, sangkan ka andjeunna nēda djalma lēmpēng pikeun diri kaoela sakabeh, djeung pikeun baroedak, sarta pikeun sakabeh radja-kaja. 22 'Karana kaoela era njoehoeneun balad

djeung toekang toempak koeda ka radja, baris noeloeng kaola sakabeli di djalan tina hal moesoeh; pedah kaola geus pada oendjoekan ka radja, kieu nja pi-oendjoek: Panangan Allah simkoering ngaoban ka sadajana noe nejangun andjeunna, matak djamoega; dëmi kabédasanana saréng bëndoena toemërapi ka sakabeli noe ninggalkeun andjeunna.

23 'Heug kaola pada poewasa, sarta nêda ka Allah oerang hal anoe kitoe; ari panêda kaola sakabeli koe andjeunna ditarima.

a 2 Bab. 20: 3; Jer. 36: 9.

24 'Tidinja kaola misahkeun doewa wêlas kapala panghoeloe, nja eta Serebja djeung Hasabja, sarta direndjeungan sapoeloeh 25 djalma ti lëbah saderekna. 'Toeloj eta teh koe kaola dipangnimbangkeun^a émas-perak djeung paparabotan, pihatoeraneun gëdong Allah oerang, noe dihatouerkeun koe radja, koe para pangrëmpaganana, koe para kapalana sarta koe sakabeli oerang Israil noe djaronghok.

26 'Ari noe koe kaola ditimbang diseleheun ka leungeun eta teh, nja eta perak gënëp ratoes lima poeloeh talenta, djeung parabol perak saratoes talenta; ari émas, 27 saratoes talenta; 'sarta pinggan émas doewa poeloeh siki, pihargaeunana sareboe wang émas; djeung parabol tambaga gilap nja aloes, doewa siki, moelja 28 sapërti émas. 'Pok kaola mitjatoer ka darinja: Sampejan teh sarotji bade ka Pangeran, sarta ijeu paparabotan sarotji; kitoe keneh ijeu émas-perak, pangabakti bawaning soeka, bade ka Pangeran, Allah karoehoen sarampejan. 'Mas- 29 sing pada prijatna, koedoe ngadjaga eta, tēpi ka ditimbang koe sarampejan hareupeun para kapala panghoeloe djeung ahli Lewi, sarta hareupeun para kapala ahli karoehoen Israil di Jérusalem, b dina pondok-pondok gëdong Pangeran.

30 'Pek eta émas-perak djeung paparabotan anoe beunang nimbang teh ditampa koe para panghoeloe sarta koe ahli-ahli Lewi, arek didatangkeun ka Jérusalem, ka gëdong Allah oerang.

b Neh. 10: 37.

a p. 7: 15.

31 'Djeung kaola arindit ti tji Ahawa dina tanggal doewa wêlas, boelan noe nimiti, sêdja leumpang ka Jérusalem; sarta panangan Allah oerang ngaoban ka kaola sakabeli, diloeppetkeun ti leu-

ngueun moesoeh djeung ti noe masang 32 baja di djalan. 'Ari geus datang ka Jérusalem, kaola pada eureum di dinja 33^a meunang tiloe poë. 'Dëmi dina poë noe kaopat seg nimbang émas-perak djeung paparabotan teja di gëdong Allah oerang, diseleheun ka panangan panghoeloe Mëremot poetra Oeria, noe direntjangan koe Elasar poetra Pinêhas, sarta pada direndjeungan koe Josabad poetra Jesoca djeung Nadya poetra 34 Binoei, doewanana ahli Lewi. 'Dina rejana, dina beuratna aja kabeh; waktou harita keneh ditoeliskeun sabemat-sa- 35 beuratna. 'Anoe geus maroelang ti pangdjaraban, sakoer oerang pangbojongan, toeloj pada ngahatoerkeun koerban doeroekan ka Allah Israil, sapi ngora lalaki doewa wêlas siki^b tina sabab sabangsa Israil, domba lalaki salapan poeloeh gënëp, anak domba toedjoeh poeloeh toedjoeh, émbé badot pikoerbaneun dosa doewa wêlas siki, kabeh ge koerban doeroekan bade ka Pangeran. 'Djeung deui 36^c sagala papakon radja teja disanggakeun ka sadaja goepërnoer radja djeung ka sadaja bopati tanah peuntaseun bangawan; toeloj eta pada njamboengan ka djalma-djalma sarta ka gëdong Allah.

a Neh. 2: 11. b p. 6: 17. c p. 7: 11.

PASAL 9.

Barang geus tjatjap noe tadi teja, djëboel para kapala njalampeurkeun ka kaola, sarta sasaoeran kieu: Oerang Israil noe loba, dalah para panghoeloe saréng ahli-ahli Lewi, ^a hanteu misah reudjeung bangsa-bangsa sagala tanah; sok noeroetan kagiroekan lampah eta bangsa, nja eta oerang Kanaän, oerang Het, oerang Pares, oerang Jérëbes, oerang Amon, oerang Moab, oerang Mësir djeung 2 oerang Emor. 'Karana^b sok aja noe njokot anak eta keur pipamadjikaneun sorangan atawa keur pipamadjikaneun anak; djadi binih soetji teh patjampoer djeung eta bangsa-bangsa sagala tanah; ari panangan para kapala reudjeung pangkat-pangkat noe ti heula dina ijeu 3 kasalahan. 'Barang kaola geus ngadengo përkara kitoe, ^c seg kaola njosoëk djoe- bah djeung baroedoem kaola, sarta ngadoedoetan boeok djeung djanggot ka- 4 oela, bari dijoe ngahëroek. 'Toeloj

karoempoel ka kaoela ^a sakoer noe adjrih
 koe pangandika Allah Israil, tina sabab
 eta kasalahan djalma dibojong; ari ka-
 oela teja dijoek bac ngaheroek ^c tēpi
⁶ ka waktōe koerban sore. 'Dēmi keur
 waktōe koerban sore kaoela tjéngkat
 tina kasoeckēran kaoela, bari make djoe-
 bah djeung haroedoem beunang njosoek
 teja; toelocj kaoela brék tapak-toeoe,
⁷ bari nadahkeun leungeun ka Pangeran,
⁸ Allah kaoela. 'Pok kaoela oendjoekan
 kijeu: Noen, Allah koering! koering teh
 era saréng wirang njéngkatkeun beu-
 ngent ka andjeun, Allah koering; ⁹ ka-
 rantēn kadorakaan koering sadaja ra-
 rosa, ngaliwatan sirah, saréng kasalahan
 koering sadaja gēde, dongkap ka langit.
¹⁰ 'Ti djaman karoehoem pisan koering teh
 pada njandang kasalahan gēde dongkap
 ka dintēn ijeu; saréng tina kadorakaan
 koering sadaja noe mawi diri koering-
 koering, radja-radja sarawoeh panghoe-
 loe-panghoeloe koering, pada diseleh-
 keun ka leungeun radja-radja sagala
 tanah, njeorang pēdang, njeorang didjarah,
 njeorang dirajahan, saréng njeorang ka-
 raan beungeut, sakoemaha noe boekti
¹¹ dangēt ajeuna. 'Ari ajeuna sakēdap aja
 sih-koernija ti Pangeran, Allah koering
 sadaja, kērsa ngantoenkeun ka koering
 anoe rahajoe, toer kērsa maparin ka
 koering sadaja ¹² hidji pakoe dina ēng-
 gonna noe soetji, pamaudang Allah koer-
 ring njaāngkeun mata koering sadaja,
 saréng kērsa masihan hoerip meueusan
 ka koering sadaja dina kakoemawolaan
¹³ koering. 'Karantēn koering teh ¹⁴ pada
 koemawola; nanging keur dina kakoe-
 mawolaan, koering teh hanteu ditilar
 koe Allah koering, ¹⁵ salērēсна mēroeh-
 keun kahemanan ka koering sadaja di pa-
 joeneun para radja Persi, kērsa masihan
 hoerip ka koering sadaja, pikeun nga-
 djēlēgkeun gēdong Allah koering, saréng
 pikeun ngomean karoeksakanana, sara-
 woeh kērsa maparin hidji pagēr tembok
 ka koering sadaja di Joeda saréng di
¹⁶ Jēroesalem. 'Doepi ajeuna, noen Allah
 koering! ¹⁷ koemaha koering nja aroen-
 djoekan saparantos kitoe? karantēn koer-
 ring geus pada ninggalkeun timbalan
¹⁸ andjeun, 'noe koe andjeun ditimbalkeun
 koe lantaran abdi-abdi andjeun, para
 nabi, nja ngandika kijeu: ¹⁹ 'Ari tanah,

noe koe maraneh rek diasoeupan soepaja
 dimilik teja, nja tanah kotor, koe koko-
 toran sagala bangsa tanah-tanah, koe
 sagala kagiroekanana, wani tanah teh
 koe eta geus pinoeh koe kanadjisanana
²⁰ ti sisi tēpi ka sisi deui. 'Mana ajeuna
²¹ " anak maraneh awewe oelah dibikeun
 ka anak eta noe lalaki, sarta anak eta
 noe awewe oelah ditjokot keur pipama-
 djikanen anak maraneh lalaki, djeung
 oelali nejangna pislamēteunana utawa
 pidjamoegaeunana, salalanggēngna; soe-
 paja maraneh koewat, sarta pada nga-
 hakan kangeunahan eta tanah, djeung
 ditoeroenkeun ka anak-intjoe maraneh
²² salalanggēngna. 'Doepi sanggeusna sa-
 niskantēn noe ngadatangan ka koering
 sadaja tina sabab pagawean koering noe
 goreng-goreng, saréng tina sabab kasa-
 laban koering noe gēde-gēde, sarehing
 andjeun, noen Allah koering! geus nga-
 halangan, mawi dentjeng pisan ti ka-
 dorakaan koering sadaja, saréng ka koer-
 ring sadaja geus maparin karahajoean
²³ sakijeu: 'na koering sadaja dek ngaboer-
 roengkeun deui kana timbalan andjeun,
 dongkap ka babarajaan reudjeung eta
 bangsa, noe pada migawe kagiroekan
 kitoe? tinangtos andjeun ngabēndon ka
 koering sadaja dongkap ka dibejakkeun
 pisan, hamo aja noe kantoen, soema-
²⁴ wonna noe rahajoe. 'Noen Pangeran,
 Allah Israil! ²⁵ " andjeun teh kalangkong
 adil; karantēn koering sadaja geus di-
 kantoenkeun, nja pada rahajoe, sakoe-
 maha noe boekti dangēt ajeuna. Soe-
 moehoen, koering sadaja njandang ka-
 salahan di pajoeneun andjeun; estoe
 hanteu aja noe bisa tagēn di pajoeneun
 andjeun tina hal kitoe. ²⁶ a 3 Moesa 20: 26.
²⁷ b 5 Moesa 7: 3. c 2 Radj. 22: 11. d Jem. 66: 5.
²⁸ e Dan. 9: 21. f 2 Moesa 9: 29. g Djah. 38: 50.
²⁹ h Jem. 22: 23. i Neh. 9: 36. j Ps. 7: 29. k 1 Moesa
³⁰ 44: 16. l 3 Moesa 18: 24, 25. m 5 Moesa 7: 3.
³¹ n Neh. 9: 33.

PASAL 10.

Sabot Esra keur nēnēda sarta ngakoe,
 Sabari nangis djeung njoeoh ka hareu-
 peun gēdong Allah, seug oerang Israil
 ngagimboeng ka andjeunna, koempoelan
 gēde katjida, aja lalaki, awewe djeung
 baroedak; karana djalma-djalma tjareu-
² rik, rosa pisan tjeurikna. 'Pok Sekanya
 poetra Jēhiel, noe kaasoep anak-poetoe

Elam, mibatoer, kijeu pihatoerna ka Esra: Koering sadaja kalélépatan ka Allah oerang, * ngénggonkeun awewe bangsa lijan, kaasoepp bangsa-bangsa eusi tanah; nanging ajeuna aja keneh pangharépan pikeun Israél hal ijeu pèrkawis.

3 'Mana ajeuna oerang ngadamél pèrdjang-djian ka Allah oerang, ngaloewarkeun sadajana awewe kitoe katoet beunangna ngadoeroekeun, noeroetkeun pangérsa Goesti saréng papatal noe aladjrih koe timbalan Allah oerang, soepaja ngalam-pabkeun noeroetkeun toret. 'Mangga andjeun ngadég; karana andjeun noe pernah ngoeroeskeun eta pèrkawis, saréng koering sadaja sédjangingiring; moegising tégér.

5 saréng koe andjeun pidamél. 'Neut Esra teh ngadég, sarta njoempaban ka para kapala panghoeloe djeung ahli Lewi, sarta ka sakabéh oerang Israél, dipendoet sanggoepna milampah noeroetkeun omongan bijeu. Prak pada soempah. 'Tidinja Esra teh indit ti hareupeun gedong Allah, sarta lèbét ka pondok Johanan poetra Eljasib; ari geus lèbét ka dinja, * andjeunna teu ngadahir roti, teu ngaleueut tjai, bawaning prihatin tina hal kasalahan djalma dibojong teja. 'Geus kitoe ngalidérkeun parentah di Joeda djeung di Jérusalem, ka sakabéh oerang pangbojongan, koedoe karoempoel ka Jérusalem. 'Ari saba-saba noe teu datang sadjéro tiloe poé, noeroetkeun parentah para kapala djeung para kokolot, * saradja-kajana bakal diharamkeun, sarta djinisna bakal diingkarkeun ti pa-

9 koempoelan djalma dibojong. 'Tidinja sakabéh oerang Joeda djeung Binyamin karoempoel ka Jérusalem sadjéro tiloe poé; harita boelan noe kasalapan, taug-gal doewa poeloeh; ari eta sakabéh djalma darijoe di aloen-aloen gedong Allah, bari tingkalépér koe hal pèrkara eta sarta tina sabab ngidjih. 'Neut panghoeloe Esra ngadég, bari seug ngalahir ka eta djalma-djalma: Maraneh migawe salah, ngénggonkeun awewe bangsa sedjen, * noe matak nambahan kana kasalahan Israél. 'Mana ajeuna * geura pada ngakoe ka Pangeran, Allah karoehoén maraneh, djeung lampahkeun pangérsa-keunana; sarta koedoe pada misahkeun maneh ti sagala bangsa eusi tanah

12 djeung ti awewe bangsa sedjen. 'Nga-

wangsoel sapakoempoelan kabéh, kijeu wangsoelanana, bari bédas sowarana: Lèrès sapilahir andjeun ka koering; sédja pisan ngalampahkeun. 'Nanging djalma teh loba, saréng ajeuna keur oesoem ngidjih, mawi teu kaer nangtoeng di loewar; samalah ijeu padamelan moal parantos sadintén doewa dintén, karantén koering teh raja katjida

11 noe kamasijatan dina ijeu pèrkawis. 'Moegi kapala-kapala koering sadaja bae sina ngaradég ngawakilan sapakoempoelan; geus kitoe, saha-saha di nagara-nagara koering, anoe geus ngénggonkeun awewe bangsa lijan, sina ngadeuheus masing-masing dina mangsa noe bade ditangtoskeun, disaréngan para sésépoch hidji-hidji nagara sarawoeh hakim-hakimna, docmoegi ka dioendoerkeun ti diri koering kasangétan béndoe Allah koering,

15 dougkap ka beresna ijeu pèrkawis. 'Ngan Jonatan poetra Asahel djeung Jahsēja poetra Tikwa noe ngaradég ngoeroeskeun hal eta; sarta Mesoelam djeung Sabtai, ahli Lewi, noe ngabantoean.

16 'Prak oerang pangbojongan teh pada milampah kitoe. Ari noe dibakoekeun deui, nja panghoeloe Esra djeung djalma-djalma noe djadi loeloegoe ahli karoehoén, noeroetkeun ahli karoehoén-karoehoenna; kabéh ge ditoedjoel ngaran ngaranna; toeloj tjarakik dina tanggal hidji, boelan noe kasapoeloeh, baris mariksa eta pèrkara. 'Ari njatjapkennana ngoeroeskeun sakabéh djalma noe ngénggonkeun awewe bangsa sedjen teh, nja dina tanggal hidji, boelan noe mimiti.

a p. 9:2. b 2 Moesa 31:28. c 3 Moesa 27:28. 29

d p. 9:13, 14. e Sd. 28:13.

18 Ari noe kapéndak di lèbah * anak-poetoe panghoeloe, noe ngénggonkeun awewe bangsa sedjen, di lèbah poetra Jesoea, anoe poetra Josadak, djeung saderek-saderekna teja, Maaseja, Eliéser,

19 Jarib djeung Gédalja. 'Sor * eta pada njodorkeun leungeun, sanggoep ngaloewarkeun awewe-awewena; djeung sapedah kasalahan, [seg ngoerbankeun] * hidji domba lalaki tina sabab kasalahanana. 'Ari di lèbah * anak-poetoe

20 Imer teja Hanani djeung Sèbadya. 'Ari di lèbah anak-poetoe Harim teja Maaseja, Elia, Sémaja, Jèhiel djeung Oesia.

22 'Ari di lèbah anak-poetoe Pashoer teja

Eljoēnai, Maāseja, Ismail, Nētanel, Jo-
 21 sabad djeung Elasa. 'Ari di lēbah ahli
 Lewi nja Josabad, Simi, Kelaja (nja
 eta Kēlita), Pētahja, Joeda djeung Eli-
 21 eser. 'Ari di lēbah ahli njanji aja Eljasib;
 ari di lēbah poerah toenggoe lawang
 23 aja Saloem, Telem djeung Oeri. 'Ari di
 lēbah oerang Israil noe loba: di lēbah
 anak-poetoe Paros teja Ramja, Jisia,
 Malkia, Miamin, Elasar, Malkia djeung
 26 Bēnaja. 'Ari di lēbah anak-poetoe Elam
 teja Matanya, Djakaria, Jēhiel, Abdi,
 27 Jēremot djeung Elia. 'Ari di lēbah anak-
 poetoe Satoe aja Eljoēnai, Eljasib, Ma-
 tanya, Jēremot, Sabad djeung Asisa. 'Ari
 di lēbah anak-poetoe Bebai teja Joha-
 29 nan, Hananya, Sabai djeung Altai. 'Ari
 di lēbah anak-poetoe Bani teja Mēsoc-
 lam, Maloek djeung Adaja, Jasoeb, Saal
 30 djeung Jēramot. 'Ari di lēbah anak-
 poetoe Pahat-Moab teja Adna djeung
 Kēlal, Bēnaja, Maāseja, Matanya, Ba-

31 salel, Binoei djeung Mēnase. 'Ari di lēbah
 anak-poetoe Harim teja Eliēser, Jisia,
 32 Malkia, Sēmaja djeung Simon. 'Binya-
 33 min, Maloek djeung Sēmarja. 'Di lēbah
 anak-poetoe Hasoem teja Matnai, Ma-
 tata, Sabad, Elipelet, Jēremai, Mēnase
 34 djeung Simi. 'Di lēbah anak-poetoe Bani
 teja aja deui Maādai, Amram djeung
 35 Oecl; 'Bēnaja, Bedy djeung Kēloehi;
 36 'Wanya, Mēremot djeung Eljasib; 'Ma-
 37 tanya, Matnai djeung Jaāsai; 'Bani,
 38 Binoei djeung Simi; 'Selemja, Natan
 39 djeung Adaja; 'Maknadbai, Sasai djeung
 40 Sarai; 'Asarel, Selemja djeung Sēmarja;
 41 'Saloem, Amarja djeung Joesoep. 'Di
 42 lēbah anak-poetoe Nēbo teja Jēhiel, Ma-
 titiya, Sabad, Sēbina, Jadai, Joēl djeung
 43 Bēnaja. 'Eta sakabeh geus pada njokot
 awewe bangsa sedjen; sarta eta awewe
 noe sawareh geus ngadjoeroeun anak.

a 3 Moesa 21: 14. b 2 Iudj. 10: 15. c 3 Moesa
 5: 15; 6: 6. d p. 2.

KITAB NĒHEMJA.

PASAL 1.

Ijeu tjarijos ^a Nēhemja poetra Hakulja.
 'Ari geus kitoe, dina boelan ^b Kislew,
 taoen noe kadoewa-poeloh, eukeur ka-
 oela aja di nagara ^c Soesan, dina ka-
 2 raton, 'djēboel aja hidji doeloer kaoela,
 nja eta Hanani, djeung sababaraha ba-
 toer ti tanah Joeda. 'Toeloelj kaoela ka
 eta nanjakeun hal oerang Jahoedi anoe
 rahajoe, anoe kari ti pangdjarahan; ki-
 3 toe deui hal Jēroesalem. 'Ari salaoerna
 ka kaoela: Moenggoehing djahna noe
 kari, anoe kari ti pangdjarahan, noe
 di ditoe di djēro kabupaten, pada njan-
 dang katjilakaan gēde sarta njandang
 kahinaan; ari koeta Jēroesalem geus
 boekrak-bakrek, sarta lawang-lawangna
 4 geus dihoeroean koe seuneu. 'Ari geus
 kitoe, barang kaoela geus ngadenge
 omongan noe tadi, ^d gek kaoela dijoek
 bari tjeurik, sarta prihatin sababaraha

poē lilana; toer kaoela poewasa djeung
 nēnēda ka pajoeneun Allah sawarga.
 5 'Ari panēda kaoela kijeu: ^e Noen Pa-
 ngeran, Allah sawarga, Allah noe lang-
 koeng agoeng sarēng matak sijeun, noe
 nētēpkeun pērdjangdjan sarawoeh ka-
 asihan ka sakoer noe njaah ka an-
 djeunna sarēng nētēpkeun timbalanana:
 6 'moegi-moegi / tjēpil andjeun ngarēgēp-
 keun, sarēng sotja andjeun boeka, sang-
 kan ngadangoekeun ka panēda diri abdi,
 anoe koe abdi dangēt ajeuna ditēda ka
 pajoeneun andjeun, sijang-wēngi, tina
 hal oerang Israil, abdi-abdi andjeun; bari
 abdi ngakoekeun dosa-dosa oerang Is-
 rail, wireh abdi teh pada gadoeh dosa
 ka andjeun; dalah diri abdi sarēng saeusi-
 7 imah poen bapa pada gadoeh dosa. 'Abdi
 teh pada lēbar pisan nja lumpah ka
 andjeun, hanteu narētēpkeun timbalan,
 pikoekoe sarēng hoekoem, noe koe an-
 djeun ditimbalkeun ka Moesa, abdi

8 andjeun. 'Moegi-moegi ngemoetkeun pangandika, noe koe andjeun ditimbalkeun ka Moesa, abdi andjeun, nja pangandika noe kijeu teja: ^a Lamoen maraneh migawe salah, maraneh koe kami bakal dipabaléntjarkeun, diajakeun di sagala bangsa. 'Tatapi samangsa maraneh tobat ka kami, djeung ngestoekeun timbalan kami, sarta dilampabkeun, masih maraneh aja noe dibowang ka toengtoeng langit oge, tangtœ koe kami dikoempœlkeun ti dinja, bari toeloj didatangkeun deui ka ðnggon, noe koe kami dipilih baris ngalinggihkeun djênêngan kami di dinja. 'Mapan ^a eta teh abdi-abdi andjeun, oemat andjeun, anoe kening andjeun ngaleupakeun koe kawasa andjeun noe agoeng, saréng koe panangan andjeun noe bédas. 'Noen Goesti! moegi-moegi tjépil andjeun ugarégpœkeun ka panéda diri abdi, saréng ka panéda abdi-abdi andjeun, noe sokana sijeun koe padjênêngan andjeun; kalajan diri abdi moegi diloeloeskeun dangét ajeuna, saréng dipaparin kawelasan di pajoeneun eta hidji djalma. - Ari kœla teh djadi toekang inoeman radja.

^a Eer. 2:2. ^b Djak. 7:1. ^c Eer. 1:2. ^d Eer. 9:3. ^e Dan. 9:3. ^f Dan. 9:4. ^g 2 Bab. 6:40. ^h 5 Moesa 4:27; 29:64; 30:1. ⁱ 5 Moesa 9:29.

PASAL 2.

Dœmi geus kitœ, dina boelan Nisan, kadoewa-pœloeh taoenna ^a Artah-sasta teja djoemœnœng radja, hidji waktœ di pajoeneunana sadija anggoer; pek anggoer teh koe kœla didjoengdjoengkeun, disangakeun ka radja. Ari kœla teh salawasna tatjan mœsoem di pajoeneunana. 'Pok radja mariksa ka kœla: Kœ naon maneh noe matak mœsoem, da maneh teu gœring? Ijeu teh geus moal lijan ti nalangsa hate. Seg kœla sijeun katjida pisan. 'Tidinja kœla oendjoekan ka radja kijeu: ^b Moegi sang radja salamœt salalangœngna! Kœmaha beungeut abdi hanteu rek mœsoem? da nagara ðnggon pakœboeran kœrohoen abdi tarikolot, saréng lawang-lawangna geus lœboer kœ seuneu. 'Lahiran radja ka kœla: Tjik, naon pamenta maneh? Seg kœla nœnœda ka Allah sawarga. 'Tidinja kœla oendjoekan ka radja kijeu: Madak sapœk sang

radja, saréng madak diri abdi kamanah kœ salira gamparan, moegi abdi dipiwarang ka tanah Joeda, ka nagara pakœboeran kœrohoen abdi, soepaja kœ abdi dipidamœl. 'Lahiran radja ka kœla (ari radja istri keur tjalik gedœngœmana): Sabaraha pililaœnana pangleumpangmaneh, sarta iraha maneh nja pidatangeun deui? Djadi karœmpagan kœ salira radja miwarang kœla; sarta kœla ka andjeunna njanggakeun ^c pililaœnana. 'Oendjoekan deui kœla ka radja: Madak sapœk sang radja, moegi abdi dibahanan sœrat bade ka para bopati peuntaseun bangawan, soepaja abdi kœ eta didjalankeun, doemoegi ka abdi dongkap ka tanah Joeda; 'kitœ deui hidji sœrat bade ka Asap, toekang ngadjaga taman kagoengan radja, soepaja ka abdi merœan kai, keur baris ngahateupan lawang-lawang ^d benteng noe kalœbœt kana gœdong, saréng keur baris koeta nagara, sarawœh keur baris rorompok, noe kœ abdi bade dieusian. Seug kœ radja dipaparinkeun ka kœla, kœ bœrkœh Allah kœla, ^e noe leuwih moerah ka diri kœla. 'Geus kitœ kœla datang ka bopati-bopati peuntaseun bangawan, sarta njelehkeun ka darinja eta sœrat ti radja teja. Djeung radja geus miwarangan sababaraha kapala balad djeung toekang toempak koeda, di-rendjeungkeun ka kœla. 'Barang Sambalat, oerang Horon, djeung Tobia, oerang Amon, noe djadi mantri, ngadenge bedja, seg pada goreng atina, bangœt pisan gorengna, sapedah aja hidji manoesa datang, sœdja neangan pidjamœgaeun oerang Israïl. ^f Eer. 7:1. ^g Dan. 2:4. ^h Eer. 7:9.

11 Ari kœla geus datang ka Jœroesalem, 12 ^a sarta geus tilœ poœ aja di dinja, toeloj kœla dangdan ti peuting, sarta mawa djalma saeutik; djeung kœla teu mere njaho ka djalma hidji-hidji atjan hal ^b anoe kœ Allah kœla dipaparinkeun dina hate kœla, noe rek dipilampah ka Jœroesalem; sarta teu mawa sato kadjaba sato noe ditoem-pakan kœ kœla. 'Tidinja kœla bidjil ti peuting djalman lawang Lœbak, ngadjoengdjoeng ka pœlœbah soemoer Naga djeung ka lawang Djarijan, bari ngilikan koeta Jœroesalem, ^c noe boekrak-bakrek,

sarta lawang-lawangna geus lēboer koe
 11 seuneu. 'Seg kaoela ladjoe ka lawang
 Soemoer djeung ka empang Radja, tapi
 taja pigeusaneu ladjoe sato noo ditoem-
 15 pakan koe kaoela. 'Tidinja kaoela nan-
 djak ti peuting, toeroet waloengan, bari
 ngilikan koeta; geus kitoe kaoela balik,
 usoeup djalan lawang Lēbak; toeloj moe-
 16 lang. 'Ari pangkat-pangkat teu aroeu-
 ngaeun ka mana kaoela nja leumpang,
 sarta naon noe koe kaoela dipilampah;
 sabab oerang Jahoedi, para panghoeloe,
 para menak, pangkat-pangkat, sarta noe
 saljan ti eta, noe milampah pagawean,
 tatjan aja noe dibero njaho koe kaoela
 17 tēpi ka mangsa eta. 'Tidinja kaoela mi-
 tjatoer ka darinja kijeun: Sampejan geus
 pada tōrang dina katjilakaan noe kasor-
 rang koe oerang, pērkarā Jērosalem
 djadi tarikolot, sarta lawang-lawangna
 geus dihoeroean koe seuneu; hajoe, oer-
 ang ngadēgkeun deui koeta Jērosalem,
 oelah toeloj oerang njandang kabinaān!
 18 'Sarta kaoela ngabedjakeun ka darinja
 bal bērkah Allah kaoela noe leuwih moe-
 rah ka diri kaoela; kitoe keneh sadajana
 pilahir radja, noe koe andjeunna dilahir-
 keun ka kaoela teja. Seg pada ngadja-
 wab: Hajoe, oerang dangdan, oerang nga-
 dēgkeun! Tah, kitoe ngaroewatkeunana
 19 leungeunna kana kahadean. 'Barang San-
 balat, oerang Horon, djeung Tobia, oer-
 ang Amon, noe djadi mantri teja, kitoe
 deui Gesem, oerang Arab, ngadenge be-
 dja, toeloj pada mojok sarta pada njēla
 ka kaoela sakabeh; ari aromongna: Naon
 ijeu pērkarā, noe dipigawe koe maraneh!
 naha maraneh dek baha ka radja?
 20 'Didjawab koe kaoela, kijeun omong ka-
 oela ka darinja: Allah sawarga, nja eta
 tangtoe maparin kaloeloesan ka kaoela
 sakabeh; mana kaoela sakabeh, noe dja-
 radi abdina, sēdja dangdan, dek ngadēg-
 keun; sabalikna lēbah maraneh mah teu
 boga bagian, atawa hak, atawa pang-
 ngēt-ngingēt di Jērosalem. a Esr. 8: 32.

b p. 7: 5. c p. 1: 3.

PASAL 3.

Tidinja Eljasib, panghoeloe agoeng,
 dangdan djeung saderek-saderekna,
 para panghoeloe, prak ngadamēl lawang
 Domba; pada njoetjikeun inja sakali,
 sarta nērapkeun pantona; njoetjikeun-

nana teh sēmēt papanggoengan Mea, sē-
 mēt papanggoengan Hananel. 'Ari eta
 ditema njarjeun koe oerang Jēriho; di-
 tema deui njijeun koe Sakoer, nja eta
 3 poetra Imri. 'Ari noe njijeun lawang La-
 oek, nja poetra-poeetra Sēnaā; pada nga-
 hateup inja, sarta nērapkeun pantona,
 4 koentjina djeung toelakna. 'Ari eta di-
 tema ngomean koe Mēremot, poetra Oeria,
 anoe poetra Hakos. Ditema deui ngo-
 mean koe Mēsoclam, poetra Berekja, anoe
 poetra Mēsasabel. Ditema deui ngomean
 6 koe Sadok poetra Baana. 'Ditema deui
 ngomean koe oerang Tēkoa; tapi djalma
 noe moelja-moelja di lēbah eta teu ngas-
 rahkeun poendoekna kana padamēlan
 6 Goestina. 'Ari noe ngomean lawang La-
 was, nja Jojada poetra Paseah djeung
 Mēsoclam poetra Bēsodya; pada nga-
 hateup inja, sarta nērapkeun pantona,
 7 koentjina djeung toelakna. 'Ari eta di-
 tema ngomean koe Mēlatya, oerang Gi-
 bon, djeung Jadon, oerang Meronot, oer-
 ang Gibon djeung oerang Mispā, sēmēt
 panglinggihan bopati tanah peuntaseun
 8 bangawan. 'Ditema deui ngomean koe
 Oesiēl poetra Harbaja, toekang kamasan.
 Ditema deui ngomean koe Hananya, poe-
 tra toekang wawangian. Sot Jērosalem
 9 diingkeun nēpi kana koeta kandēl. 'Di-
 tema deui ngomean koe Rēpaja poetra
 Hoer, kapala saparo wēwēngkon Jēroe-
 10 salem. 'Ditema deui ngomean koe Jēdaja
 poetra Haroemap, pabēnērūn boemina.
 Ditema deui ngomean koe Hatoes poetra
 11 Hasabnia. 'Aja deui sabagian diomean
 koe Malkia poetra Harim djeung Hasoeb
 poetra Pahat-Moab, katoet djeung pa-
 12 panggoengan Pameuleuman. 'Ditema
 deui ngomean koe Saloem poetra Halo-
 hes, kapala wēwēngkon Jērosalem noe
 saparo deui, nja eta djeung poetra-poe-
 13 trana noe istri. 'Ari noe ngomean lawang
 Lēbak, nja Hanoen djeung priboeimi
 Sanoah; pada ngadēgkeun inja, sarta nē-
 rapkeun pantona, koentjina djeung toe-
 lakna; toer ngomean koeta sareboe asta,
 14 sēmēt lawang Djarijan. 'Ari noe ngomean
 lawang Djarijan, nja Malkia poetra Re-
 kab, kapala wēwēngkon Bet-Hakerem;
 nja eta ngadēgkeun inja, sarta nērap-
 keun pantona, koentjina djeung toe-
 15 lakna. 'Ari noe ngomean lawang Soe-
 moer, nja Saloen poetra Kolhose, kapala

wēwēngkon Mispā; nja eta ngadēgkeun inja, djeung dihateup sakali, sarta nērapkeun pantona, koentjina djeung toelakna; toer ngomean koeta di empang Siloah, pēlēbah taman radja, sēmēt tangga, 16 toengtoeroenan ti dajēuh Dawoed. 'Sanggeus eta noe ngomean Nēhemja poetra Asboek, kapala saparo wēwēngkon Bet-Soer, sēmēt pabēnēran makam Dawoed, djeung sēmēt empang beunang ngadamiel, sarta sēmēt imah prawira. 'Sanggeusna eta noe ngomean ahli-ahli Lewi, Rēhoem poetra Bani. 'Ari eta ditema ngomean koo Hasubja, kapala saparo wēwēngkon Kēhila, njooloeran wēwēngkonna. 'Sanggeus eta noe ngomean saderek-saderekna, Bawai poetra Henadad, kapala wēwēngkon Kēhila noe saparo 19 deui. 'Ditema koo Eser poetra Jesoea, kapala Mispā, ngomean deui sabagian, pabēnēran tandjakan goedang pakarang, 20 dina pengkolan. 'Sanggeus eta Baroek poetra Sabai ngomean deui sabagian, sarta kēntjēng, ti watēs pengkolan sēmēt lawang pakoewon Eljasib, panghoe- 21 loe agoeng. 'Sanggeus eta Mēremot, poetra Oeria, anoe poetra Hakos, ngomean deui sabagian, ti watēs lawang pakoewon Eljasib tēpi ka toengtoeng pakoewon Eljasib. 'Sanggeus eta noe ngomean para panghoele, oerang tanah lempar. 23 'Sanggeus eta noe ngomean Binyamin djeung Hasoeb, masing-masing pabēnēran boemina. Sanggeus eta noe ngomean Asarja poetra Maaseja, anoe poetra 24 Ananya, gigireun boemina. 'Sanggeus eta Binoei poetra Henadad ngomean deui sabagian, ti watēs boemi Asarja sēmēt 25 pengkolan, sarta sēmēt djoeroe. 'Palal poetra Oesai ngomean pabēnēran pengkolan djeung papanggoengan, noe nondjol ti gēdong radja noe girang, anoe pēlēbah boeroean pandjara. Sanggeus eta 26 noe ngomean Pēdaja poetra Paros. 'Ari 6 Nētinim teja ngarēnggonna di Opel, sēmēt pabēnēran lawang Tjai, ka tēbel wetan, sarta sēmēt papanggoengan noe 27 nondjol teja. 'Sanggeus eta oerang Tēkoa ngomean deui sabagian, pabēnēran papanggoengan gēde, noe nondjol teja, 28 sēmēt koeta Opel. 'Noe ngomean girangeun lawang Koeda, nja para panghoele, masing-masing pabēnēran boemina. 29 'Sanggeus eta noe ngomean Sadok poetra

Imer, pabēnēran boemina. Sanggeus eta noe ngomean Sēnaja poetra Sēkanya, 30 poerali toenggoo lawang Wetan. 'Sanggeus eta Hananya poetra Selemja djeung Hanoen poetra Salap noe kagēnēp, ngomean deui sabagian. Sanggeus eta noe ngomean Mēsoelam poetra Berekja, pabēnēran pondokna. 'Sanggeus eta noe ngomean Malkia, poetra hidji toekang kamasan, sēmēt imah Nētinim djeung imah toekang balantik, pabēnēran lawang Mipkad, sarta sēmēt loteng djoeroe. 'Dēmi noe ngomean di antara loteng djoeroe ka lawang Domba teja nja toekang kamasan djeung toekang balantik.

a Jer. 32: 2 b Ezer. 7: 1

PASAL 4.

Ari geus kitoe, barang Sanbalat ngadenge bedja, jen kaelela pada ngadēgkeun koeta, toeloj panas atina, djeung ambēkeun katjida, sarta mojek ka oerang Jahoei. 'Pok ngomong hareupeun doeloer-doeloerna sarta hareupeun balad Samaria, kijeu pokna: Njarijeun naon si Jahoei noe arapēs teh? naha rek diaringkeun bae? karah bakal ngaloerban? naha dek dianggeuskeun sapoē? koetan dek ngahiroepkeun batoe tina doeroekan, 3 pedah bejak kahoeoe? 'Kabēnēran Tobia, oerang Amon teja, keur ngabanding ka Sanbalat; pok nembalan: Masih toeloes oge ngadēgkeunana, oeppa aja hidji tjareuh mantjal, tangtoe matak 4 beulah eta koetana sipat batoe teh! 'Eh Allah koering sadaja! moegi-moegi ngadangoekeun; karantēn koering teh pada dipikatjoewa; sarēng ngahinakeunana moegi-moegi dibalikkeun ka dirina; toer moegi pada diselehkeun, sina djadi raja- 5 heun dina tanah pangdjarahau. 'Moegi oelah dilipoetan kadorakaanana, sarēng dosa-dosana moegi oelah dileungitkeun ti pajoeuneun andjeun; karantēn pada njarijeun pibēndoeēun andjeun di hareupeun 6 noe keur ngaradēgkeun. 'Dēmi kaelela teja tonggoj bae ngaradēgkeun koeta; djeung sakoeta kabelel datang ka rekep sēmēt tēngah loehoerna; karana djalma-djalma soekaeun kana gawe. a p. 2: 19.

7 Ari geus kitoe, barang Sanbalat, djeung Tobia, sarta oerang Arab, oerang Amon djeung oerang Asdod, ngadenge bedja, jen koeta Jēroesalem beuki madjoe, jen

beulah-beulahna dimimitian dilipoetan,
 8 seg pada panas ati liwat saking. 'Toe-
 loej sakarat kabeh sapékét, dek ngada-
 9 tungan, mēranan ka Jérusalem, sarta
 dek njiyeun kabingoengai ka dinja. 'Ta-
 tapi kaoela pada nēnēda ka Allah kaoela,
 sarta ngadégkeun anoe ngadjaga mēgat
 eta beurang-peuting, tina sabab mara-
 10 nehanana. 'Tidinja ngomong oerang Joe-
 da: Tanaga djalma pananggoeng geus
 toena, sarta loba tēning pipitjeunan;
 djadi kaoela geus teu kadoeaga nga-
 11 dēgkeun koeta teh. 'Sarta omong noe
 pada ngamoesoeh ka kaoela sakabeh:
 Oelah kanjahonan koo eta, sarta oelah
 katendjo, tépi ka oerang datang ka tē-
 ngahna; pek oerang parachan, djeung
 12 pagaweanana oerang eureunkeun. 'Ari
 geus kitoe, ana daratang oerang Jahoedi,
 noe ngarēnggonna di maranehanana, seg
 ngaromong ka kaoela sakabeh, sapoe-
 loeh kali, ti sambarang ēnggon: Pērlōe
 13 maraneh baralik ka dewek. 'Mana ka-
 oela ngadégkeun di noe handap-handap,
 di ēnggon sadjéroēun koeta, di noe hegar-
 hegar; nja ngadégkeun djalma-djalma
 sabangsa-sabangsana, pada make pē-
 dangua, toembakna djeung gondewana.
 14 'Seg kaoela nendjo, bari toeloj tjēngkat,
 sarta marentah ka menak-menak, ka
 pangkat-pangkat, djeung ka djalma-djal-
 ma salijan ti eta: 'Poma oelah sarijeun
 koe eta djalma-djalma; sing pada ngi-
 ngētkeun ka Goesti noe langkoengagoeng
 nja pikasijeuneun teja, djeung koedoe pada
 mangmērangkeun doeloer-doeloer mara-
 neh, anak maraneh awewe-lalaki, pama-
 djikan maraneh djeung imah maraneh.
 15 'Ari geus kitoe, barang moesoeh-moe-
 soeh kaoela ngadareng, jen geus kabe-
 djakeun ka kaoela, sarta pakarēpanana
 koe Allah geus digagalkeun, toeloj ka-
 oela sakabeh baralik deui kana koeta,
 16 masing-masing ka pagaweanana. 'Ari
 geus kitoe, ti poēan harita ⁶ baroedak
 kaoela saparona milampah pagawean,
 ari noe saparo deui mah njarékél toem-
 bak, kēpēng, gondewa djeung badjoe
 kēre; sarta para kapala aja di toeka-
 17 ngeun sabangsa Joeda kabeh. 'Anoe nja-
 rijeun koeta, noe ngakoetan babawaan
 djeung noe ngamotkeun, leungeunna
 noe sabeulah milampah pagawean, ari
 noe sabeulah deui mah njékél pakarang.

18 'Sarta noe njarijeun hidji-hidji pada njo-
 ren pēdangua dina tjangkeng eukeur
 digawe. Djeung aja hidji poerah njiyeup
 19 tarompet ngabanding ka kaoela. 'Sarta
 kaoela ngomong ka menak-menak, ka
 pangkat-pangkat, djeung ka djalma-djal-
 ma salijan ti eta: Ijeu pagawean teh
 pohara nja lēga, sarta oerang pabarēn-
 20 tjaj dina koeta, padjaeoh djeung batoer-
 batoer; 'mana-mana ēnggon maraneh
 ngadonge sora tarompet, nja ka dinja
 koedoe karoempoel ka kaoela; 'Allah
 oerang tangtōe mangmērangkeun diri
 21 oerang. 'Tab, kitoe kaoela djeung ba-
 toer-batoer nja marilampahkeun paga-
 wean teh; ari noe saparona njarékél
 toembak, ti balebat padjar tépi ka bidjil
 22 bentang-bentang. 'Djeung deui dina wak-
 toe harita kaoela marentah ka djalma-
 djalma: Hidji-hidji djalma djeung boe-
 dakna koedoe mareuting di djero Jē-
 roesalem, soepaja eta ka oerang nga-
 djaga ti peuting, ari ti beurang mah
 23 baranggawe. 'Dēmi diri kaoela, ⁴ doe-
 loer-doeloer, baroedak djeung djalma noe
 ngadjaga, noe djadi pangiring kaoela,
 eta kaoela sakabeh taja noe tjoetjoel-
 tjoetjoel papakean; hidji-hidji djalma ka
 tjai go mawa pakarangna. a 5 Moesa 20: 3.
 b p. 5: 16. c 5 Moesa 1: 30. d p. 5: 10.

PASAL 5.

Ari geus kitoe, hidji waktōe djalma-
 djalma djeung pamadjikan-pamadjika-
 nanana sasambat, rosa pisan, ngadoe-
 doeh doeloer-doeloerna, sasama Jahoedi.
 2 'Aja noe ngaromong kijeu: Anak koering
 awewe-lalaki reja pisan; mana koering
 hajang meunang gandoem, pikeun tēda-
 3 eun, soepaja koering hariroep. 'Aja deui
 noe ngaromong: Koering geus ngaga-
 dekeun lahan, kēbon anggoer sarēng
 imah koering; mana koering hajang meun-
 4 ang gandoem, tamba langlajeuseun.
 'Aja deui noe ngaromong: Koering geus
 namboet doewit pikeun oepēti radja,
 nandonkeun lahan koering sarēng kē-
 5 bon anggoer. 'Dēmi ajeuna, daging koe-
 ring sapērtos daging doeloer, anak koe-
 ring sapērtos anak eta; nanging, salē-
 6 rēсна, anak koering awewe-lalaki koe
 koering disina koemawoela, didjadikeun
 boedak; estoe anak koering awewe geus
 aja noe dikoemawoelakeun; sarēng

leungeun koering geus taja pangawasa; karana lahan koering saréng kébon ang-
 6 goer geus ka deungeun-deungeun. 'Ba-
 rang kaoela geus ngadenge sasambatna
 7 sarta omongan noe kitoe, seg kaoela
 sadjéro hate kaoela; seug kaoela ma-
 doean ka menak-menak sarta ka pang-
 kat-pangkat; ari omong kaoela ka da-
 rinja: " Sampejan sok mihoetangkeun
 doeloer pada doeloer, ngarah boengah.
 Geus kitoe kaoela njiyeun pakoempoelan
 8 gède, ngalawan eta. 'Pok kaoela mitja-
 toer ka darinja: Kaoela djeung batoer-
 batoer geus naréboes doeloer-doeloer
 oerang, sasama Jahoe di, noe didjoewal
 ka oerang kapor, sakadar kakoewatan
 kaoela sadaja; sabalikna sarampejan
 mah karah dek ngadjoewal doeloer-doe-
 loer sampejan, toer didjoewalna teh nja
 ka diri oerang! Ari eta teh rarepeh,
 9 hanteu manggih pidjawabeun. 'Mitjatoer
 deui kaoela: Hanteu hade eta pérkara,
 noe dilampahkeun koe sarampejan teh;
 bènérna mah sampejan loemampah teh
 kalawan sijeun koe Allah oerang, tina
 ngahinakennana oerang kapor, moesoeh
 10 oerang. 'Dalah diri kaoela, doeloer-doe-
 loer djeung baroedak kaoela geus pada
 mihoetangkeun oewang djeung gandoem
 ka darinja. Geura oerang kadjeunkeun
 11 bae eta pihoe tangkeun teh! 'Atoeh geura
 poelangkeun ka darinja. poé ijeu kenel,
 lahanna, kébonna anggoer, kébonna dje-
 toen djeung imahna, kitoe deui pér-
 ra-toes an oewang, gandoem, anggoer djeung
 minjak, beunang sarampejan mihoetang-
 12 keun ka darinja. 'Ngadjawab sadajana:
 Tangtoe dipoelangkeun, saréng moal
 menta deui ka darinja; sakoemaha pi-
 lahir andjeun, nja kitoe koering sédja
 milampah. Toeloer kaoela njeloekan para
 panghoeloe; ^a seg sadajana disina sa-
 roempah, jen estoe bakal milampah sa-
 13 pèrti omongan tadi. 'Samalah kaoela
 ngirabkeun kandoengan kaoela, bari
 ngomong: Moegi-moegi oenggal-oenggal
 djalma, noe teu nètèpkeun omongan tadi,
 koe Allah dikirabkeun tjara kijeu ti
 imahna djeung ti patjarianana; moegi
 dikirabkeun tjara kijeu, masing ko-
 song! Ngadjawab sapakoempoelan ka-
 bel: Amin; djeung pada moedji ka Pa-
 ngeran. Prak djalma-djalma pada mi-

14 lampah sapèrti omongan tadi. 'Djeung
 deui ti poéan kaoela dikérsakeun djadi
 bopatina, njékél tanah Joeda, ^c nja ti
 kadoewa-poeloeh taoenna tépi ka kati-
 loe-poeloeh doewa taoenna Artahsasta
 teja djoemènéng radja, lilana doewa
 wélas taoen, kaoela sadoeloer-doeloer
 15 teu ngadahar kadaharan bopati. 'Ari
 bopati-bopati noe ka toekang-toekang,
 anoe saheulacun kaoela, pada ngabeu-
 ratkeun ka djalma-djalma, moendoetan
 kadaharan djeung anggoer ka darinja,
 djaba oewang perak opat poeloeh sekel;
 samalah boedak-boedakna pada maren-
 tahan ka djalma-djalma; dómi kaoela
 mah teu milampah kitoe, bawaning si-
 16 jeun noe Allah. 'Djeung deui dina pa-
 gaweun koeta teja kaoela miloe ngo-
 mean, sarta kaoela sadoeloer-doeloer
 teu mareuli lahan; djeung ^d sakabeh
 boedak kaoela ngoempoel di dinja dina
 17 pagaweun. 'Malah-malah oerang Jahoe di
 djeung pangkat-pangkat saratoes lima
 poeloeh djalma noe sok ngarijoeng medja
 kaoela, kadjaba noe daratang ka kaoela
 ti lébah bangsa-bangsa noe sakoeriling
 18 oerang. 'Ari ^e noe disadijakeun oenggal-
 oenggal poé, hidji sapi djeung gènép
 domba paloek; kitoe deui disadijakeun
 manoe-manoe pikeun kaoela, sarta
 heuleut sapoeloeh poé saroe paning ang-
 goer, loba pisan; kilang kitoe kaoela
 teu menta kadaharan bopati, sabab djal-
 19 ma-djalma teh bareurat koe gawe. 'Noen,
 Allah koering! ^f moegi-moegi emoet ka
 koering, matak djadi kangeunahan; nja
 emoet kana saniskantén noe koe koering
 dilampahkeun ka djalma-djalma teja.

^a 2 Moesa 22: 25; 5 Moesa 15: 7, 8. ^b Eer 10: 5.
^c p. 2: 1. ^d p. 4: 16. ^e 1 Radj. 4: 22 / p. 13: 14, 22.

PASAL 6.

Ari geus kitoe, ^a barang geus kabedja-
 keun ka Sanbalat, Tobia djeung Ge-
 sem, oerang Arab teja, sarta ka moesoeh
 kaoela salijan ti eta, jen kaoela anggeus
 ugadégkeun koeta, sarta beulahna hidji
 ge geus taja noe kari, (halta tépi ka
 waktoe eta panto-panto koe kaoela ta-
 tjan ditèrapkeun dina lawang-lawangna.)
 2 ^b tidinja Sanbalat djeung Gesem teh nita-
 han ka kaoela, mopojan kijeu: Mangga
 oerang patèpang djeung kaoela di pade-
 saan, di lébak Ono. Tatapi pakarépanana

3 dek njilakakeun ka kaoela. 'Toeloej ka-
oela kitoe deui nitahan djalma ka da-
rinja, mopojan kijeun: Kaoela keur njiyeun
pagawean gēde, noe matak teu bisa nē-
monan; keur naon pagawean rek eureun,
ari koo kaoela ditoenda, bari seg nē-
monan ka sarampejan? 'Heug eta nita-
han deui ka kaoela, pētana satadi, datang
ka opat kali; ari koo kaoela dibalēsan
5 omong nja tjara tadi. 'Tidinja Sanbalat
nitahan pandakawanana ka kaoela, pē-
tana satadi keneh, kalima kalina, sarta
pandakawan teh leungeunna mawa soe-
rat moeka. 'Oenina eta soerat kijeun: Di
sagala bangsa kaotarakeun, sarta Gas-
moe noo bebedja, 6 andjeun djeung oer-
ang Jahoe di aja pakarēpan rek baha;
kitoe noe matak andjeun ngadamēl koeta
teh; sarta andjeun noe pidjadiun radja-
na, tjēk eta bedja. 'Malah andjeun padjar
ngadēgkeun nabi-nabi, baris ngoewar-
keun hal andjeun di Jēroesalem, kijeun
pokna: Aja radja djoemēng di Joeda.
Dēmi ajeuna geus tangtoe kawartakeun
ka radja saoenina eta bedja; mana ajeuna,
mangga, oerang rērēmpagan djeung ka-
oela. 'Seng kaoela nitahan ka dinja, mo-
pojan kijeun: Taja pisan boektina eta
pērkarana, noe dipisaer koe sampejan;
geus poegoeh ti manah sampejan bae,
9 beunang njipta. 'Karana eta sakabel
djalma karēpna njingsijeunau ka kaoela
sadaja; ari pikirna: Tangtoe ngareplek
leungeunna kana pagawean teh, moal
toeloes dipigawena. Doepi ajeuna, moegi
koewatkeun leungeun koering!

a p. 4:1, 3, 7. b p. 2:19.

10 Hidji waktōe kaoela tjalik ka boemi
Sēmaja, poetra Dēlaja, anoe poetra Mēhe-
tabel; ari eta teh geus noetoeper maneh;
seg eta ngomong kijeun: Mangga, oerang
patēpang ka gēdong Allah, lēbēt ka djēro
kabab, oerang peundeutkeun panto ka-
bah; karana moesoeh ēngke daratang,
sēdja maehan ka andjeun; tangtoe ti
peuting pidatangeunana, sēdja maehan
11 ka andjeun. 'Dēmi djawab kaoela: Naha
djalma pantar kaoela pingalejoseun?
djeung saha, pantar kaoela, 7 a soep ka
kabab, toeloej hiroep? kaoela mah moal
12 asoep. 'Ana ditēgēskeun koe kaoela, geu-
ning manebanana lain dipiwarang koe
Allah; saēnjana pangomongkeunana eta
piwēdjang teh nijat goreng ka kaoela,

8 sarta diboeroehan koe Tobia djeung San-
13 balat. 'Anoe matak manebanana diboe-
roehan, noe dipalar kaoela sijeun, sarta
milampah kitoe, djeung migawe dosa;
djadi maranehanana aja pigeusaneeun
ngangaranan, noe dipambrih hajang nga-
14 hinakeun ka kaoela. 'Noen, Allah koe-
ring! moegi-moegi emoet ka 'Tobia sa-
rēng ka Sanbalat, noemoetkeun eta
pagaweanana; kitoe keneh ka Noadya,
nabi awewe, sarēng ka nabi-nabi salijan
ti eta, noe sok pada njingsijeunan ka koe-
ring teja.

a 4 Moesa 18: 7. b Est. 4: 5.

15 Ari koeta teh datang ka samakta dina
tanggal salawe, boelan Eloel, di djēro lima
16 poeloech doewa poē. 'Dēmi geus kitoe, ba-
rang sakabel moesoeh kaoela geus nga-
dareng bedja, heug sakabel bangsa noe
sakoeriling kaoela pada sarijeuneun, sarta
rarasañnana dirina toeroen katjida; ka-
rana pada ngahartieun, jen ti Allah ka-
oela pangdatang ka anggens eta paga-
17 wean. 'Djeung deui dina mangsa eta
menak-menak Joeda reja pisan njiyeun
soerat, didatangkeun ka 'Tobia, sarta
ti 'Tobia daratang soerat ka maraneha-
18 nana. 'Karana loba pisan oerang Joeda
noe geus bidjil soempah ka Tobia; wan-
toe 'Tobia teh pērnah minantoe ka Sē-
kanya anak Arah; sarta Johanan, anak
'Tobia, hoga pamadjikan ka anak Mēsoe-
19 lam, anoe anak Berekja. 'Malah-malah
sok aja noe njaritakeun kahadean Tobia
di hareupeun kaoela, sarta omongan ka-
oela dibawa ka loewar kainja. Djeung
'Tobia sok ngirim soerat, karēpna njing-
sijeunan kaoela.

PASAL 7.

Ari geus kitoe, barang geus anggens
Njiyeun koeta teh, 9 seg kaoela nē-
rapkeun panto-pantona, sarta poerah
toenggōe lawang, ahli njanji djeung
ahli Lewi, pada dibakoekeun toenggōe.
2 'Djeung kaoela marentah 6 ka Hanani,
doeloer kaoela, sarta ka Hananya, 7 ka-
pala benteng, koedoe njarangking Jē-
roesalem; karana Hananya teh djalma
satoehoe, toer sijeun koe Allah, ngoeng-
3 koelan noe reja. 'Ari parentah kaoela
ka doewañ teh: Lawang Jēroesalem
oelah diboeka ari tatjan panas panon-
poē; sarta keur eta araja keneh, koedoe
dipeundeutkeun pantona, bari toelakan

sakali; seg koedoe ngajakeun noo ngad-
djaga, nja priboemi Jĕroesalem, masing-
masing dina djaga-anana, nja eta hidji-
4 hidji djalma pabĕnĕran imahna. 'Ari
nagara teh lĕgantĕng ngatoehoedjeung
gĕde, dĕmi djalmana noe ngeusian ngan
saeutik, sarta tatjan loba nĕjeun imah.
5 'Tidinja kaeola ^a koe Allah kaeola di-
paparin dina hate ngoempoelkeun me-
nak-menak, pangkat-pangkat, djeung
djalma noe loba, dek diatoer sadjarahna.
Toeloj manggih soerat sadjarah djalma
noe arindit barangmimiti; sadjĕrona
6 manggih toelisana ^a kĕju: 'Nja ijen o-
rang kabupaten, noe arindit ti pang-
djarahan djalma dibojong, noe bareto
dibojong koe Nĕboekadnesar, radja Ba-
boel teja, ari ajeuna maroelang ka Jĕ-
roesalem djeung ka Joeda, moeroe sa-
7 nagara-sanagarana; 'daratangna ngiring
Sĕroebabel, Jesoea, Nĕhemja, Asarja,
Raamja, Nahamani, Mordĕkai, Bilsan,
Misperet, Bigwai, Nĕboem djeung Baĕna.
Ari bilangan djalma-djalma, bangsa Is-
8 rail, kĕju: 'anak-poetoe Paros doewa
reboe saratoes toedjoe poeloeh doewa.
9 'Anak-poetoe Sĕpatya tiloe ratoes toe-
djoeh poeloeh doewa. 'Anak-poetoe Arah
10 gĕnĕp ratoes lima poeloeh doewa. 'Anak-
poetoe Pahat-Moab, kaĕsoep anak-poetoe
Jesoea djeung Joab, doewa reboe da-
11 lapan ratoes dalapan wĕlas. 'Anak-poetoe
Elam sareboe doewa ratoes lima poe-
12 loeh opat. 'Anak-poetoe Satoe dalapan
13 ratoes opat poeloeh lima. 'Anak-poetoe
14 Sakai toedjoe ratoes sawidak. 'Anak-
poetoe Binoei gĕnĕp ratoes opat poeloeh
15 dalapan. 'Anak-poetoe Bebai gĕnĕp ra-
16 toes dalapan likoe. 'Anak-poetoe Asgad
doewa reboe tiloe ratoes doewa likoe.
17 'Anak-poetoe Adonikam gĕnĕp ratoes
18 gĕnĕp poeloeh toedjoe. 'Anak-poetoe
19 Bigwai doewa reboe gĕnĕp poeloeh toe-
20 djoeh. 'Anak-poetoe Adin gĕnĕp ratoes
21 lima poeloeh lima. 'Anak-poetoe Ater,
bangsa Hiskia, salapan poeloeh dalapan.
22 'Anak-poetoe Hasoem tiloe ratoes da-
23 lapan likoe. 'Anak-poetoe Besai tiloe
24 ratoes opat likoe. 'Anak-poetoe Harip
25 saratoes doewa wĕlas. 'Anak-poetoe Gi-
26 bon salapan poeloeh lima. 'Oerang Bet-
27 Lehem djeung Nĕtopa saratoes dalapan
28 poeloeh dalapan. 'Oerang Anatot sara-
29 toes dalapan likoe. 'Oerang Bet-Asmawet

30 opat poeloeh doewa. 'Oerang Kirjat-
Jarim, Kĕpira djeung Berot, toedjoe
31 ratoes opat poeloeh tiloe. 'Oerang Ra-
mah djeung Geba gĕnĕp ratoes salikoe.
32 'Oerang Mikmas saratoes doewa likoe.
33 'Oerang Bet-El djeung Ai saratoes tiloe
34 likoe. 'Oerang Nĕbo noo hidji deui
35 lima poeloeh doewa. 'Anak-poetoe Elam
noe hidji deui, sareboe doewa ratoes
36 lima poeloeh opat. 'Anak-poetoe Harim
37 tiloe ratoes doewa poeloeh. 'Anak-poetoe
Jĕriho tiloe ratoes opat poeloeh lima.
38 'Anak-poetoe Lod, Hadid djeung Ono,
39 toedjoe ratoes salikoe. 'Anak-poetoe
Sĕnaa tiloe reboe salapan ratoes tiloe
poeloeh. ^a p. 6:1. ^b p. 1:2. ^c p. 2:8. ^d p. 2:12.
^e Esr. 2:1.
40 ^a Panghoeloe: anak-poetoe Jĕdaja,
bangsa Jesoea, salapan ratoes toedjoe
41 poeloeh tiloe. 'Anak-poetoe Imer sareboe
42 lima poeloeh doewa. 'Anak-poetoe Pas-
hoer sareboe doewa ratoes opat poeloeh
43 toedjoe. 'Anak-poetoe Harim sareboe
toedjoe wĕlas. ^a Esr. 2:36.
44 ^a Ahli Lewi: anak-poetoe Jesoea djeung
Kadmiĕl, kaĕsoep anak-poetoe Hodawa,
45 toedjoe poeloeh opat. 'Ahli njanji: anak-
poetoe Asap saratoes opat poeloeh da-
46 lapan. 'Poerah toenggoe lawang: anak-
poetoe Saloem, anak-poetoe Ater, anak-
poetoe Talmon, anak-poetoe Akeb,
anak-poetoe Hatita, anak-poetoe Sobai,
saratoes tiloe poeloeh dalapan. ^a Esr. 2:40.
47 ^a Nĕtinim: anak-poetoe Siha, anak-
poetoe Hasoea, anak-poetoe Tabat;
48 'anak-poetoe Keros, anak-poetoe Sia,
49 anak-poetoe Padon; 'anak-poetoe Lĕ-
bana, anak-poetoe Hagaba, anak-poetoe
50 Salmi; 'anak-poetoe Hanan, anak-po-
etoe Gidel, anak-poetoe Gahar; 'anak-
51 poetoe Raja, anak-poetoe Rĕsin, anak-
poetoe Nĕkoda; 'anak-poetoe Gasam,
anak-poetoe Oesa, anak-poetoe Paseah;
52 'anak-poetoe Besai, anak-poetoe Mĕhoe-
nim, anak-poetoe Nĕpoesim; 'anak-po-
etoe Bakboek, anak-poetoe Hakepa,
53 anak-poetoe Harhoer; 'anak-poetoe Bas-
lit, anak-poetoe Mĕhida, anak-poetoe
54 Harsa; 'anak-poetoe Barkos, anak-po-
etoe Sisĕra, anak-poetoe Tamah; 'anak-
55 poetoe Nĕsiah, anak-poetoe Hatipa.
56 'Anak-poetoe abdi-abdi Soeleman: anak-
poetoe Sotai, anak-poetoe Soperet, anak-
57 poetoe Pĕrida; 'anak-poetoe Jaĕla, anak-

55 poetoe Darkon, anak-poetoe Gidel; 'anak-poetoe Sēpatya, anak-poetoe Hatil, anak-poetoe Pokeret-Hasēbaim, anak-poetoe
 60 Amon. 'Djoemlah Nētīnim djeung anak-poetoe abdi Soeleman teh tiloe ratoes salapan poeloeh doewa. *a* Esr. 2: 43.

61 Sarta *a* ijeu noe arindit ti Tel-Melah, Tel-Harsa, Kēroeb, Adon djeung Imer, tapi teu barisaon netelakeun ahli karoe-
 62 hoenna djeung toeroenanana, jen estoe dirina oerang Israil: 'anak-poetoe Dēlaja, anak-poetoe Tobia, anak-poetoe Nēkoda,
 63 gēnēp ratoes opat poeloeh doewa. 'Sarta noe kaśaoep panghoeloe, nja eta anak-poetoe Habaja, anak-poetoe Hakoś, anak-poetoe Barsilai, noe boga pamadjikan ka
 64 hidji anak Barsilai, oerang Gilad, sarta katēlahi koo ngaran eta. 'Ari eta noe tadi
 65 pada nejangnan soerat sadjarahna, tapi teu kapanggih, noe matak diitoeng rēgēd,
 66 ka loewar ti kapanghoeloean. 'Ari saor bopati ka darinja, jen oelah dalahar noe pangsoetji-soetjina, tēpi ka aja deui pang-
 67 hoeloe ngadēg, njēkēl Oerim djeung Toemim teja. *a* Esr. 2: 59.

68 *a* Sapakoempoelanana djoemlah opat laksa doewa reboe tiloe ratoes gēnēp
 69 poeloeh, 'djaba ti badega-badegana awe-
 70 welalaki, aja toedjoe reboe tiloe ratoes tiloe poeloeh toedjoe; sarta di marane-
 71 hanana aja ahli njanji awe-
 72 welalaki, doewa ratoes opat poeloeh lima. 'Ari koe-
 73 dana toedjoe ratoes tiloe poeloeh gēnēp; bigalna doewa ratoes opat poeloeh lima;
 74 'ontana opat ratoes tiloe poeloeh lima; kaldena gēnēp reboe toedjoe ratoes
 75 doewa poeloeh. *a* Esr. 2: 64.

76 *a* Ari sawareh loeloegoe ahli karoe-
 77 hoen ngahatoerkeun kana pagawean. Ari
 78 bopati ngahatoerkeun baris piartaean, wang ēmas sareboe gēbleg, pangepret
 79 lima poeloeh siki djeung djoebah pang-
 80 hoeloe lima ratoes tiloe poeloeh siki. 'Ari
 81 sawareh loeloegoe ahli karoehoen nga-
 82 hatoerkeun baris piartaean pagawean, wang ēmas doewa laksa gēbleg, sarta
 83 wang perak doewa reboe doewa ratoes
 84 mina. 'Ari noe dihatoerkeun koe djalma-
 85 djalma salijan ti eta, wang ēmas doewa
 86 laksa gēbleg, sarta wang perak doewa
 87 reboe mina, tambah djoebah panghoeloe
 88 gēnēp poeloeh toedjoe. 'Tidinja pang-
 89 hoeloe, ahli Lewi, poerah toenggoe la-
 90 wang djeung ahli njanji, kitoe deui djalma

noe reja sarta Nētīnim teja, nja eta sakabel oerang Israil, pada ratoeh di nagara-nagara. *a* Esr. 2: 68. *b* ps. 8: 10.

PASAL 8.

Barang *a* nēpi ka boelan noe katoe-
 2 djoe, ari oerang Israil geus matoeh
 3 di nagara-nagara, 'seng sakabel djal-
 4 ma karoempoel, kawas djalma saor-
 5 ang, ka aloen-aloen noe di hareupeun lawang
 6 Tjai. Toeloj pada mihatoer *a* ka Esra,
 7 noe djadi ahli kitab, moegi njandak kitab
 8 toret Moesa, noe koe Pangeran ditim-
 9 balkeun ka Israil teja. 'Gantjang koe
 10 panghoeloe Esra toret teh 'ditjandak ka
 11 hareupeun pakoempoelan; awe-
 12 welalaki aja kabeh, djeung sakoer noe geus bisa
 13 ngadenge sarta ngahartikeun; harita
 14 tanggal hidji, boelan noe katoedjoe.
 15 'Tidinja kitab teh koe andjeunna diaos,
 16 bari majoenan aloen-aloen, noe di hareu-
 17 peun lawang Tjai teja; ngaosna ti braj
 18 beurang tēpi ka tēngah poē, hareupeun
 19 sadajana djalma lalaki-awewe, sarta sa-
 20 koer noe geus bisa ngaharti teja; ari eta
 21 sakabel djalma pada ngoepingkeun
 22 kana kitab toret. 'Dēmi Esra, ahli kitab
 23 teh, ngadēg dina pamimbaran kai, beu-
 24 nang djalma ngadadak njiyeun pikeun
 25 hal eta; sarta aja noe nangtoeng gede-
 26 geunana; Matitya, Sema, Auaja, Oeria,
 27 Hilkia djeung Maaseja di katoehoeu-
 28 nana, ari Pēdaja, Misael, Malkia, Hasoem,
 29 Hasbadana, Djakaria djeung Mēsoelam
 30 mah di kentjaeunana. 'Seug Esra moe-
 31 kakeun kitab, katendjo koe sakabel
 32 djalma, wantoe andjeunna loehoer ti sa-
 33 kabel djalma; sarta barang moekakeun,
 34 neut sakabel djalma narangtoeng. 'Ti-
 35 dinja Esra njoekoerkeun ka Pangeran,
 36 Allah noe langkoeng ngoeng; *a* pek sa-
 37 kabel djalma pada ngawangsoel: Amin!
 38 amin! *a* bari pada ngadjoengdjoengkeun
 39 leungeun; broek pada soedjoed ka Pa-
 40 ngeran, njaroeoh kana taneuh. 'Ari Je-
 41 soea, Bani, Serebja, Jamin, Akoeb, Sabtai,
 42 Hodia, Maaseja, Kēlita, Asarja, Josabad,
 43 Hanan, Pēlaja djeung ahli-ahli Lewi pada
 44 nērangkeun toret ka djalma-djalma;
 45 sarta djalma-djalma pada tētēp dina pēr-
 46 nahna. 'Ari ngaradjina kitab toret ti
 47 Allah teh tetela pisan, bari nangtoe-
 48 keun tēgēs-tēgēsna, anoe matak pada ngaharti
 49 anoe diadji. 'Sarta Nēhemja, noe djadi

- bopati, djeung panghoeloe Esra, noe djadi ahli kitab, kitoe deui ahli-ahli Lewi, anoe pada mere harti ka djalma-djalma teja, misaoer ka sakabeh djalma teh kijeu: 'Poë ijeu soetji bade ka Pangeran, Allah maraneh; poma oelah prihatin sarta oelah tjareurik. Wantoe-wantoe sakabeh djalma tjareurik, eukeur ngadarengo la-
 11 hiran toret. 'Saoerna deui ka darinja: Geura maroelang, ngabarakan noe pëlém-pëlém sarta ngarinoem noe amisamis, djeung kirimkeun doeoeman ka djalma noe teu sadija; karana poë ijeu soetji bade ka Goesti oerang; mana oelah nalangsa; karana kasoeakaan ka Pangeran, nja eta djadi katégèran maraneh.
 12 'Sarta ahli Lewi pada ngarepehkeun ka sakabeh djalma, salaoerna: 'Tjaritjing! karana poë ijeu soetji; mana oelah nalangsa. 'Bral sakabeh djalma maroelang, sêdja njatoe-nginoem, djeung sêdja ngirimkeun doeoeman, sarta sêdja ngalam-
 13 palkeun kaboengahan rosa pisan, tina sabab geus pada ngabarti dina kasaoeran, noe dinjabokeun ka maranehanana teja.
 a Eer. 3: 1. b Eer. 7: 6, 11. c 5 Moesa 31: 10. d 1 Bab. 16: 36; p. 5: 13. e Djab. 134: 2. f 3 Moesa 23: 24. g Est. 9: 19, 22.
- 14 Ari dina poë noe kadoewa seug para loeloegoe ahli karoehoen sabangsa kabeh, para panghoeloe djeung ahli-ahli Lewi, karoempoel deui ka Esra, ahli kitab teh, pada hajang ngabartikeun kana lahi-
 15 ran toret. 'Toeloëj manggih oengëlan dina toret, a jen Pangeran nimbalkéun koe lantaran Moesa, oerang Israil koedoe pada ngénggon dina saoeung keur mangsa
 16 pesta, dina boelan noe katoedjoeh. 'Sarta koedoe ngembarkeun djeung ngidérkeun parentah di sakabeh nagara-nagara, sarta di Jérusalem, kijeu pokna: Geura baridjil ka goeueung, koedoe ngarala dahan djetoen, dahan djetoen leuweung, dahan koepa, palapah korma djeung dahan kai noe gomplok, baris njijeun saoeung, sa-
 17 koemaha noe koeuengëlkeun. 'Tidinja djalma-djalma ka laloewar, pek ngarala, bari seug didijjeun saoeung keur diri maranehanana, masing-masing; aja noe di loe-
 18 hoer imah, aja noe di boeroean sorangan, aja noe di boeroean gëdong Allah, aja noe di aloen-aloen lawang Tjai, aja deui
 19 noe di aloen-aloen lawang Epraim. 'Sapakoempoelan djalma noe geus maroelang ti pangdjarahan pada njijeun saoeung,

sarta ngarénggon dina eta saoeung; ka-
 rana ti djuanan Josoea poetra Noen teja
 tēpi ka poë barita, oerang Israil teu ma-
 rilampah kitoe pētana. Sarta aja kaboe-
 19 ngahan rosa katjida. 'Djeung Esra b ngaos
 kitab toret ti Allah saban-saban poë, ti
 poë noe mimiti tēpi ka poë panganggen-
 san. Ari milampalna pesta teh toedjoeh
 poë lilana; c sarta dina poë noe kadala-
 pan panoetoep pesta, noeroetkeun hoo-
 koemna. a 3 Moesa 23: 39. b 6 Moesa 31: 11—13.
 c 3 Moesa 23: 36.

PASAL 9.

- Ari dina tanggal opat likoer, a boelan
 eta kenéh, karoempoel deui oerang
 Israil, bari pada poewasa, b sarta marako
 karoeng, djeung sirahna ditancuhan.
 2 'Sarta toeroenan Israil pada misahkeun
 manéh ti sakabeh djalma bangsa sedjen:
 toeloëj narangtoeng, bari ngakoekeun
 dosa-dosana djeung kadorakaan karo-
 3 hoemna. 'Dēmi geus narangtoeng dina
 pērnahna, toeloëj ngaradji kitab toret
 ti Pangeran Allahna, saparapat poë li-
 lana; saparapat poë deui ngarakoekeun
 dosa djeung sēmbahjang ka Pangeran
 4 Allahna. 'Ari Josoea djeung Bani, Kad-
 miël, Sēbanya, Boeni, Serehja, Bani sarta
 Kēnani tjat pada mantjat kana oempa-
 kan ahli Lewi, bari toeloëj sasambat ka
 Pangeran Allahna, bēdas pisan sowara-
 5 na. 'Tidinja ahli Lewi, nja eta Josoea
 djeung Kadmiël, Bani, Hasabnia, Serehja,
 Hodia, Sēbanya djeung Pētahja njalaoer:
 Geura narangtoeng, njaloekoerkeun ka
 Pangeran, Allah maraneh, ti kalanggē-
 6 ngan tēpi ka kalanggēngan deui! Sagala
 poedji ka padjēngan andjeun noe lang-
 koeng moelja, noe poendjoel ngoengko-
 7 lan sagala poedji sarēng pangalēm. 'Nja
 andjeun teh Pangeran njalira; c nja an-
 djeun noe ngadamël langit sarēng d langi-
 ting sadajana langit, kalawan saniskau-
 tēn baladna; kitoe deui boeni sarēng sa-
 uiskantēn noe noempakan, laot-laot
 sarēng saeusi-ensina, toer andjeun noe
 maparin hiroep ka sadajana; sarēng ba-
 7 lad langit pada njēmbah ka andjeun.
 'Nja andjeun teh Pangeran Allah, d anoe
 milih Abram, sarēng koe andjeun dika-
 loewarkeun ti Oer, tanah Kasdim, sara-
 woeh djēnēnganana koe andjeun dilandi
 8 Ibrahim. 'Ari manahna koe andjeun ka-
 pēndak satoehoe di pajoeneun andjeun,

sarēng / andjeun ngadamēl pērdjangdjan ka dinja, kērsa maparin tanah oerang Kanaān, oerang Het, oerang Emor, oerang Pares, oerang Jēboes sarēng oerang Girgas, nja kērsa dipaparinkeun ka toeroenanana; sarēng andjeun geus ngajakinkeun pangandika andjeun, karantēn andjeun teh langkoeng adil. 'Kalajan andjeun ningalan kabalangsakan karoehoen koering di Mēsir, sarēng ngamakboel sasambatna di sisi laeet Agēr; 'sarawoeh andjeun / maparin tanda sarēng moedjidjat ka Piraon, ka sadajana mantri-mantrina sarēng ka sadajana djalma eusi tanahna; karantēn andjeun langkoeng oeninga, jen eta teh pada koemalantjang ka karoehoen; * djadi andjeun ngama-hoeurkeun padjēnēngan andjeun, sakaomaha noe boekti daugēt ajema.

11 'Ari / laeet teh koe andjeun dibeculah ti heulaemana, seug wareuntas, njeorang tēngah laeet, di noe toehoer, dēmi noe ngaroedag ka maranehanana mah koe andjeun dibalangeun ka noe djalēro,

12 sapērtos batoe ka tjai gēde. 'Ladjēng / koe andjeun pada ditoejoen, sijang dina djēro tihang mega, wēngi dina djēro tihang seunen, baris njaāngan ka maranehanana dina djalan anoe dilakanan.

13 'Tidinja / andjeun loengsoer ka goenoeng Sinai, seug ngandika ka maranehanana ti sawarga, dipaparin hoekeum noe saes-toe, sarēng papakon noe satoehoe, pikoetoe, sarēng sarēng timbalan noe sarae; 'toer dipaparin njaho sabat andjeun noe soetji, sarawoeh timbalan, pikoekoeh sarēng papakon koe andjeun ditimbalkeun ka maranehanana koe lantaran Moesa, abdi andjeun.

15 'Malah / koe andjeun dipaparin roti ti sawarga, tamba langlajeuseun, sarēng dipangbidjilkeun tjai tina batoe tjadas, tamba halabhab; * kalajan koe andjeun dipiwarang asoep, ngamilik tauah, anoe djadi sabab andjeun ngatjoengkeun panangan andjeun, dikērsakeun dipaparinkeun ka maranehanana. 'Nanging eta sarēng sadajana karoehoen koering koemalantjang, * pada ngabeurakeun beuheung, hanteu noeroet ka timbalan andjeun; 'teu daraekeun ngadenge, sarēng teu ngaringētkeun moedjidjat-moedjidjat andjeun, noe koe andjeun geus didamēl di maranehanana; anggoer pada ngaheuraskeun beuheung, * sarēng

njjeun hidji piloeoegoetun, karēpna balik deui kana koemawoelana, tina mantangoelna. * Nanging andjeun teh Allah soegih hampoera, sipat koernija, nja sipat wēlas, sipat sabar, toer gēde kasalahan, noe mawi eta hanteu ditilar.

18 'Tjatjakan / basa njjeun sasapian sipat tjitak oge keur sēsēmbaheunana, bari ngaromong: Nja ijeu batara maneh, noe nginditkeun manch ti Mēsir teh, djadi lampalna ngagorengkeun rosa pisan:

19 'parandene eta koe andjeun, tina langkoeng-langkoeng nja kawēlasan andjeun, hanteu bae ditilar di tēgal lēga; tihang mega teh hanteu njingkah ti loehoereunana ti beurang, noejen bae ka maranehanana di djalan; kitoe deui tihang seuneu teh ti peuting, njaugan bae ka maranehanana dina djalan anoe dilakanan.

20 'Samalah andjeun / maparin Roh andjeun noe langkoeng sae, pikeun ngawoeroek ka maranehanana, sarēng Man andjeun hanteu dipēgatan ti soengoeuna, sarawoeh dipaparin tjai keur tambana

21 halabhab. 'Opat poeloeh taon lamina / koe andjeun pada ditjēkapan di tēgal lēga, taja kakiranganana; papakeanana hanteu koengsi boeroek, sarēng soekoena

22 hanteu koengsi barenh. 'Ladjēng / koe andjeun dipaparin reja pisan karadjaan sarēng bangsa, noe koe andjeun dipaboerantakkeun ka mana-mēndi; seug karoehoen ngamilik tanah Sihon, nja eta tanah radja Hesbon, kitoe deui tanah

23 Og, radja Basan. 'Ari anakna koe andjeun didjēngkarkeun, * sapērtos bentang di langit, pada didatangkeun kana tanah, noe koe andjeun diandikakeun ka karoehoenna, jen badeasoep, soepaja ngamilik.

24 'Seug anakna arasoep, sarēng ngamilik eta tanah; ari pribomei eta tanah, oerang Kanaān, koe andjeun ditoendoekkeun ka hareupeunana, pada dipaparinkeun ka leungeunna, nja eta radja-radjana sarawoeh bangsa-bangsa eta tanah, sangkan milampah ka dirinja sakoemaha

25 kasoekaannana. 'Ladjēng / pada meunangkeun nagara rareugreug sarēng taneuh lendo, toer ngamilik imah, parinoeh koe saroepaning kasaeun, soemoer toegaran, kēbon anggoer sarēng kēbon djetoen, kitoe deui tangkal baris bakaneun roeparoepa; seug pada narēda dongkap ka sareubeuheun, sarēng djaradi lintoe,

kalajan soeka-soeka, tina sababkamoera-
 26 h andjeun noe langkoeng-langkoeng
 gēdena. 'Nanging eta teh inantangael, "
 pada baba ka andjeun, sarēng toret an-
 djeun pada mitjeun ka toekangeun toug-
 gongna, malali maraehan ka nabi-nabi
 andjeun, anoe sami mepelingan ka da-
 rinja, sēdjana maranehanana dek di-
 bulikkeun ka andjeun; djadi lampahna
 27 ngagorengkeun rosa pisan. 'Poerwa "
 koe andjeun disarelehkeun ka leungeun
 djalma noe njoesoekēr ka maraneha-
 nana; seug koe eta disoesoekēr. Dēmi
 keur mangsa njandang kasoekērana, "
 tijap-tijap sasambat ka andjeun, koe an-
 djeun dimakboel ti sawarga; sarēng tina
 langkoeng-langkoeng nja kawēlasan an-
 djeun, koe andjeun dipaparin poerah
 noeloeng, noe pada njalamētkeun mara-
 nehanana ti leungeun noe njoesoekēr.
 28 'Doepi tijap-tijap geus sēnang, seug ma-
 rigawe deui noe awou di pajoneun an-
 djeun; tjoel koe andjeun ditilarkeun dina
 leungeun moesoeh-moesoehna, sina pada
 moerba ka maranehanana. Nanging ari
 tarobat, sarēng sasambat ka andjeun,
 koe andjeun dimakboel ti sawarga, sa-
 rēng dileupaskeun koe tina kawēlasan
 29 andjeun, sababaraha kali; 'kalajan koe
 andjeun dipelenging, noe dipandang di-
 baralikkeun ka toret andjeun; doepi eta
 teh pada koemalantjang, hanteu noeroet
 kana timbalan andjeun, salērēsna pada
 ngadosa ka hoekoem andjeun, (' toerta
 tijap-tijap manoesa, noe ngalampahkeun
 eta teh, tangtoe hiroep koe eta,) sarēng
 pada njanggakeun poendoek basangkal,
 bari ngaheuraskeun beuheuk, keukeuh
 30 hanteu noeroet. 'Doepi koe andjeun disa-
 baran bae sababaraha taoen lamina, "
 sarēng mepelingan deui ka maraneha-
 nana koe Roh andjeun, koe lantaran
 nabi-nabi andjeun, nanging hanteu dika-
 roepingkeun; mana koe andjeun disare-
 lehkeun ka leungeun sakoer bangsa ta-
 31 nah-tanah. 'Tanapi tina langkoeng-lang-
 koeng nja kawēlasan andjeun, noe mawi
 koe andjeun hanteu disoepkeun, sarēng
 hanteu ditilar; karantēn andjeun teh
 32 Allah sipat koernija, nja sipat wēlas. 'Ari
 ajeuna, noen Allah koering sadaja, Allah
 noe langkoeng agoeng, noe langkoeng
 kawasa, sarēng matak sijeun, noe nētēp-
 keun pērdjangdjian sarawoeh kaāsihan!

moegi oelah dimanah sapira saniskantēn
 kasoesahan, anoe geus naradjang ka
 koering sadaja, ka radja-radja koering,
 ka kapala-kapala, ka panghoeloe-pang-
 hoeloe, ka nabi-nabi, ka karoehen-ka-
 roehen, sarēng ka sadaja bao oemat
 andjeun, "
 33 ti djaman radja-radja Asoer
 dongkap ka dintēn ijeu. 'Nanging "
 andjeun teh adil bal saniskantēn noe geus
 ngadatangan ka koering; karantēn an-
 djeun midamēl noe satoehoe, doepi koe-
 ring sadaja mah milampah noe doruka.
 34 'Ari radja-radja koering, kapala-kapala,
 panghoeloe-panghoeloe sarawoeh karoeh-
 hoen-karoehen koering, hanteu ngu-
 lampahkeun toret andjeun, sarēng han-
 teu ngarēgēpkeun kana timbalan an-
 djeun, kitoe deui kana pērtelahan, noe
 koe andjeun dipērtelakeun ka mara-
 35 nehanana. 'Karantēn eta teh dina nga-
 radjaanana, sarēng dina ngarasa kasaeun
 andjeun noe sakitoe gēdena, noe koe
 andjeun dipasihkeun ka darinja, kalajan
 dina tanah noe lēga nja lendo, noe koe
 andjeun dipaparinkeun ka hareupeu-
 nana, hanteu ngabarakti ka andjeun,
 sarēng hanteu tobat, mitjeun kalakoe-
 36 anana noe awon-awon. 'Salērēsna, "
 koering teh ajeuna pada koemawoela;
 sarēng ari tanah, noe koe andjeun di-
 pasihkeun ka karoehen koering, soe-
 paga narēda boewahna sarēng kangeu-
 nahanana, salērēsna, koering teh pada
 37 koemawoela dina eta tanah. 'Sarēng
 ngabidjilkeunana hasilna nja pikeun ra-
 dja-radja, noe koe andjeun dikawasa-
 keun ka koering sadaja tina sabab dosa-
 dosa koering; estoe pada kawasa ka
 awak koering, kitoe deui ka sasatoan
 koering, sakoemaha kasoekaanana bae;
 djadi koering teh pada njandang kasoe-
 38 kēran bangēt pisan. 'Dēmi dina sanis-
 kantēn hal kitoe, koering sadaja njiyeun
 pērdjangdjian koekoeh, sarēng disērāt-
 keun; ari kapala-kapala koering, ahli-
 ahli Lewi sarēng panghoeloe-panghoeloe
 bade pada ngētjap inja. a p. 8: 1. b E. 4: 1.
 c 1 Moesa 1: 1; Djah. 146: 6. d 1 Radj. 8: 27. e 1 Moesa
 11: 31; 17: 5. f 1 Moesa 15: 18; 22: 16. g 2 Moesa 7: 3; 18: 11.
 h 2 Sam. 7: 23. i 2 Moesa 14: 21; 15: 10. j 2 Moesa 13: 21.
 k 2 Moesa 19: 18; 20: 1. l 2 Moesa 16: 4; 17: 6. m 4 Moesa
 13: 2; 14: 30. n 2 Moesa 33: 3, 5. o 1 Moesa 14: 4. p 2 Moesa
 34: 6. q 2 Moesa 32: 4. r 4 Moesa 11: 17, 25. s 5 Moesa
 8: 24; 29: 5. t 4 Moesa 21: 21, 33. u 1 Moesa 23: 17.
 v 6 Moesa 6: 10; 8: 7. w 1 Radj. 14: 9; 18: 4. x Hak. 2: 14.
 y Hak. 2: 16; 3: 9. 15. z 3 Moesa 18: 5. aa 2 Bab. 24: 19.
 bb 2 Radj. 15: 29; 17: 6. cc Est. 9: 15. dd Est. 9: 9.

PASAL 10.

Ari noo ngéltjap nja ijeu: " Nēhemja
 hopati, poeta Hakalja, djeung Sid-
 38 kia; 'Sēraja, Asarja, Jērmaia; 'Pashoer,
 4 Amarja, Malkia; 'Hatoes, Sēbanya, Mia-
 6 loek; 'Harim, Mōremot, Obadya; 'Daniēl,
 7 Ginēton, Baroek; 'Mēsoelam, Abia, Mia-
 8 min; 'Mašsia, Bilgai, djeung Sēmaja;
 9 eta sakabeh teh panghoeloo. 'Ari ahli
 Lewi nja ijeu: Jesoca poeta Asanya,
 Binoci, kañsoep anak-poetoe Henadad,
 10 djeung Kadmiēl; 'sarta saderekna: Sē-
 banya, Hodia, Kēlita, Pēlaja, Hanan;
 11 'Mika, Rēhob, Hasabja; 'Sakoer, Serebja,
 12 Sēbanya; 'Hodia, Bani djeung Bēninoc.
 14 'Loeloegoo bangsa nja ijeu: Paros, Pa-
 15 hat-Moab, Elam, Satoe, Bani; 'Boeni,
 16 Asgad, Bebai; 'Adonia, Bigwai, Adin;
 17 'Ater, Hiskia, Asoer; 'Hodia, Hasoem,
 18 Besai; 'Harip, Anatot, Nebai; 'Magpias,
 19 Mēsoelam, Hesir; 'Mēsēsabel, Sadok,
 20 Jadoca; 'Pēlatya, Hanan, Anaja; 'Hosea,
 21 Hananya, Hasoeb; 'Halohes, Pilha, So-
 22 bek; 'Rēhoem, Hasabna, Mašēja; 'sarta
 23 Abia, Hanan, Anan; 'Maloeck, Harim
 24 djeung Baana. 'Ari djalma-djalma salijan
 25 ti eta, panghoeloe-panghoeloe, ahli-ahli
 Lewi, poerah toenggoe lawang, ahli
 njanji, Nētiniim, djeung sakoer bae noe
 geus misahkeun maneh ti sagala bangsa
 tanah-tanah kana toret Allah, pama-
 djikanana, anakna awewe-lalaki, sakoer
 noe boga kanjaho, noe boga pangarti,
 26 'pada moentang ka doeloer-doeloerna,
 nja ka sadaja gēgēdena, 'pada man-
 djing kana panjapa djeung kana soem-
 pah, sanggoep ngalakonan toret Allah,
 noe dipaparinkeun koe lantaran Moesa,
 abdi Allah teja, sarta sanggoep ngestoe-
 keun djeung ngalampahkeun sakabeh
 timbalan Pangeran, Goesti oerang, kitoe
 deui hoekoemna djeung pikoekoehna;
 27 'sarta 'ari anak oerang awewe moal
 dibikeun ka bangsa eusi tanah, kitoe
 deui anak itoe awewe moal ditjokot
 keur pipamadjikaneun anak oerang la-
 28 laki; 'sarta 'lamoen bangsa eusi tanah
 mawa dagangan dina poē sabat, barang-
 barang atawa kahiroepan naon-naon,
 moal dibeu ti maranehanana dina sa-
 bat atawa dina poē soetji; 'somalah
 29 dek ngalēpaskeun taon katoedjoeb, sarta
 30 djeung pihoeatangkeun naon bae. 'Djeung

deui kaoela pada nangtoekeun parentah
 lampahkeuneun sorangan, 'nja mērēloe-
 keun maneh majar sataoen sapērtiloe
 sekel, keur hal bakakti di gēdong Allah
 31 oerang; 'baris 'roti tata-tata, sarta baris
 koerban kadaharan teu pētōt-pētōt; ba-
 ris koerban doeroekan teu pētōt-pētōt,
 djeung noe dina poē sabat sarta dina
 pauanggalan; kitoe deui baris koerban
 pesta, baris barang noe disoetjikeun,
 sarta baris koerban dosa, pikeun njijeun
 karapihan tina sabab Israil; tjindēkna
 baris saniskara gawe di gēdong Allah
 32 oerang. 'Djeung deui kaoela pada lotēre,
 nja eta para panghoeloe, ahli-ahli Lewi
 djeung djalma noe loba, 'dina hal pēr-
 kara pangabakti soeloeh, dek didatang-
 keun ka gēdong Allah oerang, noeroet-
 keun ahli karoehoen oerang, dina mangsa
 noe ditangtoekeun, saban-saban taon,
 'baris doeroekeun dina altar Pangeran,
 Allah oerang, sakoemaha noo kaoengēl-
 33 keun dina toret. 'Sarta sēdja njangga-
 keun ka gēdong Pangeran 'tjikal taneuh
 oerang, djeung tjikal sakabeh boeboe-
 wahan saroeaning tatangkalan, saban-
 34 saban taon; 'kitoe deui 'tjikal anak
 oerang lalaki sarta tjikal tjotjōan
 oerang, sakoemaha noo kaoengēlkeun
 dina toret; nja eta tjikal sapi-domba
 oerang arek didatangkeun ka gēdong
 Allah oerang, ka para panghoeloe, noe
 ngabarakti di gēdong Allah oerang;
 35 'sarta ari 'loeloegoo adonan oerang,
 djeung koerban hatoeran ti oerang,
 kitoe deui boewah saroeaning tatang-
 kalan, 'anggoer djeung minjak, koe
 oerang dek didatangkeun ka para pang-
 hoeloe, ka pondok-pondok gēdong Allah
 oerang; 'sarta pērpoeloehan tanah
 oerang dek dibikeun ka ahli-ahli Lewi;
 karana eta teh ahli Lewi noe koedoe
 narima pērpoeloehan di sakabeh nagara
 36 oerang milampah tani. 'Djeung deui
 panghoeloe, poeta Haroen, saorang
 koedoe miloe djeung ahli-ahli Lewi, sa-
 mangsa ahli Lewi narima pērpoeloehan;
 'sarta ahli Lewi teh koedoe njarang-
 gakeun sapērpoeloeh tina pērpoeloehan
 ka gēdong Allah oerang, ka pondok-
 pondok, nja ka goedang radja-brana.
 37 'Karana oerang Israil djeung oerang
 Lewi koedoe pada ngadatangkeun koer-
 ban hatoeran bangsa gandoem, anggoer

djeung minjak kana eta pondok-pondok; di dinja ajana paparabotan kasoetjian, kitoe deui panghoeloe noe ngabarakti, sarta poerah toenggoe lawang djeung ahli njanji. *p* Sarta kaola sadaja moal ningkalkeun gëdong Allah oerang.

a p. 1: 1; 8: 10. *b* p. 9: 38. *c* 2 Moesa 34: 16; 5 Moesa 7: 3. *d* p. 13: 15. *e* 2 Moesa 25: 11; 5 Moesa 15: 2. *f* 2 Moesa 30: 13. *g* 2 Bab. 2: 4. *h* p. 13: 31. *i* 3 Moesa 6: 12. *j* 2 Moesa 23: 19. *k* 2 Moesa 13: 12, 13. *l* 3 Moesa 23: 17. *m* 5 Moesa 18: 4. *n* 4 Moesa 18: 21. *o* 4 Moesa 18: 26. *p* p. 13: 10, 11.

PASAL 11.

Ari kapala-kapala bangsa pada matoeh di Jérusalem; dēui djalma salijan ti eta mah pada lotēre, ti sapoeloh dek ngasoepkeun hidji, sina matoeh di Jérusalem, *a* nagara soetji; ari noe salapan bagian deui mah tētēp di nagara-nagara. *b* Sarta djalma noe loba ngaberkaban ka sakabeh djalma noe soeka sorangan dek matoeh di Jérusalem. *c* Nja ijeu loeloegoe kabupaten, noe maratoeh di Jérusalem; tatapi di nagara-nagara Joeda mah hidji-hidji djalma pada tjitjing di samilik-samilikna, di sanagara-sanagara, nja eta oerang Israil noe loba, para panghoeloe, ahli-ahli Lewi. *d* Nētinim djeung *e* anak-poetoe abdi-abdi Soeleman teja. *f* Ari noe matoeh di Jérusalem sawareh anak-poetoe Joeda, sawareh anak-poetoe Binyamin. Ti anak-poetoe Joeda teja Ataja, poetra Oesia, anoe poetra Djakaria, anoe poetra Amarja, anoe poetra Sēpatya, anoe poetra Mahalalel, noe kaāsoep poetra Peres teja; *g* kitoe deui Maāseja, poetra Baroek, anoe poetra Kolhose, anoe poetra Hasaja, anoe poetra Adaja, anoe poetra Jojarib, anoe poetra Djakaria, anoe poetra oerang Sela. *h* Djoemlah anak-poetoe Peres, noe maratoeh di Jérusalem, opat ratoes gēnēp poeloeh dalapan djalma pērkosā. *i* Sarta nja ijeu anak-poetoe Binyamin: Saloe, poetra Mēsoclam, anoe poetra Joēd, anoe poetra Pēdaja, anoe poetra Kolaja, anoe poetra Maāseja, anoe poetra Itiēl, anoe poetra Jēsaja. *j* Ari sanggeus eta Gabai, Salai, salapan ratoes dalapan likoer. *k* Ari Joēl poetra Sikri noe djadi panggoeroes njangking eta, sarta Joeda poetra Hasēnoea noe djadi kadoewana njangking nagara. *l* Ti para panghoeloe teja Jēdaja poetra Jojarib, Jakin; *m* Sē-

raja, poetra Ililkia, anoe poetra Mēsoclam, anoe poetra Sadok, anoe poetra Mērajot, anoe poetra Ahitoeb, gēgēdoeg gēdong Allah; *n* djeungsaderek-saderekna, noe pada milampah pagawean di gēdong, dalapan ratoes doewa likoer. Aja deui Adaja, poetra Jēroham, anoe poetra Pēlalja, anoe poetra Amsi, anoe poetra Djakaria, anoe poetra Pashoer, anoe poetra Malkia; *o* djeung saderek-saderekna, noe pada djadi loeloegoe ahli karochoen, doewa ratoes opat poeloeh doewa. Aja deui Amasai, poetra Asarel, anoe poetra Ahsai, anoe poetra Mēsilemot, anoe poetra Imer; *p* djeung saderek-saderekna, djalma garagah-pērkosā, saratoes dalapan likoer. Ari noe djadi panggoeroes njangking eta, nja Sabdiēl poetra Hagēdolim. *q* Ari ti ahli Lewi teja Sēmaja, poetra Hasoeb, anoe poetra Asrikam, anoe poetra Hasabja, anoe poetra Boeni. *r* Aja deui Sabtai djeung Josabad, noe ujarangking pagawean loewar di gēdong Allah, kaāsoep loeloegoe ahli Lewi. *s* Aja deui Matanya, poetra Mika, anoe poetra Sabdi, anoe poetra Asap, noe djadi loeloegoe, poerah ngaminitian ngatoerkeun nochoen dina nēnēda; djeung Bakboekja, noe djadi kadoewana di lēbah saderek-saderekna; sarta Abda, poetra Samoea, anoe poetra Galal, anoe poetra Jēdoetoen. *t* Djoemlah ahli Lewi noe di nagara soetji teh doewa ratoes dalapan poeloeh opat. *u* Sarta ari poerah toenggoe lawang teja Akoeb djeung Talmon, sarta saderek-saderekna, noe pada ngadjaga lawang-lawang, saratoes toe djoeh poeloeh doewa. *v* Ari oerang Israil salijan ti eta, para panghoeloe djeung ahli-ahli Lewi, arajana di sakabeh nagara Joeda, di samilik-samilikna. *w* Tatapi ari Nētinim teja mah ngarēnggonna di Opel; sarta noe njangking Nētinim teh nja eta Siha djeung Gispā. *x* Ari noe djadi panggoeroes ahli Lewi noe di Jérusalem, nja eta Oesi, poetra Baui, anoe poetra Hasabja, anoe poetra Matanya, anoe poetra Mika, kaāsoep anak-poetoe Asap, noe djaradi ahli njanji teja, njēkēl pagawean gēdong Allah. *y* Karana aja timbalan radja hal maranehanana, nja aja katangtoean hal ahli-ahli njanji, sabakoena dina oenggal-oenggal poē. *z* Sarta Pētalja poetra Mēsēsabel, kaāsoep

anak-poetoe Serah, anoe poetra Joe-
 25 gala pĕrkara djalma-djalma. 'Ari moeng-
 goeh desa-desa djeung pasisianana, aja
 anak-poetoe Joeda tjaritjing di Kirjat-
 Arba djeung pilĕmboeranana, aja noe
 di Dibon djeung pilĕmboeranana, aja
 20 noe di Jĕkabsel djeung pikampoenga-
 nana; 'aja noe di Jesoea, aja noe di
 27 Molada, aja noe di Bet-Pelet; 'aja noe
 di Haasar-Soeal, aja noe di Berseba djeung
 24 pilĕmboeranana; 'aja noe di Siklag, aja
 noe di Mĕkona sarta di pilĕmboeranana;
 29 'aja noe di Eu-Rimon, aja noe di Sora,
 30 aja noe di Jarmoet, 'Sanoah, Adoelam
 djeung pikampoenganana. Lakis djeung
 pasisianana, sarta Aseka djeung pilĕm-
 boeranana. Djadi ngĕnggonna ti sĕmĕt
 31 Berseba tĕpi ka lĕbak Hinom. 'Dĕmi
 anak-poetoe Binyamin ngĕnggonna ti
 sĕmĕt Geba, di Mikmas, di Aja, sarta
 32 di Bet-El djeung pilĕmboeranana; 'di
 33 Anatot, Nob, Ananya, 'Hasor, Ramah,
 34 Gitaim, 'Hadid, Sĕboim, Nĕbalat, 'Lod
 36 djeung Ono, lĕbak toekang-toekang. 'Sarta
 moenggoeh ahli Lewi, sawareh ba-
 gianana di Joeda kaasoep ka Binyamin.

a Jes. 48: 2. b p. 10: 28. c p. 7: 57.

PASAL 12.

Sarta nja ijen panghoeloe djeung ahli
 Lewi, noe arindit ^a ngiring Sĕroeabel
 poetra Saltiel djeung Jesoea teja: Sĕ-
 2 raja, Jĕrmia, Esra; 'Amarja, Maloek,
 3 Hatoes; 'Sĕkanya, Rĕhoem, Mĕremot;
 4 'Ido, Ginĕtoi, Abia; 'Miamin, Maadya,
 5 Bilga; 'Sĕmaja, Jojarib, Jĕdaja; 'Saloe,
 6 Amok, Hilikia djeung Jĕdaja. Eta kabeh
 7 djadi loeloegoe para panghoeloe djeung
 saderek-saderekna, keur mangsa Jesoea
 8 teja. 'Sarta ari ahli Lewi teja Jesoea,
 Binoei, Kadmiel, Serebja, Joeda djeung
 Matanya; nja eta Matanya djeung sa-
 derek-saderekna njangkang hal ngano-
 9 hoenkeun. 'Ari Bakboekja djeung Oeni,
 doewanana saderek eta, pahareup-hareup
 10 djeung eta nja djagaĕn. 'Ari Jesoea poe-
 poetra Jojakim, Jojakim poepoetra El-
 11 jasib, Eljasib poepoetra Jojada, 'Jojada
 poepoetra Jonatan, Jonatan poepoetra
 12 Jadoea. 'Dĕmi keur mangsa Jojakim
 teja, panghoeloe-panghoeloe noe djaradi
 loeloegoe ahli karoehoen teh, nja ijen:
 Sĕraja diganti koe Mĕraja; Jĕrmia

13 diganti koe Hananya; 'Esra diganti koe
 Mĕsoelam; Amarja diganti koe Johanan;
 14 'Mĕloeki diganti koe Jonatan; Sĕbanya
 15 diganti koe Joesoep; 'Harim diganti koe
 16 Adna; Mĕrajot diganti koe Helkai; 'Ido
 diganti koe Djakaria; Ginĕton diganti
 17 koe Mĕsoelam; 'Abia diganti koe Sikri;
 Minyamin, Moadya diganti koe Piltai;
 18 'Bilga diganti koe Samoea; Sĕmaja di-
 19 ganti koe Jonatan; 'Jojarib diganti koe
 20 Matnai; Jĕdaja diganti koe Oesi; 'Salai
 diganti koe Kalai; Amok diganti koe
 21 Eber; 'Hilkia diganti koe Hasabja; Jĕ-
 22 daja diganti koe Nĕtanel. 'Ahli Lewi
 keur mangsa Eljasib, Jojada, Johanan
 djeung Jadoea teja, ditaroeliskeun para
 loeloegoe ahli karoehoen; kitoe kenel
 para panghoeloe keur mangsa ^b Dariees,
 23 oerang Persi, djoemĕnĕng radja. 'Anak-
 poetoe Lewi, para loeloegoe ahli ka-
 roehoen, ditaroeliskeun dina kitab ba-
 bad, tĕpi kana mangsa ^c Johanan poetra
 24 Eljasib teja. 'Ari loeloegoe ahli Lewi,
 nja eta Hasabja, Serebja djeung Jesoea
 poetra Kadmiel; sarta saderek-saderekna
 pahareup-hareup djeung eta, baris moedji
 djeung baris nganoehoenkeun, ^d noe-
 roetkeun timbalan Dawoed, piwarangan
 Allah teja, djagaĕn adoe-hareupan djeung
 25 djagaĕn deui. 'Matanya djeung Bakboek-
 ja, Obadya, Mĕsoelam, Talmon djeung
 Akoeb djaradi teunggoe lawang, nga-
 26 djaga djagaĕn goeang kahasilan dina
 lawang-lawang. 'Nja eta teh arajana
 keur mangsa Jojakim, poetra Jesoea,
 anoe poetra Josadak, sarta keur mangsa
 bopati Nĕhemja djeung ^e panghoeloe
 Esra, ahli kitab teja. a Est. 2: 2. b Est. 4: 5.
 c Est. 10: 6. d 2 Bab. 8: 14. e Est. 7: 11.

27 Ari mangsa dek njalamĕtkeun koeta
 Jĕroesalem, ^a seug varejang ahli-ahli
 Lewi ka sakabeh ĕnggon-ĕnggonna, di-
 arala ka Jĕroesalem, hajang njalamĕt-
 keun sarta kaboengahan, nja kalawan
 nganoehoenkeun, djeung kalawan njanji,
 make tjetjempres, tĕlĕmpoeng djeung
 28 katjapi. 'Toeloej anak-poetoe ahli-ahli
 njanji karoempoel, daratagna ti tanah
 lempar sakoeriling Jĕroesalem, sarta ti
 29 pidesaĕn oerang Nĕtopa; 'kitoe deni ti
 Bet-Gilgal, sarta ti bilangan Geba djeung
 Asmawet; karana ahli njanji teh geus
 njanjeun desa-desa keur dirina sa-
 30 koeriling Jĕroesalem. 'Toeloej para

panghoeloe djeung ahli-ahli Lewi ^a pada ngabérésihan maneh; tidinja ngabérésihan djalma loba, kitoe deui lawang-lah

31 wang sarta djeung koetana. 'Tidinja koe kaoela para kapala Joeda disina oengguh kana loehoer koeta, sarta kaoela ngadégkeun doewa goendoekan galéde, baris nganochoenkeun, sarta leumpang ngalént; [noe hidji] broel ngatoehoe dina loehoer koeta, ngadjoegdjoeg lawang

32 Djaran; 'diiringkeun koe Hosaja djeung

33 saparo kapala Joeda, 'sarta Asarja, Esra

34 djeung Mésaelam, 'Joeda djeung Binyamin, sarta Sémaja djeung Jérnia; 'kitoe deui sawareh anak-poetoe panghoeloe, marawa tarompet: Djakaria, poetra Jonatan, anoe poetra Sémaja, anoe poetra Matanya, anoe poetra Mikaja, anoe poetra Sakoer, anoe poetra Asap; 'reudjeung saderekna, Sémaja djeung Asarel, Milalai, Gilalai, Maai, Nétanel, Joeda djeung Hanani, marawa ^a tatabeuhhan Dawoed, piwarangan Allah teja; ari Esra, ahli

37 kitab teja, angkat ti heulaeunana. 'Ari geus népi ka lébah lawang Soemoer, bras ka hareupeunana, aroenggal dina tangga dajauh Dawoed, njeorang tandjakan koeta, girangeun gedong Dawoed, bras népi ka lawang Tjai, tébel wetan.

38 'Demi goendoekan noe hidji deui baris nganochoenkeun, leumpang nêpoeungan noe tadi, diiringkeun koe kaoela djeung djalma noe saparo deui, dina loehoer koeta, njeorang papanggoengan Pameuleuman, sarta népi kana koeta

39 kandél; 'toeloej njeorang lawang Epraim, njeorang deui lawang Lawas, njeorang deui lawang Laoek, papanggoengan Hananel, djeung papanggoengan Mea, sarta népi ka lawang Domba; seg pada ngarandég dina lawang Pandjara. 'Tidinja eta doewa goendoekau noe nganochoenkeun teh narangtoeng di gedong Allah, djeung diri kaoela, sarta kaoela direudjeungan koe saparo pangkat-pangkat.

41 'Ari panghoeloe Eljakim, Maaseja, Minyamin, Mikaja, Eljoénai, Djakaria djeung

42 Hananya pada make tarompet; 'kitoe deui Maaseja, Sémaja, Elasar, Oesi, Johanan, Malkia, Elam djeung Eser. Ari ahli njanji pada njanji sarta tarik sowarana, djeung Jisrahja noe djadi pangrooes. 'Sarta ngaloerhan dina poé eta, rosa pisan ngoerbanna, bari pada

boengah; wantoe koe Allah pada dipaparin kaboengahan rosa pisan; ari awewe djeung baroedak kitoe deui pada boengah; ^a wani kaboengahan Jérusalem kadenge ti kadjaeohan.

^a p. 7:71.

^b Est. 6:20. ^c 2 Bab. 29:26. ^d Est. 3:10.

44 Dina mangsa eta aja djalma noe diarangkat ngoeroes ^a kana pondok-pondok radja-brana, kana koerban hatoe-rau, kana loeloegoe beuboungan, sarta kana pèrpoeloehan, soepaja dina eta ngoempoelkeun, noeroetkeun lahan nagara-nagara, docoeman noe ditangloekkeun koe toret, pikeun para panghoeloe sarta pikeun ahli-ahli Lewi; karana Joeda teh boengah koe hal panghoeloe sarta koe hal ahli Lewi noe ngaradég.

45 'Ari eta teh pada ngadjaga kana djaga Allahna, djeung kana djaga bebérésih. Pon kitoe keneh ahli njanji djeung poetra toenggoe lawang, noeroetkeun timbalan Dawoed djeung timbalan Soeleman poetraua. 'Karana ^b dina djaman Dawoed djeung Asap, ti babehula, aja loeloegoe ahli njanji, sarta njanjian baris moedji djeung nganochoenkeun ka Allah.

47 'Sarta sabangsa Israil keur mangsa Seroebabel, djeung keur mangsa Néhemia, pada mere docoeman ahli njanji djeung docoeman poerah toenggoe lawang, sabakoena dina oenggal-oenggal poé; pada njoetjikeun baris ahli Lewi, ari ahli Lewi kitoe keneh njaroetjikeun baris anak-poetoe Haroen.

^a p. 10:37.

^b 1 Bab. 25.

PASAL 13.

Dina mangsa eta diadji kitab Moesa, didengekeun koe djalma-djalma; seug manggih oengélan eta kitab, ^a jen oerang Amon djeung oerang Moab teu meunang asoep ka pakoempoelan Allah, salalangkengna; 'tina sabab eta teh ka oerang Israil hanteu mapag, teu nganteuran roti djeung tjai; samalah moeroehan Balhoem tina hal Israil, sina njapa ka dinja; tatapi panjapana koe Allah oerang diganti koe bérkah. 'Demi geus kitoe, barang geus ngadareng papakon eta, seug pada misahkeun ti Israil sakabeh djalma tjampoeran.

^a 5 Moesa 23:3, 4, 5.

4 Ari mangsa ka toekang panghoeloe Eljasib, noe dibakoekeun kana pondok gedong Allah oerang, ^a sarta baraja ka

- 5 Tobia teja, 'geus njadijakeun hidji pondok gēdo keur Tobia; ^a ari di dinja tadina bakoe diteundeunan koerban kadaharan, doepa djeung paparabotan, kitoe deui pērpoelohan gandoem, anggoer djeung minjak, noe dimistikeun pikeun ahli Lewi, ahli njanji djeung poerah toenggoe lawang; kitoe deui koerban hatouran pikeun para panghoeloe. 'Dēmi keur sakabeh hal kitoe kaoela teu aja di Jēroesalem; karana ' mangsa katiloe-poeloe doeua taonna Artahsasta teja djoemēnēng radja Babool, kaoela ngadeuheus deui ka radja, tatapi geus rada lila anturana kaoela nēda amit deui ka radja.
- 7 'Ana kaoela geus datang deui ka Jēroesalem, toeloj kaoela waspada dina kagorengan, noe koe Eljasib dilampabkeun koe karana Tobia, datang ka dipangnjadijakeun hidji pondok di boeroean gēdong Allah. 'Seug hate kaoela teu ngeunah katjida; pek sakabeh parabot imah Tobia koe kaoela tina djero pondok dialoengkeun ka loewar. 'Toeloj kaoela marentah pondok-pondok dibērēsihan; geus kitoe kaoela ka dinja moelangkeun ^d parabot gēdong Allah, koerban kadaharan reudjeung doepa. ^{a p. 6: 18. b p. 12: 44. c p. 5: 14. d p. 10: 39.}
- 10 Djeung deui kaoela meunang njaho, ^a jen doeoeman ahli Lewi hanteu dibikeun ka dinja, noe matak ahli Lewi sarta ahli njanji, anoe ngalakouan gawe, geus pada ngalejos, masing-masing ka labanna.
- 11 'Toeloj kaoela madoean ka pangkat-pangkat, kijeu omong kaoela: ^b Naha gēdong Allah mana ditinggalkeun? Tidinja koe kaoela pada dikoempoelkeun, bari seug diaradēgkeun deui dina babakoena.
- 12 'Geus kitoe sakabeh oerang Joeda ^c pada ngadatangkeun pērpoelohan gandoem, anggoer djeung minjak kana goedang radja-brana. 'Sarta kaoela njijeun toekang radja-brana, njangking radja-brana, nja Selemja panghoeloe, djeung Sadok ahli kitab, sarta Pēdaja ahli Lewi; diba-toeran Hanan, poetra Sakoer, anoe poetra Matanya; karana nja eta noe diarangkēn satoehoe; ari kawadjibanana ngabagi-bagi ka doeloer-doeloerna. 'Noen, Allah koering! ^d moegi-moegi emoet ka koering tina hal kitoe; sarēng moegi oelah ngaleungitkeun kahemanan koering, noe koe koering dilampabkeun ka gēdong Allah koering sarēng ka djagana. ^{a p. 12: 47. b p. 10: 39. c 4 Moesa 18: 21. d p. 5: 19.}
- 15 Dina mangsa eta kaoela di tanah Joeda nendjo djalma keur ngirik bak pamērēs-an anggoer dina poē sabat, sarta noe ngakoetan gandoem, dimomotkeun dina kalde, kitoe deui noe ngakoetan tji-anggoer, boewah anggoer, boewah kondang djeung sagala bae babawaan; dibawana ka Jēroesalem dina poē sabat; toeloj koe kaoela pada diingētān keur mangsana ngadjaroewal kahiroepan. 'Sarta aja oerang Tiroes tjaritjing di djero nagara, sok ngakoetan laok sarta roepa-roepa dagangan, didjaroewal ka oerang Joeda djeung di Jēroesalem dina poē sabat.
- 17 'Tidinja kaoela madoean ka menak-menak Joeda, kijeu omong kaoela ka darinja: Naha sarampejan milampah pēr-kara sakitoe gorengna, bēt ngarēmpak poē sabat? 'Lain kitoe lalampahan karoehen sarampejan, anoe matak Allah oerang ngadatangkeun ieu sakabeh katjilakaan ka diri oerang sarta ka ieu nagara! Estoe sarampejan teh nambahan bēbēndoe ka Israil, djalan ngarēmpak sabat.
- 19 'Ari geus kitoe, tijap-tijap malēm sabat, barang reup dina lawang-lawang Jēroesalem, seg kaoela nitah panto-panto dipeundeutkeun, sarta parentah kaoela, oelah diboeakeun memeh bada sabat. Malah ^c baroedak kaoela sawareh dipēr-nahkeun dina lawang-lawang, oelah aja babawaan asoep dina poē sabat. 'Tidinja toekang balantik djeung toekang ngadjoewal roepa-roepa dagangan mareuting loewareun Jēroesalem, sakali doeua kali.
- 21 'Toeloj koe kaoela pada diingētān, kijeu omong kaoela ka darinja: Naha maraneh meuting hareupeun koeta? Oepama meuting deui, maraneh dek ditangkēp. Ti harita teu datang-datang deui dina sabat.
- 22 'Sarta kaoela marentah ka ahli Lewi, koedoe pada ngabērēsihan diri, bari toeloj daratang ngadjaga lawang-lawang, soepaja poē sabat disoetjikeun. Tina eta ge, noen Allah koering! ^b moegi-moegi emoet ka koering, sarēng moegi aja pi-wēlas ka koering, noemoetkeun kagēdean kaāsihan andjeun. ^{a p. 4: 23. b p. 5: 19.}
- 23 Djeung deui dina mangsa eta kaoela manggih oerang Jahoedi raja pisan, ^a noe ngēnggonkeun awewe bangsa Asdod,

21 bangsa Amon djeung bangsa Moab. 'Ari anak-anakna ngomong saparo basa Asdod, teu barisaeun ngomong basa Juhoedi, 'njana noeroetkeun basa oenggal-oenggal bangsa. 'Toeloej eta djalma koe kaoela dipadoean, djeung disarapa, sarta sawareh eta djalma koe kaoela diteunggeulan, djeung didoedoean boeoeukna; malah koe kaoela pada disoempahan njeboet Allah, [omong kaoela]: Papatjoe-wan maraneh mero anak maraneh awe-we ka anak itoe lalaki, atawa njokot anak itoe awe-we keur pipamadjikaneun anak maraneh lalaki, soemawonna keur diri maraneh. 'Lain djalan kitoe, noe matak Soeleman, radja Israil, milampah dosa? Ari bangsa noe loba * taja radja noe mapakan ka andjeunna, * sarta dipikatisih koe Allahna, toer koe Allah didjadikeun radja, njangking sabangsa Israil; * parandene andjeunna ge milampah dosa, kabawa koe awe-we bangsa sedjen.

27 'Koemaha kami nja rek ngagoegoe ka maraneh, milampah sakabeh kagorengan

noe sakitoe gedena, nja njijeun kasalahan ka Allah oerang, djalan ngunggong-keun awe-we bangsa sedjen? 'Sarta nja bidji poetra Jojada, anoe poetra panghoeloo ngoeng Eljasib, pernah minantoe ka * Sanbalat, oerang Horon teja; toeloej koe kaoela ditoendoeng ti diri kaoela. 'Noen, Allah koering! moegi-moegi emoet ka darinja, tina sabab ngaragdkeun kapanghoeloean, nja ngaragdkeun pordjangdjan kapanghoeloean sareng pordjangdjan ahli Lewi. 'Tah, * kitoe eta dibérésihanana koe kaoela, dileungitkeun sakoer bangsa sedjen, sarta kaoela ngatoer deui djagaun panghoeloo djeung ahli Lewi, sagawena-sagawena; * kitoe deui * hal pangabakti soeloe, baris dina mangsa noe ditangtoekeun, sarta djeung hal tjikal beubeunangan teja. Noen, Allah koering! moegi-moegi emoet ka koering, matak djadi kangeunahan.

a Est. 9: 2; p. 10: 30. b 1 Radj. 3: 13. c 2 Sam. 12: 24.

d 1 Radj. 11: 3. e p. 2: 19. f p. 6: 14. g Est. 10: 16.

h p. 10: 34. i p. 5: 19.

KITAB ESTER.

PASAL 1.

Ari geus kitoe, keur mangsa * Ahasweros, (nja eta Ahasweros teh ngaradjaan ti semet tanah Hindoe tepi ka tanah Koes, saratoes toedjoe likoer tjoetak); 'dina mangsa eta, keur radja Ahasweros linggih dina korsi karadjaanana, * di karaton Soesan, 'dina katiloe taoenna andjeunna djoemeng radja, harita andjeunna mestakeun ka sadaja kapalana djeung mantrina; ari balad Persi djeung Madajin, para menak sarta para kapala tjoetak, aja di pajoeneunana; * bari andjeunna nembongkeun kasoegihan kamoeljaaning karadjaanana, sarta djeung kaleuwihan kaahenganing kagoenganana, lila pisan, saratoes dalapan poeloe poe. 'Demi geus djédjég poe eta, radja mestakeun ka sakabeh djalma noe aja di karaton Soesan, ka noe gedé ka noe leutik, toedjoe poe lilana, di boe-

roean taman padaléman radja. 'Aja loe-loehoer lawon bodas djeung biroe langit, koe tali boéh katji djeung woengoe ditallikeun ka ali-ali perak, dina tihang marnér; randjangna emas djeung perak, ajana dina oebin batoe hedjo, batoe bodas, batoe koneng djeung batoe ben-reum. 'Ari njoegoehanana nginoem dina wawadahan emas, toer wadiah teh beda-beda roepana, sarta anggoer karadjaan teh loba pisan, sakadar kasoegihan radja.

8 'Demi nginoemna noeroetkeun hoekoem; taja noe maksa; karana kitoe parentah radja ka sakoer ngabeni gedongna, sina milampah sakoemaha kasoeaan hidji-bidji djalma. 'Kitoe kenéh Wasti, radja istri, mestakeun ka para istri di gedong karadjaan radja Ahasweros. a Est. 4: 6.

b Neh. 1: 1.

10 Dina poe noe katoedjoe, keur radja soeka manah koe tji-anggoer, seug

nimbalan ka Méhoeman, Bista, Harbona, Bigta djeung Abagta, Setar djeung Karakas, nja eta mantri djéro noe toedjoeh, poerah ngalaladenan di pajoeneun radja
 11 Ahasweros, 'koedoe ngala Wasti, radja istri, dideuheuskeun ka pajoeneun radja, nganggo makoeta karadjaan; kersana nembongkeun kageulisana ka djalma-djalma djeung ka kapala-kapala; wan-
 12 toe langkoeng uloes roepana. 'Demi radja istri Wasti teu kersaen ngadeuheusan, teu anoet ka timbalan radja, noedilantarakeun koe mantridjéro teja. Toeloej radja béndoe langkoeng-langkoeng, moenggha ngéntab wérana di
 13 djéro manahna. 'Tidinja radja mariksa ka boedjangga-boedjangga, noe nganjarahokeun dina mangsa-mangsa; karana nja kitoe panganggo radja moenggoeh ka sakoer noe nganjahoekun adat djeung
 14 hoekoem; 'ari noe pangparékna ka andjeunna nja Karsena, Setar, Admata, Tarsis, Meres, Marsena djeung Mémoe-kan, toedjoehanana kapala oerang Persi djeung oerang Madajin, pada bakoe marék di pajoeneun radja, sarta tjara-
 15 lik panggirangua dina karadjaan. ['Lahirna]: Noeroetkeun hoekoem, radja istri Wasti teh koedoe dikoemahakeun, pedah teu ngalampahkeun timbalan radja Ahasweros, noe dilantarakeun koe
 16 mantri djéro teja? 'Mihatoer Mémoe-kan ka pajoeneun radja sarta ka para kapala: Lain ka salira radja bae radja istri Wasti nilampahna bengkok teh; salérésna kitoe kenel ka sadaja kapala-kapala saréng ka sadaja djalma-djalma, noe di saniskantén tjoetak kagoengan
 17 radja Ahasweros. 'Karantén eta lampah radja istri tinangtos kaoewar-aerkeun ka sadaja awewe-awewe; geus kanténan pada datang rasa njoemahkeun ka salakina, dimana aja noe ngaromong: Radja Ahasweros miwarang ngadeuheuskeun Wasti, radja istri, ka pajoeneunana, tapi
 18 teu ngadeuheusan. 'Dalah dangét ajeuna kenel, sakoer kapala istri bangsa Persi saréng Madajin, noe geus ngaroeping wartos eta lampah radja istri, tinangtos ngaromong kitoe ka sadaja kapala radja; témahna nja teu woedoe ngajakeun
 19 tjoewa saréng poendoeng. 'Madak sapoek sang radja, moegi-moegi ka loewar timbalan ti salira radja, saréng

piwarang disératkeun, dilébetkeun kana parentah Persi saréng Madajin, * soepaja oelah dirémpak, jen Wasti teh oelah lébet deui ka pajoeneun radja Ahasweros; saréng karadjaanana moegi koe radja dipasihkeun ka kantjana, noe oeta-
 20 ma ti batan eta. 'Saréng samangsa eta timbalan radja, anoe bade didamél, diembarkeun di sakaradjaanana, (wantoe karadjaan teh agoeng,) ladjéng sadajana awowe, gède-lentik, tinangtos pada
 21 hormat ka salakina. 'Ari eta pihatoer pangraos radja sarta para kapala teh bënë; toeloej radja midamél sapihatoer
 22 Mémoe-kan. 'Prak ngintoenkeun sérat ka sakabéh tjoetak kagoengan radja, * ka hidji-hidji tjoetak noeroetkeun aksarana, sarta ka hidji-hidji bangsa noeroetkeun basana, soepaja oenggal-oenggal djalma lalaki kawasa di saimahimahna, sarta njatoerkeun eta noeroetkeun basa bangsana. a p. 8: 8. b p. 3: 12.

PASAL 2.

Sanggeusna sagala pérkara noe tadi teja, Sbarang geus lémpér béndoe radja Ahasweros, ras radja emoeteun ka Wasti, * djeung ka lampahna, sarta ka noe ditangtoskeun hal Wasti teja. 'Pok rentjang-rentjang radja, noe ngalaladenan ka andjeunna, aroendjoekan: Saena sang radja dipangnejankeun landjang, pa-
 3 rawan, noe gareulis roepina. 'Nja eta sang radja moegi ngadjénengkeun toekang ngaloris di sadajana tjoetak karadjaanana, sina pada ngoempoekeun sakoer landjang, parawan, anoe geulis roepina, ka karaton Soesan, ka gedlong istri, di-
 4 selehkeun ka panangan Hegai, mantri radja, toekang ngadjaga para istri, saréng sina pada dileler perhijasanana. 'Geus kitoe mana-mana landjang, anoe sae koe pangraos radja, djénengkeun radja, ngagéntosan Wasti. Ari eta pihatoer pangraos radja teh bënë; prak midamél kitoe. a p. 1: 12, 19.
 5 Aja hidji oerang Jahoe di karaton Soesan, djénenganana Mordékai, poetra Jair, anoe poetra Simi, anoe poetra Kis, oerang Binyamin. 'Ari eta djalma dibojong
 6 ti Jérusalem, ka soep bojongan * noe dibojong reudjeung Jékonya, radja Joeda, noe dibojong koe Néboekadnesar, radja
 7 Baboel teja. 'Sarta ngamemenan Hadasa,

nja eta Ester, poetra mamang Mordékai; wantoe Ester teh teu rama teu iboe. Ari eta landjang aloes dédég geulis roepa, sarta sanggus maot iboe-ramana, dikoekoet koe Mordékai, diangkén poetra.

8 'Ari geus kitoe, mangsa geus kaoetara pangandika radja djeung parentahna, sarta mangsa landjang reja pisan dikoempoelkeun ka karaton Soesan, diselehkeun ka panangan Hegai teja, seug Ester oge diala ka gedong radja, diselehkeun ka panangan Hegai, toekang ngadjaga para istri. 'Ari eta landjang koe pangraos Hegai oetama pisan, sarta landjang teh méndak tjitérès di pajoeunana; djeung Hegai ngageuwat ka Ester ngaleler pèrhijasanana, sarta dooemanana, kitoe deui dileler toedjoch landjang beunang méting, ti gedong radja; toer andjeunna dialihkeun katoet landjang-landjangna ka enggon pangaloesna di gedong istri. 'Dèmi Ester teu mopojankeun bangsana djeung asalna; karana andjeunna diparentah koe Mordékai, jen oelah dipopojankeun. 'Sarta saban-saban poé Mordékai teu loewang angkat-angkatan di hareupeun boeroean gedong istri, hojongeun oeninga Ester salamèt hanteuna, sarta Ester bakal dikoemahakeun. 'Dèmi geus nèpi kana giliran bidji-bidji landjang ngadeuheusan ka radja Ahasweros, satoetoeupna dipilampah koemaha adat ka istri, doewa wélas boelan lilana, (karana kakara djédég poé dihijasanana, gènép boelan koe minjak moer, gènép boelan deui koe wawangian sarta koe pèrhijasan istri.)

13 'seug kieu pètana landjang teh nja ngadeuheusan ka radja: naon bae noe koe landjang teh dipenta, dileler ka dinja, soepaja koe landjang dibawa ngadeuheus ti gedong istri ka gedong radja.

14 'Asoepna wantji boerit, isoekna moelang deui ka gedong istri, tapi ka noe bidji deui, diselehkeun ka panangan Saasgas, mantri radja, toekang ngadjaga parékan. Teu marék-marék deui ka radja, kadjaba moen radja misoecka ka dinja, sarta disaoer, diseloet ngaranna.

15 'Mangsa geus nèpi kana giliran Ester, poetra Abihail, anoe mamang Mordékai, noe dikoekoet koe Mordékai, diangkén poetra teja, bade ngadeuheus ka radja, hanten moendoet naon-naon, kadjaba

ti noe dipisaoer koe Hegai, mantri radja, toekang ngadjaga istri teja. Ari Ester teh méndak koernija dina panon sakoer djalma noe nendjo. 'Toeloej Ester teh diala ka radja Ahasweros, ka gedong karadjaan, dina boelan noe kasapoeloh, nja eta boelan Tebet, dina katoedjoch taoenna andjeunna djoemèng radja.

17 'Geus kitoe radja asiheun ka Ester, leuwih ti batan ka istri noe loba, sarta méndak koernija djeung tjitérès di pajoeunana, leuwih ti batan parawan noe loba; moenggah mastakana koe radja di terapan mukoeta karadjaan, nja didjadikeun radja, ngaganti Wasti. 'Tidinja radja mestakeun rosa pisan ku sakabeh kapalana djeung mantrina, nja eta pesta Ester; sarta andjeunna ka tjoetak-tjoetak midamél kasénangan, djeung maparin pasihan-pasihan sakadar kasoegihan radja.

b p. 1:3. c p. 1:3.

19 Ari mangsa ngoempoelkeun parawan ngadoewa-kalian, eta Mordékai keur tjalik dina lawang radja. 'Dèmi Ester teu ngoeningakeun asalna djeung bangsana, sakoemaha parentah Mordékai ka andjeunna teja; karana Ester ngalam-pahkeun piwoeroek Mordékai, satjara keur dimemenan di andjeunna bae. 'Dina mangsa eta, keur Mordékai tjalik dina lawang radja, barita Bigtan djeung Teres, doewanana mantri radja, kaasoep toekang ngadjaga bangbaroeng, djadi arambékeun, sarta narejangan djalan, hajang maehan ka radja Ahasweros.

22 'Ari eta pèrkara kaoeninga koe Mordékai, sarta koe andjeunna dipopojankeun ka Ester, radja istri; seug koe Ester dioendjoekkeun ka radja, njébat djénangan Mordékai. 'Ana dipariksa eta pèrkara, kapanggih saénjana; toeloej doewanana digantoeng dina kai, sarta ditoeliskeun dina kitab babad di pajoeun radja.

a p. 6:1, 2.

PASAL 3.

Sanggeusna sagala pèrkara noe tadi teja, radja Ahasweros ngagoengkeun Haman anak Hamédara, bangsa Agag; didjoengdjoengkeun sarta dipaparin pangtjalikan loehoer ti pangtjalikan sakabeh kapala, noe araja di andjeunna.

2 'Ari sakabeh abdi radja, noe dina lawang

radja, pada mëndék sarta njarémbah ka Haman; karana nja kitoe timbalan radja hal Haman. Dëmi Mordékai mah hanteu mëndék sarta hanteu njémbah.

1 'Pok abdi-abdi radja, noe dina lawang radja, ngaromong ka Mordékai: Koe naon sampejan mana ngarémpak timbalan radja? 'Kitoe bae ngaromongna ka andjeunna saban-saban poé, tapi teu diwaro. Lila-lila pada ngoeninga ka Haman, hajangeun térang, kasaoeran Mordékai tétép hanteuna; karana geus maparin njaho ka darinja, jen andjeunna

2 oerang Jahoei. 'Ana katendjo koe Haman, énja Mordékai teu mëndék hanteu njémbah ka manehna, seg Haman teh pinoeh koe ambék. 'Tatapi rarasaan Haman tjoemah dek machau ka Mordékai woengkoel; karana abdi-abdi teja geus mopojankeun ka Haman bangsa Mordékai; mana Haman nejangon djalan, hajang noempoeurkeun sakabéh oerang Jahoei, noe di sakaradjaan Ahasweros,

3 nja eta bangsa Mordékai. 'Dina boelan noe mimiti, nja eta boelan Nisan, mangsa kadoewa-wélas taoeuna Ahasweros teja djoeméneung radja, pek ngaloengkeun

4 'Poer, tégésna lotère, di hareupeun Haman, mapaj-mapaj poé sarta mapaj-mapaj boelan; ana ninggang ka boelan noe kadoewa-wélas, nja eta boelan Adar.

a 2 Radj. 25:28. b p. 2:16. c p. 9:24, 26.

5 'Tidinja Haman oendjoekan ka radja Ahasweros: Aja hidji bangsa paboerantak nja pabaréntja, tjampoer saréng bangsa noe loba di saniskantén tjoetak karadjaan gamparan; ari hoekoemna geséh ti hoekoem bangsa noe loba, saréng teu ngalampahkeun hoekoem radja; ménggabung sang radja moal sae diantép.

6 'Madak sapoeuk sang radja, moegi maparin sérat, jen eta teh kédah digémpoeur; geus kitoe simabdi sanggém nimbang perak salaksa talenta, diselehkeun ka leungeun djalma noe njarépéng damél, baris dilébbétkeun ka doenya-brana sang

7 radja. 'Gantjang radja ngalaan

8 'tjing-tjinna ti ramo andjeunna, dipaparinkeun ka Haman anak Hamédata, bangsa Agag.

9 moesoeh oerang Jahoei. 'Ngalahir radja ka Haman: Eta perak dibikeun ka maneh, kitoe keneh eta bangsa, soepaja dipigawe sakoemaha pihadeunana

10 koe pangrasa maneh. 'Gantjang disalaoer

djoeroo-toelis radja, dina boelan noe mimiti, dina tanggal tiloo wélas; pek ditoelis sakoemaha parentah Haman, nja njoeratan ka para goepérnoer radja, djeung ka para bopati noe njarangking tjoetak-tjoetak, sarta ka kapala oenggal-oenggal bangsa;

11 ka hidji-hidji tjoetak noeroetkeun aksarana, sarta ka hidji-hidji bangsa noeroetkeun basana; njoeratanana mawa padjénengan radja Ahasweros, sarta soeratna ditjap koe tjingtjin radja. 'Ari eta soerat-soerat dikirimkeun koe lantaran

12 pasoeratan ka saniskara tjoetak kagoengan radja, sina pada noempoeurkeun, meuntjit djeung ngagémoeur sakabéh oerang Jahoei, noe ngora djeung noe kolot, boedak leutik djeung awewe, dina poé hidji, nja dina tanggal tiloo wélas, boelan noe kadoewa-wélas, nja eta boelan Adar; sarta djarabeun

13 nana koedoe dirajah. 'Oenina eta soerat, koedoe dibero parentah dina oenggal-oenggal tjoetak, masing njata ka sakabéh bangsa, ana népi ka poé eta koe

14 doe pada sadija. 'Sémproeng pasoeratan teh boedal, geus diangkérkeun koe timbalan radja; sarta eta parentah dipaparinkeun di karaton Soesan. Ari radja reudjeung Haman tjaralik ngaleueut, tatapi nagara Soesan mah goejoer.

a p. 8:2. b p. 1:22. c 1 Radj. 21:8. d 2 Bab. 30:6.

PASAL 4.

Barang koe Mordékai geus kaoeninga sakabéh lampah noe tadi teja, seug Mordékai

1 'njosok panganggona, rap nganggo karoeng djeung léboe, toeloj ka loewar, njeorang tengah nagara, bari djérat-djérit, rosa pisan ngadjéritna sar-ta mélas-mélis. 'Djol dongkap ka hareupeun lawang radja; karana taja noe meunang asoeup kana lawang radja, ari

2 make karoeng mah. 'Djeung deui di oenggal-oenggal tjoetak, ka mana bae datangna eta timbalan radja djeung parentahna teja, lébah oerang Jahoei pada prihatin katjida pisan, bari pada poewasa, sarta tjeurik midangdam; reja pisan ngédéngna ge dina karoeng djeung léboe.

3 'Djéboel landjang-landjang Ester djeung mantri-mantrina, pada ngoeninga ka andjeunna. Heug radja istri teh ngarendjag liwat saking; gantjang ngintoenkeun panganggo, soepaja dianggokeun

ka Mordékai, djeung soepaja dilaan eta karoennga; tatapi koe Mordékai hanteu ditampa. 'Tidinja Ester njaoer Hatak, mantri radja saerang, noe koe radja dibakoekeun toenggoe pajoencunana; seug dipiwarang ka Mordékai, hojongeun oeninga eta teh naon, djeung koemaha sababna? 'Bral Hatak teh ka loewar ka Mordékai, ka aloen-aloen nagara, noe di hareupeun lawang radja. 'Toeloej koe Mordékai dipoepelehan saniskara noe kapéndak koe andjeunna, sarta djeung lobana oewang, anoe tjarek Haman dek ditimbang, diasoepeun ka doenyabrana radja tina sabab oerang Jahoe di soepaja meunang digémpoer. 'Djeung diselehan salinan soerat parentah, noe dipaparinkeun di Soesan, sangkan oerang Jahoe di ditoempoeurkeun teja, soepaja ditingalikeun ka Ester sarta ditérangkeun ka andjeunna; malah ditiatah ngomat-ngomatan ka Ester, sina ngadeuheusan ka radja, soepaja noenoeboen ka radja, sarta nédakeun bangsana kapajoeneun radja. 'Arigeus dongkap deui Hatak teh, toeloej ngoeningakeun ka Ester eta kasaoeran Mordékai. 'Ngalahir Ester ka Hatak, sarta dipiwarang ngoeninga ka Mordékai, kijeu: 'Sakabeh abdi radja djeung djalma eusi tjoetak-tjoetak kagoengan radja pada njaho, jén saha-saha djalma, lalaki atawa awewe, noe ngadeuheus ka radja ka boeroean djero, banteu kalawan disaoer, hoekoemna sahidi, nja dipaehan; kadjaba la-moen radja njodorkeun tétékén emas ka dinja, soepaja hiroep. Ari lébah koering teu disaoer ngadeuheus ka radja, geus tiloe poeloe poé ieu. 'Toeloej eta kasaoeran Ester dioeningakeun ka Mordékai. 'Ari saer Mordékai, koedoe ngawangsoel ka Ester kijeu: Oelah aja sangka sadjeroning manah, njai pirahajoeun da di gedong radja, ingkar ti oerang Jahoe di noe loba. 'Karana oepama njai repeh bae dina mangsa ajeuna, geus tangtoe aja kadjembaran djeung kaleupasan ka oerang Jahoe di ti énggon sedjen, tatapi diri njai djeung saahli karoehoen njai mah tanwande digémpoer. Djeung saba noe njaho, njai pangdatang kana karadjaan teh, palangsijang nja koe karana mangsa kijeu. 'Ari lahir Ester, koedoe ngawangsoel ka Mordékai kijeu:

16 'Mangga geura moelih, koempoeurkeun sakabeh oerang Jahoe di anoe nja di Soesan, seug moedoe pada poewasa tina hal koering, oelah dalahar-leueut sadjero tiloe poé, beurang-peuting; koering ogo sédja poewasa kitoe reudjeung landjang-landjang koering; nja djulan kitoe koering sédja ngadeuheus ka radja, nadjun teu idin hoekoem; saréng oepama koering dongkap ka tiwas mah, iklas tiwas ogo. 'Bral Mordékai moelih, sarta ngalampahkeun sakoemaha noe koe Ester didawoelkeun ka andjeunna teja.

a. 2 Radj. 19:1; Est. 9:3. b. p. 3:9. c. p. 3:13. d. p. 3:2; 8:4. e. 1 Moesa 43:7. f. 1 Moesa 43:14.

PASAL 5.

Demi geus kitoe, dina poé noe katiloe Ester nganggo karadjaan, seug toeloej ngadég di boeroean gedong radja, boeroean djero teja, pabénérang gedong radja. Kalérésan radja keur linggih dina korsi karadjaan, di gedong karadjaan, pabénérang lawang gedong. 'Ari geus kitoe, barang radja ningali Ester, radja istri, keur ngadég di boeroean, seug Ester méndak koernija dina sofja radja, sarta radja gantjang ka Ester njodorkeun tétékén emas, noe ditjépéng koe pananganana. Sêr Ester ngadeukeutan, ngaragap tjongo tétékén. 'Ngalahir radja ka Ester: Eh Ester, radja istri! aja naon? sarta naon nja kahjong? tangtoe dibere, masih sabeulah karadjaan oge. 'Ari wangsoelan Ester: Noen, madak sapoek sang radja, moegi-moegi sang radja dintén jén linggih saréng poen Haman kana toewang, anoe kenging simkoering njawiskeun bade sang radja. 'Ngalahir radja: Sing gantjang njalaoer Haman, sina ngalakonan lahiran Ester. Tidinja radja soemping reudjeung Haman kana toewang beunang njawiskeun Ester. 'Toeloej radja ngalahir ka Ester, dina keur toewang anggoer: Tjik, naon pamoendoet njai? tangtoe dibere; sarta naon nja kahjong? tangtoe dilaksanakeun, masih sabeulah karadjaan oge. 'Ngawangsoel Ester, kijeu wangsoelanana: Noen, ménggahing panéda saréng panoehoen simkoering, madak simkoering méndak koernija dina sofja sang radja, saréng madak sapoek sang radja, kersa maparin

panċda simkoering, sarċng kċrsa ngalak-
sanakeun panoehoen simkoering, moegi-
moegi sang radja linggih deui sarċng
Haman kana toewang, anoe bado ditja-
wiskeun koe simkoering pibatoeran-
sang radja sarċng Haman; geus kitoo
isoekan simkoering sċdja milampah sa-
pangandika sang radja. a p. 1: 11.

b p. 4: 11, c Mark. 6: 23, d p. 7: 2.

- 6 Tidinja Haman ka loewar dina poċ eta,
boengah sarta soeka ati; tetapi ana Ha-
man nendjo Mordċkai dina lawang radja,
* teu hoedang, teu oesik-oesik atjan tina
sabab manehna, seg Haman teh pinoh
10 koe umbċk ka Mordċkai. 'Tatapi Haman
nahankeun maneh bae, sarta kċbat moe-
lang ka imahna; seg nitah ngala kaha-
deanana djeung Seres pamadjikanana.
11 'Toeloċj Haman ka eta njaritakeun ka-
moeljaaning kabeungharanana, djeung
karejaun anakna, kitoo deui saniskara
hal manehna diagoengkeun koe radja,
datang ka didjoengdjoeng ngoengkoelan
para kapala djeung para mantri radja.
12 'Djeung deui omong Haman: Toeroeg-
toeroeg koe radja istri Ester taja noo
ditjandak sarċng radja kana toewang
kenging andjeunna njawiskeun, kadjaba
ti diri kaeola; malah kaeola diondang
deui ka andjeunna isoekan sarċng radja.
13 'Tatapi eta sakabehna teu hasil ka ka-
oela, salilana eta Jahoe di, si Mordċkai
teja, masih keneh katendjo koe kaeola
11 dijoek dina lawang radja. 'Ngadjawab
Seres pamadjikanana ka dinja, djeung
sakabeh kahadeanana: Saena miwarang
njijeun panggantoengan, piloehoeu-
nana lima poeloeh asta; sarċng isoek
kċdah hatoeran ka radja, eta si Mordċkai
sina digantoeng ka inja; geus kitoo an-
djeun tjalik sinarċngan radja kana toe-
wang, bari boengah. Ari eta pċkara koe
pangrasa Haman pibċnċreun; prak nitah
njijeun panggantoengan. a p. 3: 2.

PASAL 6.

Dina peuting eta radja teu jasaenn koe-
lċm. Tidinja miwarang ngala kitab pa-
ngelingan, nja eta babad; seug diwatja
2 di pajoeneun radja. 'Parċng mċndak toe-
lisau, * jen Mordċkai ngoeningakeun hal
Bigtana djeung Teres, doewa mantri ra-
dja, kaŋsoep toekang ngadjaga bangba-
roeng, noe pada nejanngan djalan, dek

- 3 maehan ka radja Aliasweros teja. 'Ma-
riksa radja: Naon kahormatan atawa
kaŋgoengan, noe geus digandjarkeun ka
Mordċkai tina hal kitoo teh? Ngawang-
soel gandel-gandel radja, noe ngalala-
denan ka andjeunna: Soemoehoen, teu
4 digandjar naon-naon. 'Mariksa deui ra-
dja: Aja saba di boeroean? Kabċnċran
Haman geus datang ka boeroean gċdong
radja, ka boeroean loewar, sċdja oen-
djoekan ka radja, soepaja Mordċkai di-
gantoeng dina panggantoengan, beunang
Haman njadijakeun keur Mordċkai teja.
5 'Ngawangsoel gandel-gandel radja ka
andjeunna: Soemoehoen, poen Haman
noe aja di boeroean. Lahiran radja: Sina
6 ka dijeu. 'Geus dongkap Haman teh, seug
koe radja dipariksa: Tjik, djalma noe koe
radja dikċrsakeun dihormat, koedoe di-
koemahakeun? Ari tjarek Haman sadjċro
hato: Na saba noe koe radja dikċrsakeun
7 dihormat, leuwih ti batan aing? 'Nga-
wangsoel Haman teh ka radja: Soemoeh-
hoen, djalma noe koe radja dikċrsakeun
8 dihormat, 'kċdah dianteuran panganggo
karadjaan noe bijasa dianggo koe radja,
kitoo deui koeda noe bakoe dititihan koe
radja, noe hoeloena ditċrapan makoeta
9 karadjaan; 'ari eta panganggo sarċng eta
koeda kċdah diselehkeun ka leungeun
kapala radja saorang, noe kalċbċt para
menak, sina makeanan eta djalma noe
koe radja dikċrsakeun dihormat, toeloċj
ditoenggangkeun kana eta koeda, diarak
toeroet loeloeroeng nagara, 6 bari tjċtjċ-
loek ti heulaenana: Nja kijeu didamelna
djalma, noe koe radja dikċrsakeun di-
10 hormat. 'Ngalahir radja ka Haman: Geu-
wat njokot eta papakean djeung eta
koeda, sakoemaha omongan maneh, seg
koedoe milampah kitoo ka Mordċkai,
oerang Jahoe di, noe sok dijoek dina la-
wang radja teja; sakabeh omongan ma-
neh noe tadi sakċtjap oge oelah aja noe
11 pċtjat. 'Prak Haman njokot eta pa-
nganggo djeung eta koeda, seg makea-
nan Mordċkai; toeloċj ditoenggangkeun,
diarak toeroet loeloeroeng nagara, bari
tjċtjċloek ti heulaenana: Nja kijeu dida-
mċlna djalma, noe koe radja dikċrsakeun
12 dihormat! 'Tidinja Mordċkai moelih deui
kana lawang radja; dċmi Haman mah
goera-giroo ka imahna, prihatin * sarta
13 sirahna ditjindoeng. 'Sadatangna Haman

^a ka Seres pamadjikanana djeung ka sakabeh kabadeanana, njaritakeun saniskara noe kasorang koe manehna. Ngadjawab sobatna noe palintér djeung Seres pamadjikanana: Oepama Mordékai, noe bareupeunana andjeun ngamimitian roeboeh teh, kaasoeper toeroenan Jahoe di mah, moal mampoe andjeun teh ka dinja, geus kanténan roeboeh bareupeunana. ¹⁴ Sabot keur omong-omongan keneh djeung Haman, djéboel mantri radja, goesak-gasik ' ngala Haman kana toewang beunang njawiskeun Ester teja.

a p. 2: 22. b 1 Moesa 41: 43. c 2 Sam. 15: 30. d p. 5: 10. e p. 5: 8.

PASAL 7.

¹ Tidinja radja soemping reudjeung Haman, * bade toewang saréng Ester, radja istri. ² Toeloer radja ngalahir deui ka Ester dina poé noe kadoewa, keur toewang anggoer: ^b Eh Ester, radja istri! naon pamoendoet nja! tangtoe dibere; sarta naon nja kahojong! tangtoe dilaksanakeun, masih sabeulah karadjaan oge. ³ Ngawangsoel Ester, radja istri, kijeun wangsoelanana: Noen, sang radja! madak simkoering méndak koernija dina sotja sang radja, saréng madak sapoeok sang radja, simkoering moegi-moegi dipaparin pati simkoering, tina panéda simkoering, kitoe deui bangsa simkoering, tina panoehoen simkoering. ⁴ Karantén simkoering * geus pada didjoewal, nja diri simkoering saréng bangsa simkoering, bade ditoempoerkeun, dipeuntjit saréng digempoe. Saeupantén simkoering didjaroewal bade didjadikeun boedak saréng eusi-imah mah, simkoering wajahna repeh bae, sangkilang satroe teh moal bisaun ngagéntosan ⁵ karoegian sang radja. 'Ngalahir radja Ahasweros, kijeun labirna ka Ester, radja istri teh: Na saba teja eta teh, sarta di mana eta teh, noe boga pikir migawe ⁶ kitoe? 'Wangsoelan Ester: Soemoehoen, ari satroe saréng moesoe tamah, nja ijeun Haman noe djoelig teh! Séblak Haman teh reuwas di pajoeneun radja sarta ⁷ radja istri. 'Neut radja teh ngadég tina toewang anggoer, bari béndoe, seug lèbét ka taman padaléman; ari Haman mah tjitjing, sédja njoehoenkeun patina ka Ester, radja istri; karana geus waspa-

daen, jen geus pasti manehna ditérapan katjilakaan ti radja. 'Ana soemping deui radja teh ti taman padaléman ka gedong toewang anggoer teja, bét Haman geus njoeoh kana randjang, noe keur dilinggihan koe Ester. Pok radja ngalahir: Karah eta teh dek maksa ongkoh ka radja istri di aing, di djero gedong! Ka loewar timbalan ti lambe radja, seug beungeut Haman koe abdi-abdi ditjingdocengan. 'Oendjoekan ^a Harbona, saorau mantri noe di pajoeneun radja: Ongkoh kalérésan * panggantoengan beunang Haman njiyeun pikeun Mordékai, noe misaor anoe matak sae ka sang radja teja, geus nangtoeng deukeut imah Haman, loehoerna lima poeloeh asta. Lahiran radja: Gantoeng bae ka inja! ¹⁰ 'Prak Haman teh digantoeng dina panggantoengan, beunang manehna njadijakeun pikeun Mordékai teja. Ari béndoe radja toeloer lèmpér. a p. 5: 8. b p. 5: 3, 6. c p. 3: 9. d p. 1: 10. e p. 5: 14.

PASAL 8.

¹ Dina poé harita keneh imah Haman, moesoe orang Jahoe di, koe radja Ahasweros dipaparinkeun ka Ester, radja istri; sarta Mordékai doemeuheus ka pajoeneun radja, karana Ester geus ngoeningakeun * pérnah Mordékai ka andjeunna. ² Toeloer ^b radja ngalaan tjingtjinna, noe geus ditjandak deui ti Haman, seug dipaparinkeun ka Mordékai. Sarta Mordékai koe Ester didamél kokolot imah Haman. a p. 2: 7, 15. b p. 3: 10. ³ Tidinja Ester oendjoekan deui ka pajoeneun radja, sarta méndék ka pajoeneun dampalna, bari nangis, djeung noehoen ka andjeunna, moegi-moegi ngaboeroengkeun kagorengan Haman, bangsa Agag, sarta djeung maksoedna, noe koe eta dimaksoed, njilakakeun ka ⁴ orang Jahoe di teja. 'Sor radja ^a ka Ester njodorkeun tétékén émas; neut Ester teh indit, toeloer ngadég di pajoeneun radja. 'Ari pioendjoekna: Madak sapoeok sang radja, saréng madak simkoering méndak koernija dina sotja sang radja, kalajan pérkawisna lérés di pajoeneun sang radja, saréng simkoering kamanah koe salira radja, moegi miwarang njératan, ngabadakeun soerat-soerat hal maksoed Haman anak

Hamèdata, bangsa Agag, noe koo eta ditoelis, soepaja digèmpoer oerang Jahoe di, noe di sadajana tjoetak kagoeng ngan radja teja. 'Karantén koemaha simkoering nja pikawèrateun ningal kati-lakaan, noe pinaradjangeun ka bangsa simkoering? sarèng koemaha simkoering nja pikawèrateun ningal digèmpoerna kadang-wargi simkoering? 'Ngawalon radja Ahasweros ka Ester, radja istri, djeung ka Mordékai, oerang Jahoe di: Satémenna, imah Human koe kami geus dibere ka Ester, sarta djinisa geus digantong dina pangantongan, sapedah njodorkeun leungeunna ka oerang Jahoe di. 'Ajeuna maraneh geura njoeratan ka oerang Jahoe di, sakoe maha pihadeunana koe pangrasa maraneh, mawa padjénengan radja, sarta tjap koe tjing-tjin radja; karana tjiap-tjiap soerat, noe ditoelis mawa padjénengan radja sarta ditjap koetjingtjin radja mah, hanteu beunang dibadakeun. 'Gantjang ' disalaoer djoeroe-toelis radja, dina waktoo eta keneh, ninggang boelan noe katiloe, nja eta boelan Siwan, dina tanggal tiloe-likoerna; pek ditoelis sakoe maha parentah Mordékai, nja njoeratan ka oerang Jahoe di, sarta ka para goepèrnoer, ka para bopati, djeung ka para kapala tjoetak, ' ti sémèt tanah Iindoe tēpi ka tanah Koes, saratoes toedjoech likoer tjoetak; ka hidji-hidji tjoetak noeroetkeun aksarana, sarta ka hidji-hidji bangsa noeroetkeun basana; kitoe keneh ka oerang Jahoe di noeroetkeun aksarana djeung noeroetkeun basana. 'Ari njoeratanana teh mawa padjénengan radja Ahasweros, sarta soeratna ditjap koe tjingtjin radja; toeloj eta soerat-soerat dikirimkeun koe lantaran pasoeratan toempak koeda, nja taroempak koeda paboeroe kagoengan radja, anak ti pamibitan. 'Sadjèrona eta soerat oerang Jahoe di di oenggal-oenggal nagara koe radja diidinan koempoel ngadjaga patina, sarta noempoerkeun, meuntjit djeung ngagèmpoer sakabeh kawasa djalma-djalma, kitoe deui eusi tjoetak, noe ngamoesoeh ka maranehanana, katoet boedak leutik djeung awewe, sarta djara-heunana meunang dirajah, 'dina poé hidji di sakabeh tjoetak kagoengan radja Ahasweros, ' nja eta dina tanggal tiloe

wēlas, boelan noe kadoewa-wēlas, tē-gēna boelan Adar. 'Oenina eta soerat, koedoe dibere parentah dina oenggal-oenggal tjoetak, masing njata ka sakabeh bangsa, ana nēpi ka poé eta oerang Jahoe di koedoe pada sadja, soepaja maralés ka moesoeh-moesoehna. 'Sēmpoeng pasoeratan teh boedal, taroempak koeda paboeroe kagoengan radja teja, sarta gagentjangan, da geus diangkērkeun koe timbalan radja; sarta eta parentah dipaparinkeun di karaton Soesan. 'Djol Mordékai ka loewar ti pajoeneun radja, nganggo panganggo karadjaan, roepa biroe langit djeung bodas, toer nganggo makoeta ēmas gēde pisan, sarta haroedoem boēh katji djeung woengoe; ' ari nagara Soesan teh soesoerakan sarta boengah. 'Di lēbah oerang Jahoe di tjaang, djeung aja karamean, kaatohan, sarta kahormatan. 'Kitoo deui di oenggal-oenggal tjoetak sarta di oenggal-oenggal nagara, ka mana bae datangna eta timbalan radja djeung parentahna teja, lēbah oerang Jahoe di aja karamean djeung kaatohan, haradjat djeung poé soeka-soeka; sarta djalma eusi tanah loba noe asoep Jahoe di, karana pada kadatangan sijeun koe oerang Jahoe di.

a p. 5:2. b p. 3:12. c p. 3:12. d p. 1:1.
e p. 3:12. f p. 8:15.

PASAL 9.

Dēmi dina boelan noe kadoewa-wēlas, Nja eta boelan Adar, dina tanggal tiloe-wēlasna, ana geus nēpi ka mangsana timbalan radja djeung parentahna teja arek prak dilampabkeun, ' mangsa poean moesoeh oerang Jahoe di balarēp moerba ka darinja, horeng teh dibalikkeun, da oerang Jahoe di noe datang ka moerba ka noe gareuleuh ka maranehanana. 'Ari oerang Jahoe di teh karoempoel di sanagara-sanagarana, di sakabeh tjoetak kagoengan radja Ahasweros, sēdja mēchan ka sakoer noe ngarah pitjilakaeunana, sarta djalma hidji ge taja noe tagēn di hareupeunana, wantoe-wantoe sakabeh bangsa geus pada kadatangan sijeun koe maranehanana. 'Ari sakabeh kapala tjoetak-tjoetak, djeung para goepèrnoer, para bopati, sarta sakoer noe njēkēl gawe radja, pada ngadjoengdjoeng oerang

Jahoedi; karana pada kadatangan sijeun
 4 koe Mordékai. 'Karana Mordékai teja
 agoeng pisan di gëdong radja, sarta war-
 tana kaoewar-aerkeun di sakabeh tjoet-
 tak-tjoetak; karana eta djalma, nja eta
 Mordékai, beuki agoeng beuki agoeng.
 5 'Pek oerang Jahoedi pada njabëtan sa-
 kabeh moesoech-moesoechna; disabëtna
 koe pëdang, nja dipeuntjit sarta digëm-
 poer; estoe milampahna ka noe gareu-
 leuh ka maranehanana noeroetkeun ka-
 6 soekaanana bae. 'Ari di karaton Soesan
 noe dipeuntjit koe oerang Jahoedi sarta
 digëm-poeur teh lima ratoes djalma.
 7 'Djeung deui Parsandata, Dalpon, As-
 8 pata, 'Porata, Adalja, Aridata, 'Par-
 masta, Arisai, Aridai djeung Wajësata;
 9 'sapoeleohanana anak Haman, anoe anak
 Hamëdata, moesoech oerang Jahoedi te-
 ja, pada dipaechan koe oerang Jahoedi;
 tatapi hanteu pek leungeunna kana dja-
 raheun.

a p. 3: 13.

11 Dina poë harita bilanganana noe beu-
 nang maehan di karaton Soesan teh
 12 disanggakeun ka pajoeuneun radja. 'Nga-
 lahir radja ka Ester, radja istri: Di ka-
 raton Soesan, noe koe oerang Jahoedi
 dipeuntjit sarta digëm-poeur teh, lima
 ratoes djalma, sarta djeung noe sapoe-
 loeh anak Haman noe lalaki; tada teuing
 marilampahna dina tjoetak-tjoetak radja
 salijan ti ijeu! 'Naon ajeuna pamoen-
 doet njai! tangtoe dibere; sarta naon
 13 deui nja kahojong? tangtoe dilaksana-
 keun. 'Ari pioendjoek Ester: Madak sa-
 poek sang radja, moegi-moegi oerang
 Jahoedi noe aja di Soesan diidinan mi-
 lampah isoekan deui sapërtoes parentah
 dintën ijeu, sarëng noe sapoeleoh anak
 Haman teja moegi piwarang digantoeng
 14 dina panggautoengan. 'Seug radja mi-
 warang ngalampahkeun kitoe. 'Toeloj
 dipaparinkeun parentah di Soesan; sarta
 noe sapoeleoh anak Haman teja diga-
 15 rantoeng. 'Tidinja oerang Jahoedi noe aja
 di Soesan karoempoel deui dina tanggal
 opat wëlas, boelan Adar; seug di Soe-
 san maehan deui tiloe ratoes djalma;
 16 tatapi hanteu pek leungeunna kana
 djarahen.

a p. 5: 3, 6; 7: 2 b p. 3: 15. c p. 8: 11.

18 'Ari oerang Jahoedi sadjaba ti eta,
 noe aja dina tjoetak-tjoetak kagoengan
 radja, kitoe keneh karoempoel, ngadjaga
 patina, sarta meunang reureuh ti moe-

soeh-moesoechna; ari noe gareuleuh ka
 maranehanana, aja toedjoech laksana lima
 reboe noe dipaechan; tatapi hanteu pek
 17 leungeunna kana djarahen. 'Pungkitoe
 teh dina tanggal tiloe wëlas, boelan
 Adar; dëmi dina tanggal opat-wëlasna
 mah reureuh, malah didijjeun poë ha-
 18 djat sarta kaboengan. 'Ari oerang
 Jahoedi noe aja di Soesan mah ka-
 roempoel dina tanggal tiloe-wëlasna
 sarta dina tanggal opat-wëlasna; ana
 reureuh dina tanggal lima-wëlasna, ma-
 lah didijjeun poë hadjat sarta kaboc-
 19 ngahan. 'Kitoe noe matak oerang Ja-
 hoedi pasisian, noe tjaritjing di nagara-
 nagara ngaboeliklak, dina tanggal opat
 wëlas, boelan Adar, njiyeunna kaboenga-
 han reudjeung hadjat, sarta poë soeka-
 soeka, djeung silih-kirim docoeman ba-
 toer pada batoeur.

20 'Tidinja Mordékai noeliskeun sagala
 përkara noe tadi; sarta ngintoen sërät-
 sërät ka sakabeh oerang Jahoedi, noe
 aja di sakabeh tjoetak kagoengan radja
 21 Abasweros, ka noe deukent sarta ka
 noe djaoeh; 'kërsa ngamistikeun ka da-
 rinja, nëtëpkeun tanggal opat wëlas,
 boelan Adar, kitoe deui tanggal lima-
 22 wëlasna, dina saban-saban taoen; 'rehna
 dina poë eta oerang Jahoedi mareu-
 nang reureuh ti moesoech-moesoechna,
 sarta dina boelan eta hal maranehanana
 dibalikkeun; asal kasoesahan meunang
 kaboengan, asal pribatin meunang poë
 soeka-soeka; mana koedoe didijjeun poë
 hadjat, sarta kaboengan, djeung silih-
 kirim docoeman batoeur pada batoeur,
 23 bari sidëkah ka noe mariskin. 'Ari oerang
 Jahoedi sanggoep nëtëpkeun noe koe
 maranehanana geus dimimitian, sarta
 noe koe Mordékai diparentahkeun ka
 24 maranehanana koe sërät teja. 'Karana
 Haman anak Hamëdata, bangsa Agag,
 moesoech sakabeh oerang Jahoedi teja,
 aja maksoed njilakakeun ka oerang Ja-
 hoedi, dek digëm-poeur; sarta ngaloeng-
 25 keun 'Poer, tögësna lotëre, dek dieu-
 weuhkeun, sarta dek digëm-poeur. 'Tatapi
 sanggeus Ester ngadeuheusan ka pajoe-
 neun radja, seug radja miwarang lan-
 taran sërät, eta maksoedna noe goreng,
 noe koe manehna dimaksoed, njilakakeun
 ka oerang Jahoedi teh, koedoe sing ma-
 lik ka dirina sorangan; toeloj manehna

sarta djeung anak-anakna lalaki digar-
 29 rantoeng dina panggantoengan. 'Kitoe
 noe matak eta poë pada njarëboet Poe-
 rim, noeroetkeun ngaran Poer teja. Pe-
 dah kitoe, tina sabab sadajana kasa-
 oeran eta sërät, djeung tina sabab noe
 katendjo koe maranehanana bal kitoe
 pëtana, sarta tina sabab noe kasorang
 27 koe maranehanana teja, 'noe matak
 oerang Jahoe di pada nangtoekeun, sarta
 sanggoep, nenggel ka dirina, sarta ka
 toeroenanana, kitoe deui ka sakabeh
 noe mangko njampoeran ka maraneha-
 nana, sarta moal ngarëmpak, nja sèdja
 nètèpkeun eta doewa poë, sakoemaha
 oengël na dina sërät, djeung noeroetkeun
 mangsana noe pasti, dina saban-saban
 25 taoen; 'sarta eta poë tangtoe diingët-
 ingët djeung ditètèpkeun tèroes ka sa-
 kabeh toeroenan-toeroenan, di saban-sa-
 ban bangsa, di oenggal-oenggal tjoetak,
 sarta di saban-saban nagara; ari eta
 poë Poerim moal euweuh ti tengah
 oerang Jahoe di, saestoena bakal diingët-
 ingët teu pëgat-pëgat di satoeroen-toe-
 roenanana.

a p. 3: 7.

29 Tidinja Ester, radja istri, poetra Abi-
 hail, djeung Mordëkai, oerang Jahoe di
 teja, njëratan, sarta mapakoean pisan,
 kërsa ngamistikeun ijen sërät Poerim
 30 noe kadoewa. 'Sarta Mordëkai ngintoen
 sërät-sërät ka sakabeh oerang Jahoe di,
 'ka noe saratoes toedjoeh likoer tjoetak

karadjaan Ahasweros; eusina kasaoe-
 ran matak njenangkeun sarta sajak-
 31 tina; 'kërsa ngamistikeun deui eta poë
 Poerim, dina mangsana noe pasti, sa-
 koemaha noe dimistikeun tadi ka da-
 rinja koe Mordëkai, oerang Jahoe di teja,
 sarta koe Ester, radja istri; djeung sa-
 koemaha noe koe maranehanana geus
 ditangtoekeun, nenggel ka dirina sarta
 ka toeroenanana, 'hal poewasa djeung
 32 djédjëritanana teja. 'Ari timbalan Ester
 ngamistikeun eta përkara Poerim; sarta
 ditoeliskeun, didjjeun kitab.

a p. 1: 1. b p. 4: 3, 16.

PASAL 10.

Geus kitoe koe radja Ahasweros tanah
 'sakoeriling sarta djeung poelo-poelo
 2 laot dikeunaan padjég. 'Ari sadajana
 dadamelan poerbana sarta kawasana,
 kitoe deui tjarijos 'kaagoengan Mor-
 dëkai, asal andjeunna koe radja dia-
 goengkeun teja, saujana kaoengëlkeun
 dina kitab babad para radja Madajin
 3 djeung Persi. 'Karana Mordëkai, oerang
 Jahoe di teh, djadi noe kadoewa, sahan-
 dapeun radja Ahasweros, sarta agoeng
 pisan di lëbah oerang Jahoe di, toer dipi-
 kasoe ka koe saderek-saderekna noe loba,
 da neujangan pidjamoegeun bangsana,
 sarta misaoer noe matak njenangkeun
 ka sadaja toeroenanana.

a p. 8: 13.

KITAB AJOEB.

PASAL 1.

Aja hidji djalma di tanah Oes, 'djèn-
 1 nganana Ajoeb. Nja eta djalma sa-
 temëna djeung saestoena, sarta ibadah
 ka Allah, djeung njingkah tina kagore-
 2 ngan. 'Sarta kagoengan poetra, toedjoeh
 poetra pamëgët djeung tiloe poetra istri.
 3 'Ari ingon-ingonna, toedjoeh reboe dom-
 ba, tiloe reboe outa, lima ratoes pasang
 sapi djeung lima ratoes kalde bikang;
 sarta ari koering-koeringna mangpirang-

pirang; djadi eta djalma teh agoeng
 pisan, ngoengkoelan oerang wetan noe
 4 loba. 'Ari poetra Ajoeb noe pamëgët
 sok arangkat, balaketjirakan di boemina
 sewang-sewang, di sapoë-sapoëna; sarta
 sok miwarangan ngondang saderekna
 istri noe tiloe, toeloej dalahar-leueut
 5 reudjeung saderekna pamëgët. 'Dëmi
 geus kitoe, tijap-tijap geus kaidër poëna
 balaketjirakan, seug Ajoeb miwarang
 ngala, toeloej poetra 'pada disoetjikeun;
 sarta barang braj isoe k gantjang Ajoeb

- dangdan, prak ngoerbankeun koerban doeroekan sabilangan poetra; karana sauer Ajoeb: Palangsijang anak aing marigawe dosa, tjoel ka Allah sadjéro atina. Kitoe bae lampah Ajoeb sapapan-djangna. *a* Joh. 14: 14; Jak. 5: 11. *b* Jos. 7: 13.
- 6 Dëmi geus kitoe, hidji poë boeroe-boel *a* para poetra Allah, pada marék ka pajoeneun Pangeran; seug Setan oge datang tjampoer ka eta. 'Ladjéng Pangeran ka Setan marijos: Maneh mantas ti mana? Ngawangsoel Setan teh ka Pangeran, kijeun wangsoelna: Mantas loentang-lantoeng, *b* oedar-idër di boemi.
- 8 'Timbalan Pangeran ka Setan: Naha maneh teu ngawaskéun abdi kami Ajoeb? karana taja bandinganana di boemi; djalma satëménna djeung saestoena, ibadah ka Allah, djeung njingkir tina kagorengan. 'Ngawangsoel Setan teh ka Pangeran, kijeun wangsoelna: Karah taja sababna Ajoeb teh ibadah ka Allah?
- 10 'Naha eta teh lain koe andjeun dikikis, kitoe deui saeusi-imahna saréng sagagadoehanana, ti sakoeriling? Pagawean leungeunna koe andjeun dibérkahan, saréng ingon-ingonna ngarékahan di boemi.
- 11 'Nanging sawangsoelna, mangga, andjeun njodorkeun panangan, keunakeun ka sagagadoehanana, mo gagal tjoel ka andjeun, di pajoeneun andjeun pisan.
- 12 'Ari timbalan Pangeran ka Setan: Masing njaho, sabobogaanana di selehkeun ka leungeun maneh; ngan maneh oelah njodorkeun leungeun ka dirina. Bral Setan teh ka loewar ti pajoeneun Pangeran.

a p. 38: 7. *b* 1 Petr. 5: 8.

- 13 Ari geus kitoe, hidji poë poetra Ajoeb pamégët-istri keur dalahar sarta ngaleueut anggoer di boemi lantjeukna noe djadi tjikal. 'Hol aja noe mawa bedja ka Ajoeb, oendjoekan kijeun: Sapi keur pada narik woeloeke, saréng kalde bikang keur njaratoean kentja-katoehoe-eunana; 'djéboel aja oerang Sëba nëm-poeh, seug dibawa sadajana; ari boedjang-boedjang disarabët koe seuseukeut pëdang; doepi diri koering rahajoe, ngan koering sorangan bae, soepaja ngoeninga ka andjeun.
- 16 Sabot eta keur mihatoer kenéh, hol aja deui, sarta oendjoekan kijeun: Aja seuneu ti Allah, ragrag ti langit, pek ngahoeroe ka domba saréng ka boe-

djang-boedjang, dilöboer sadajana; doepi diri koering rahajoe, ngan koering sorangan bae, soepaja ngoeninga ka andjeun.

- 17 Sabot eta keur mihatoer kenéh, hol aja deui, sarta oendjoekan kijeun: Aja oerang Kasdim, make *a* tiloe goendoek, pek pada njëlëmpëk ka onta-onta, seug dibawa sadajana; ari boedjang-boedjang disarabët koe seuseukeut pëdang; doepi diri koering rahajoe, ngan koering sorangan bae, soepaja ngoeninga ka andjeun. *a* Ilak. 9: 13.
- 18 Sabot eta keur mihatoer kenéh, hol aja deui, sarta oendjoekan kijeun: Poetra andjeun pamégët-istri keur dalahar saréng ngaleueut anggoer di boemi lantjeukna noe djadi tjikal: 'doemadakan, aja angin gëde, datangna ti beh ditoeëun tégäl lëga, dök naradjang kana opat djoeroe imah, toeloëj roeboeh, moerangkalih teh katarindih, ladjéng poepoes sadajana; doepi diri koering rahajoe, ngan koering sorangan bae, soepaja ngoeninga ka andjeun.
- 20 Neut Ajoeb ngadëg, *a* njosoëk djoebahna, sarta diparas sirahna; toeloëj njoeoeh kana taneuh, bari sëmabahjang.
- 21 'Ari pioendjoekna: *b* Koering ka loewar ti kandoengan indoeng satarandjang, saréng piwangsoeleun ka adjal satarandjang. Pangeran noe maparin, Pangeran noe njandak; sagala poedji ka padjénë-
- 22 ngan Pangeran! 'Dina kasorang eta sadajana *c* Ajoeb teu milampah dosa, sarta teu ngaborongkeun ka Allah. *a* Eer. 9: 3. *b* Goer. 5: 14; 1 Tim. 6: 7. *c* p. 2: 10.

PASAL 2.

Ari geus kitoe, *a* hidji poë boeroe-boel deui para poetra Allah, pada marék ka pajoeneun Pangeran; seug Setan oge datang tjampoer ka eta, marék ka pajoeneun Pangeran. 'Ladjéng Pangeran ka Setan marijos: Maneh mantas ti mana? Ngawangsoel Setan teh ka Pangeran, kijeun wangsoelna: Mantas loentang-lantoeng, *b* oedar-idër di boemi. 'Timbalan Pangeran ka Setan: Naha maneh teu ngawaskéun abdi kami Ajoeb? karana taja bandinganana di boemi; djalma satëménna djeung saestoena, ibadah ka Allah, djeung njingkir tina kagorengan; sarta masih pëngkoeh kana katëménanana, sanadjan

kami koo maneh kaangsonan ngamoe-soeh ka dinja, diroeksak ^b teu karana sabab. Ngawangsoel Setan teh ka Pangeran, kijeu wangsoelna: Koelit ganti koelit; salêrsna, lëbah djalma sagagadochanana ge dibikeun ngaganti njawana. Nanging sawangsoelna, mangga, andjeun njodorkeun panangan, keuna-keun ka toelangna sarëng ka dagingna: mo gagal tjoel ka andjeun, di pajoeuneun andjeun pisan. Ari timbalan Pangeran ka Setan: Masing njaho, djinisna diselehkeun ka leungeun maneh; ngan njawana mah oelah dikijeu-kijeu.

a p. 1: 6. b p. 9: 17. c p. 1: 11.

7 Bral Setan teh ka loewar ti pajoeuneun Pangeran; pek ngagëboeg ka Ajoeb koe ^a bisoel goreng, ti sëmët dampal sampejanana nëpi ka ëmboen-ëmboenanana. ^b Toeloj Ajoeb njandak hidji talawengkar, dianggo ngaoet-ngaoetan salirana, ^c bari ngagoepëk dina lëboe. Pok geureuba Ajoeb mihatoer ka andjeunna: Naha andjeun masili pëngkoeh kana katëmënan andjeun? geura tjoel bac ka Allah, seug poepoes! Dëmi walonana ka dinja: Omongan maneh tjara omongan awewe noe boeroeng. Kapan kabagdjaan koe oerang sok ditampa ti Allah; naha ari katjilakaan oelah ditampa? ^b Dina kasorang eta sadajana Ajoeb teu milampah dosa koe lambëjna.

a 5 Mosa 28: 35. b p. 1: 22.

11 Ari sobat Ajoeb noe tiloe geus pada ngareungeu warta hal sakabeh katjilakaan, noe ngadatangan ka andjeunna teja, toeloj arangkat ti saënggon-ënggouna; nja eta Elipas, oerang Teman, djeung Bildad, oerang Soeah, sarta Sopar, oerang Naama; sarta rëmpag djadi hidji, sèdja ngalajad, nandakeun hawatir ka andjeunna, djeung sèdja ngalilipoer ka andjeunna. Ana tjarëngkat sotjana ti kaanggangan, pada panglingeun ka andjeunna; sëgrak-sëgroek pada nangis, ^a bari njosoëk sadjoebah-sadjoebahna, ^b sarta pada ngawoerkeun taneuh ngëboel ka sirahna, ka langit. Gek tjaraklik dina taneuh, barëng djeung Ajoeb, lilana toedjoeh poë toedjoeh peuting, sarta taja noe misaoer ka andjeunna sakëtjap-këtjap atjan, sabab naringali jeu kanjërina bangët katjida. a p. 1: 20.

b Wabj. 18: 19.

PASAL 3.

Sanggeusing kitoe Ajoeb ëngah lambëjna, ^a sarta njapa poëna. Pok Ajoeb misaoer, kijeu saoeana: a Jer. 20: 14.

3 Sing leungit poë kaeola didjoeroekeun, kitoe deui peuting noe bebedja: Aja noe njiram, ngandoeng boedak lakaki.

4 Nja eta poë teja sing djadi poëk; oelah dipariksakeun koe Allah ti loehoer, djeung oelah kagëbjar koe beurang.

5 Sing didjabël koe poëk djeung koe kalangkang maot; sing diënggonan mendoeng di loehoerna; sing direurewas koe samagaba poë! Nja eta peuting teja sing dibeunangkeun koe poëk mongkleng; oelah atoheun kaitoeng kana poëning taoen; oelah kaasoep kana bilangan boelan! Satëgësna peuting teja masing gaboeg; oelah aja sowara sënggak dina eta peuting! Koedoe disapa koe taroeckang njapa poë, noe barisa ngageuingkeun naga! Bentangna djarnari sing pararoëk; peuting teja ngarëp-ngarëp tjaang, oelah sina datang, oelah koengsi nendjo ^a biwir-mata padjar:

10 sabab teu meudentkeun panto kandoengan indoeng kaeola; teu ngaboënikkeun kasoésahan, oelah koengsi katendjo koe kaeola. a p. 41: 9.

11 Boro kaeola teu pach barang brol ti pianakan, hanteu hos barang bidjil ti kandoengan! Koe naon kaeola njampak ^b sadja toeoer? naha njampak soe-soe, baris kaeola njeuseup? Ana kitoe mah kaeola ajeuna ngëdëng djeung kagënanan; kaeola heës, tangtoena kaeola reureuh, barëng radja-radja djeung pananjaan boemi, noe njarijeun tarikolot keur dirina; atawa barëng kapala-kapala noe sarogih ëmas, noe ngareusian imahna koe perak. Atawa kaeola teu koengsi aja, lir anak oedoele noe boeni: tjara kakandoengan noe teu pisan nendjo tjaang. Di dinja noe doraka areureun njijeun riwoed, sarta di dinja rareureuh noe tjarape kakoewatan; sakitan sarënanng sarerejana, teu ngadareng sora ^c djalma noe ngagawekeun; noe lentik noe gëdo di dinja saroeua, sarta badega oetjoel ti djoeraganana. a p. 10: 15.

b 1 Mosa 50: 53 c 2 Mosa 5: 13.

20 Naha andjeunna maparin tjaang ka noe kasoésahan, maparin hiroep ka noe

21 njëri angën? 'Noe ngarëp-ngarëp kana
maot, tapi hanteu datang; noe njoso
ngalian eta, alah batan noe ngalian pë-
22 pëndëman; 'noe baroengah wani berag,
noe aratoh lamoen manggih koeboer?
23 'Nja ka djalma, noe kasamaran djalma,
noe koe Allah didingdingan sakoeri-
24 lingna? 'Karna kaoela teu koeer dahar
balas roemahoe, djeung gëgëroengan
25 kaoela ngoetjoer saperti tjai. 'Tijap-tijap
kaoela sijeun naon-naon, heg eta nga-
datangan ka kaoela; sarta noe dipi-
kainggis koe kaoela, sok keuna ka ka-
26 oela. 'Kaoela euweuh kasénangan, eu-
weuh kagénahan, euweuh kareureuhan,
da teu euhi-euhi datang riwoed!

PASAL 4.

Ngawalon * Elipas, oerang Teman teja,
kijeu walonna:

a p. 2. 11.

2 Oepama aja noe njoba mitjatoer ka
sampejan, koemaha sampejan teh moal
soengkan! Kitoe ge, ninggalkeun kasa-
3 oeran, saha noe kadoega? 'Satëmënna,
tadina reja pisan noe koe sampejan di-
woeroek, * sarta leungeun ngareplek
4 koe sampejan sok ditëgërkeun; 'kasa-
oeran sampejan ngahoedangeun noe
laboe, djeung toeoe ngoedoeproek koe
5 sampejan dikoewatkeun. 'Ana ajeuna
geus datang ka sampejan, wët sampejan
soengkan; ana keuna ka sampejan, wët
6 sampejan soemëblak. 'Lain ibadah sam-
pejan noe koe sampejan dipake pangan-
dël? sarta lain katëmënan lampah sam-
pejan noe djadi pangharëpan sampejan?
7 Masing eling, saba noe tiwas teu boga
dosa? djeung di mana aja noe bënër
8 ditoempës? 'Sapamanggih kaoela, * saha-
saba noe njamboet kadorakaän, djeung
njëbarkeun kasoesahan, tangtoe miboe-
9 watan sipat kitoe. 'Ti * ambëkan Allah
eta tariwas; ti napas pangamboengna
10 pada datang ka bejak. 'Ngahaoengna
singa, djeung sora singa gëde, sarta
hoentoe singa ngora datang ka paringgës.
11 'Singa djaloe tiwas sabab taja sasaäkeun,
djeung anak singa bikang pabarëntjaj.

a Jcs. 35:3. b Sd. 22:8; Hos. 10:13.

c Jcs. 11:4.

12 Djeung deui kaoela tirihipan dida-
tangan woeroek, sarta tjeuli kaoela nan-
13 dean pangharewosan eta. 'Keur loba pi-
kir, lantaran tetendjoan ti peuting, wak-

toedjalma-djalma karagragan katibraän,
11 'seg kaoela kafaradjang sijeun djeung
ngalëpër, matak ngagetkeun sadajana
12 toelang kaoela. 'Lar hidji soekma lagudar
ka hareupeun kaoela; boeloe awak ka-
13 oela datang ka moeriding. 'Dëg nga-
randëg, tapi kaoela teu sidik roepana;
aja djasad di hareupeun mata kaoela;
rëp djëmpe, seg kaoela ngadenge so-
17 wara kijeu: 'Moal aja manoesa bënër
* leuwih ti Allah; moal aja djalma bë-
rësih di pajoeneun noe ngadamël inja.
18 'Satëmënna, * abdi-abdina koe andjeunna
hanteu dipërtjaja, aja malaikatna koe
andjeunna pada ditoedoe katjëlän;
19 'geus komo noe ngënggonan imah ta-
neuh likët, noe diadëgkeun dina lëmah,
20 sarta keuna rëmoek kawas gëgët. 'Ti
isoeck tëpi ka sora eta teh datang ka
aladjoer; lalungit saëndëng-ëndëng bari
21 taja noe madoeli. 'Saénjana, tambang
himahna ge ditjaboet djeung maraneh-
na; hos paraeh teu kalawan kapintëran.

a p. 25:4; 32:2. b p. 15:15.

PASAL 5.

Geura njambat; na piajaeun noe nga-
djawab ka sampejan? djeung ka noe
mana para soetji sampejan nja rek ma-
2 dëp? 'Karana noe paloeng dimangsakeun
koe djengkel, sarta noe bodo dipaeh-
3 keun koe keuheul. 'Kaoela * manggih
djalma paloeng akarun; seg lëmoerna
4 pada-harita koe kaoela disapa. 'Anakna
djaraoeh ti kasalamëtan; pada dirëmpak
dina lawang, sarta taja noe ngaleupas-
5 keun. 'Ari pibowateunana bejak diba-
kanan koe noe langlajeujeun, nadjan
noe sadjëröcun pagër tjoetjoe ditjokot,
djeung arta-bandana bejak dilëgoek koe
6 noe halabhab. 'Karana lain tina lëmah
bidjilna katjilakaän, sarta lain tina ta-
7 neuh djadina kasoesahan; 'ënjana mah
manoesa didjoeroekeunana kana kasoe-
sahan, tjara pepetelan seuneu babakoe
mëlësat ka loehoer.

a Djab. 37:35.

8 'Tjoba, lamoen kaoela mah, anggoer
nejangan Allah; tangtoe kaoela njang-
9 gakeun përkara kaoela ka Allah, 'noe
* sok ngadamël padamëlan araheng, noe
teu beunang dikira-kira; përkara noe
matak helok, wani taja bilanganana;
10 'noe maparin hoedjan ka tonggong
boemi, djeung ngadatangeun tjai ka

11 tonggong tégat-tégat; moenggabhkërsaeun
 12 mërénahkeun noe harandap di énggon
 loehoer, djeung ngadjoengdjoengkeun
 13 noe prihatin kana kasalametan. 'Andjeunna
 sok ngagagalkeun maksoed djalma
 14 noe djoelag, datang ka leungeunna
 teu bisa migawo noe poegoeh. 'Andjeunna
 15 ngaringkoes djalma pintér koe ka-
 djoeliganana sorangan, sarta tarekah
 16 djalma tibalik kabodjéng. 'Ti beurang
 eta teh amprok djeung poék; wantji
 17 téngah poék talag-tolog tjara ti peuting.
 'Balik-balik andjeunna njalametkeun noe
 18 waloerat ti pédang noe bidjil ti soengoe
 19 eta, sarta ti loungeun noe kawasa. 'Seg
 20 noe malarat ngabogaan pangharépan,
 21 dina kagorengan geus dibékémian
 soengoeatna. a p. 9: 10. b Djab. 113: 7.

c 1 Kor. 3: 19. d Djab. 107: 42.

17 Satéménna, a bagdja pisan djalma noe
 dilara-lara koe Allah; mana sampejan
 oelah nampik kana pamépérlil anoe
 18 Moerba-wisesa. 'Karana b andjeunna
 maparin njéri, sarta koe andjeunna di-
 boelénan; andjeunna maparin rahent,
 sarta koe pananganana ditjageurkeun
 19 deni. 'Dina génép kasoeékran sampejan
 koe andjeunna tangtoe dileupuskeun;
 20 nadjan dina toedjoeh sampejan moal
 kataradjang tjilaka. 'Dina patjéklik sam-
 pejan tangtoe dileupuskeun tina maot;
 21 sarta dina pérang sampejan tangtoe di-
 leupuskeun tina kawasa pédang. 'Tjap-
 22 tjap aja pangrangket letah, sampejan
 tangtoe disimpén; sarta moal sijeun koe
 23 karoeksakan lamoenna datang. 'Karoek-
 sakan djeung oesoem ngoeang koe sam-
 pejan meureun dipake imoet; sarta moal
 24 sijeun koe barahala boemi. 'Karana c
 sampejan boga pérdjangdjan reudjeung
 batoe lahan; sarta sato galak tangtoe
 25 pada roentoet ka sampejan. 'Toer koe
 sampejan tangtoe katangen, jen himah
 sampejan salamét; sarta ana sampejan
 ngaloris lémbouer sampejan, geuning taja
 26 noe koerang. 'Malah koe sampejan tang-
 toe katangen, jen toeroenan sampejan
 teh loba; estoe seuweu-poetoe sampejan
 27 saperti djoekoet di boemi. 'Sampejan
 piasoepeun kana koeboer keur rosa nja
 oemoer, tjara beungkentan gandoem di-
 akoetan dina oesoemna. a SUL. 3: 11; Ibr. 12: 5
 b 5 Moesa 32: 39. c Ios. 2: 17.

sadaja; nja kitoe pérkarana; reungeu-
 keun, sarta sing kanjabokeun koe sam-
 pejan keur pimangpaateun pribadi.

PASAL 6.

Ngawalon Ajoeb, kijen walonna:

2 Lah, moegi kasédihan kaoela ditim-
 bang, sarta balahi kaoela ditoempang-
 3 keundina taradjoesakalian! 'Karana ajeu-
 na geus beurat batan keusik laeet-laeet,
 4 kitoe noe matak kaoela tadi kalépasan
 omong. 'Karana djamparing noe Moerba-
 5 wisesa narantjéb di kaoela, sarta peu-
 rahna diseuseup koe soekma kaoela;
 kareuwasan ti Allah tata-baris ambroeg
 6 ka kaoela. 'Karah kalde leuweung nga-
 howang ana noengkoelan djoekoet! ata-
 7 wa sapi émoh-émohan ana noengkoelan
 parab! 'Karah noe hambar beunang di-
 8 hakan teu kalawan oejah! atawa aja
 9 rasana dina bobodas éndog! 'Ati kaoela
 émoengeun njabak; eta teh ka kaoela
 10 ibarat kahakanaan matak sébél. a Djab. 39: 3.
 8 Éh, moegi kaparéng panoehoén ka-
 oela laksana, sarta pangharépan kaoela
 9 koe Allah dipaparinkeun! 'Nja moegi
 Allah ngérsakeun ngarémoekeun ka-
 oela; moegi ngalesotkeun pananganana,
 10 pek kaoela dipégatkeun! 'Seug aja oge
 noe matak lipoer ka kaoela, matak ka-
 oela soeka-soeka sadjéro sangsara noe
 11 taja wélasna; karana kaoela teu nganglés
 ka timbalan noe Langkoeng Soetji. 'Na-
 haon kakoewatan kaoela, matak kaoela
 rek ngarép-ngarép? djeung nahaon pi-
 12 toengtoengeun kaoela, matak kaoela rek
 13 wajalna? 'Karah kakoewatan kaoela
 kakoewatan batoe? atawa awak kaoela
 14 tambaga? 'Mapan di kaoela taja pisan
 panoeloeng ka diri kaoela, sarta bajoe
 geus sirna ti kaoela.
 15 Anoe lésos bënërna manggih kabe-
 manan ti sobatna, masih geus ninggal-
 keun ibadah ka noe Moerba-wisesa oge.
 16 'Doeloer kaoela pada tjidra saperti wa-
 loengan; tjara wahangan waloengan noe
 17 limpas; anoe kiroeh bawaning tjai ba-
 toe, djeung saldjoé njoempoetkeun ma-
 18 neh ka dinja. 'Keur mangsa kapanasan
 eta teh peuraj; keur oesoem balodo lés
 19 leungit ti énggonna. 'Djalanna ngalotjor
 poengkal-pengkol; bras ka noe soewoeng,
 20 toeloer datang ka euweuh. 'Oerang Tema
 keur njaraba pada mélong, kapilah Séba

20 ngalarép-ngarép ka dinja. 'Pada meuang era tina sabab ngandél; ana narépi ka
 21 dinja seg mareuwanang wirang. 'Karana ajeuna sarampejan geus teu koema-koe-
 maha; pada nendjo kureuwasan, seg sam-
 22 pejan sarajeun. 'Karah kaola aja omong: Geura mere ka kaola? atawa: Koedoe
 njidekahlkeun ka kaola kamoektian sam-
 23 pejan sawareh? 'atawa: Ka-loewarkeun kaola ti leungeun moesoeb, sarta leu-
 paskeun kaola ti leungeun noe lalim?
 24 Geura ngawoeroek ka kaola, éngke kaola reph; tetelakeun ka kaola: na-
 25 haon kaloeleopoetan kaola? 'Koe nga-
 reunah kasaoeran djalma bënë! démi papatah sarampejan mah mapatahkeun
 26 naon? 'Naha sarampejan ngamaksoed njawad omongan? Mapan noe bingoeung
 27 pok-pokanana kana angin. 'Estoe saram-
 pejan rek ngalotèrekeun pahatoo, sarta rek ngadagangkeun sobat sampejan.
 28 'Démi ajeuna, mangga, geura njalangha-
 reup ka kaola; karana di hareupeun sarampejan hamo kaola teh bohong.
 29 'Geura baralik atoeb, oelah aja lampah goreng; geura baralik deui, pérkara ka-
 30 ola teh bënë. 'Naha aja kagorengan dina letah kaola? * atawa lalangit ka-
 ola teu bisaen ngasaan balahi? * p. 12:11.

PASAL 7.

Naha manoesa di boemi teh lain lampah pérang! sarta poena lain saperti poe
 2 djalma boeboeroeh? 'Tjara noe koeli njoso hajang kana ijoeh, djeung saperti
 3 noe boeboeroeh ngarép-ngarép kana koe-
 lianana: 'nja kitoe kaola teh dimilikan boelan gaplah, djeung peuting kasoesa-
 4 han noe dipastikeun ka kaola. 'Tjap-
 tjjap kaola doe ngédeng, sok ngomong: Irah aing hoedang deui! démi peuting
 5 teh koe lambat; sarta kaola wani sen-
 beuh koe balik-mepel tépi ka soeboeh.
 6 'Pake awak kaola bilatoeng djeung bé-
 békalan napok; koelit kaola parejot,
 7 seug boetjat deui. 'Oemoer kaola * kén-
 tjéng alah batan taropong, sarta bejak
 8 tanpa pangharépan. a p. 9:25.
 9 'Moegi emoe, * jen hiroep koering teh
 sasat angin! Mata koering moal nen-
 10 djo-nendjo deui kangeunahan. 'Koering
 11 éngke koe panon noe nendjo ka koering
 moal kadjeneung deui; sotja andjeun
 12 éngke ngareret ka koering, tapi koering

13 teu aja. 'Sapertos mega teh seép, les
 moesna, nja kitoe noe toeroen ka énggon
 14 noe maot moal handjat deui. 'Hamo ba-
 lik deui ka imahna, * saréng oeroetna
 15 moal njaho deui ka dinja. 'Mana koering
 sawangsoelna moal méngkék biwir ko-
 ring; sédja oendjoekan sadjoro kasoeke-
 ran soekma koering; sédja gégéroengan
 sadjoro karipoehan njawa koering.

a Jak. 4:14. b Djab. 103:16.

16 Naha koering teh laeet, atanapi bara-
 hula, noe mawi koering koe andjeun di-
 17 lingkoengan noe ngadjaga? 'Ari koering
 ngomong: Pangheusan aing soegan ma-
 tak lipoer ka aing; énggon aing soegan
 18 ngentengan gégéroengan aing: 'seug an-
 djeun ngareurewas ka koering koe im-
 pian, saréng ngaririsi ka koering koe
 19 tetendjoan; 'moenggah njawa koering
 hajang ditjokek, milih maot batan raga
 20 koering. 'Koering teh geus bosén, teu
 bajang langgéh nja hiroep. Ingkeun bae
 koering teh, karantén oemoer koering
 21 sija-sija! 'Nahaon * mauoesa teh, mana
 koe andjeun dipiangoeng, saréng mana
 22 andjeun titen manah ka dinja, 'toer koe
 andjeun dilajad saban-saban isoe, sa-
 23 réng sakédap-kédap ditjoba? 'Sabaraha
 pilamieunana deui * andjeun nja teu
 kersa ngaljeus ka koering, teu ngantép
 ka koering sapanereuh tjidoeh-tjidoeh
 24 atjan? 'Ari énja mah koering dosa, *
 njijeun naon koering teh ka andjeun, eh
 Toekang ngadjaga manoesa? Koe naon
 koering koe andjeun didamél tataradja-
 25 ngan, dongkap ka koering matak ridoe
 26 ka diri koering? 'Saréng naha andjeun
 teu ngahampoera kamasijatan koering,
 saréng teu ngaleungitkeun kadorakaan
 koering? Karantén ajeuna koering rek
 ngédeng dina taneuh; saréng andjeun
 nejangkan koering, tapi koering geus teu
 aja.

a Djab. 8:5. b p. 14:6. c p. 35:6.

PASAL 8.

Ngawalon * Bildad, oerang Soeah teja,
 Nkijeun walonna: a p. 2:11.
 2 Sabaraha pilamieunana deui sampejan
 nja rek ngédalkeun noe kitoe, sarta
 kasaoeran lambéh sampejan sasat angin
 3 rongkah? 'Karah Allah teh * ngowahan
 hoekoem, atawa noe Moerba-wisesa ngo-
 4 wahan kaadil? 'Manawi * poetra sam-
 pejan darosa ka andjeunna, noe mawi

- koe andjeunna padu diserahkeun ka pa-
 5 ngawasa kamasijatanana. 'Manawi sam-
 pejan nejaungan Allah, sarta noenoehoen
 6 ka noe Moerba-wisesa; 'manawi sam-
 pejan setru nja saestoe, geus tangtoe
 ajeunna andjeunna goegali koe hal sam-
 pejan, bari lëmboering kabèñëran sam-
 7 pejan dihadekeun deui. 'Ari mimitina
 sampejan teh leutik; dëmi panoengtoe-
 ngan sampejan mah ngagédëan liwat
 saking. a p. 31: 10. b p. 1: 18, 19. c p. 22: 23.
- 8 'Karana " geura naros ka bangsa ba-
 heula, nja bënërkeun inah kana dong-
 9 donan karoehoenna; 'karana oerang mah
 ti kamari, teu boga kanjah; wantoe-
 wantoe oemoer oerang di boemi⁶ sasat
 10 kalangkang. 'Nja eta tangtoe ngawoe-
 roek ka sampejan, pada milahir ka sam-
 pejan, ngaloewarkeun kasaoeran kijeu
 11 ti djero manahna: 'Naha wawalinian
 dakeun djadi di noe lain lédok? naha
 12 lawan tjai? 'Tjatjakan ngora keneb, teu
 dila oge, seg garing memeh djoekoet noe
 13 loba. 'Nja kitoe djalan sakabeh djalma
 noe mopobokeun ka Allah; pangharépan
 14 djalma moenapek tereli leungit. 'Nja
 eta teh pangandëlna tangtoe peunggas;
 15 kasantosaanana sasat imah lantjah. 'Pek
 njarande ka imahna, tapina hanteu ta-
 han; kék moentang ka diuja, tapina
 16 hanteu tëtëg. 'Nja eta teh toewakan
 memeh bidjil panou-poë, sarta siroengna
 17 njalijara di salégka kébonna. 'Akarna
 mareulit kana toempoekan batoe; èng-
 18 gon batoe noe koe eta kadeuleu. 'Sa-
 mangsa eta teh koe andjeunna dibasmi
 ti ènggonna, " heug oeroetna nganglës
 ka dinja, [pokna]: Dewek teu wawoeh
 19 ka maneh! 'Tah, kitoe kasoekaän dja-
 lanua, djeung tina lëmah seg djaradi noe
 sedjen. a 5 Moesa 32: 7. b p. 14: 2. c p. 7: 10.
- 20 Saénjana, Allah moal mitjeun noe sa-
 tëmënnua, sarta moal njépëng leungeun
 21 bangsat. 'Sabot baham sampejan koe
 andjeunna dipinoehkeun koe seuseurian,
 kitoe deui lambëj sampejan koe soesoe-
 22 rakan, 'noe gareuleuh ka sampejan di-
 pakeanan koe kaeraän, djeung himah
 djalma noe doraka lës euweuh.

PASAL 9.

- Ngawalon Ajoeb, kijeu walonna:
 2 Sajaktna, kaoela teh njaho jen

- énja kitoe; " tapi koemaha sipat ma-
 noesa bisa bënër di pajoeneun Allah?
 3 'Oepama kërsaen padoe ka dinja, sa-
 reboe pérkara moal bisaen ngadjawab
 4 sahidi ka andjeunna. 'Pintër manahna,
 djeung rosa kabédasanana; saha noe neu-
 uskeun maneh ngalawan andjeunna, sarta
 5 salamët? 'Andjeunna mindahkeun goe-
 noeng-goenoeng, tapi koe eta teu kara-
 saen, jen dibalikkeun koe andjeunna
 6 sadjéro bëndoea. 'Andjeunna ngobah-
 keun boemi ti ènggonna, sarta tihang-
 7 tihangna ngadaregdeg. 'Andjeunna mon-
 dah ka sarangenge, seg hanteu bidjil;
 8 sarta ngëtjapan bentang-bentang. 'An-
 djeunna⁶ masangkeun langit njalira,
 9 sarta ngadjalanan ombak laoet. 'An-
 djeunna noe ngadamël " bentang Biroe-
 wang, Orion, bentang Toedjoehan djeung
 10 kamar-kamar Kidoel. 'Andjeunna noe
 sok ngadamël^d padamëlan araheng, wani
 teu beunang dikira-kira; nja pérkara
 noe matak helok, wani taja bilanga-
 11 nana. 'Saénjana, andjeunna ngagendeng
 kaoela, dëmi koe kaoela hanteu katen-
 djo; atawa andjeunna ngalalar, dëmi
 12 koe kaoela hanteu katangen. 'Saénja-
 na, " moen andjeunna njëbrot, saha
 noe pinoelakeun ka andjeunna? saha
 noe wani oendjoekan: Andjeun teh mi-
 damël naon? a p. 14: 4; Djab. 143: 2.
 b Jsa. 40: 22. c p. 38: 31, 32. d p. 5: 9. e p. 11: 10.
- 13 Allah teu sirna bëndoea; pangban-
 toe " Rahab taroendoe ka andjeunna.
 14 'Pimanaeun kaoela ngawangsoel ka an-
 djeunna, milih omongan baris oendjoe-
 15 kan ka andjeunna? 'Sanadjan kaoela
 bënër oge, moal bisa ngawangsoel ka
 andjeunna; sëlja noenoeboen bae ka
 16 noe ngahoekoeman ka kaoela. 'Oepama
 kaoela sasambat, sarta koe andjeunna
 diwalon: hamo kaoela përtjaja, jen pa-
 njambat kaoela koe andjeunna dida-
 17 ngoekeun. 'Karana kaoela koe andjeunna
 dirëmoekkeun lantaran angin riboet,
 djeung maparin raheut loba pisan ka
 18 kaoela, " taja sababna. 'Hanteu ngidi-
 nan kaoela bisa ngambëkan; estoena
 mah kaoela koe andjeunna dipiseubeu-
 19 han papaitan. 'Oepama hal kakoewatan,
 saénjana, andjeunna noe kawasa; sarta
 20 oepama hal bëbënëran, saha noe pinja-
 oereun kaoela? 'Masih kaoela bënër,
 koe biwir sorangan ge disalahkeun;

nadjan kaoela satēmēna, tangtōe di-
 21 bengkōkkeun bae. 'Kaoela satēmēna;
 teu owēl ka njawa sorangan; kaoela
 22 geus bosēn ka hiroep kaoela. 'Satoeng-
 gal bae; 'mana tjarek kaoela: noe sa-
 tēmēna, noe doraka, koe andjeunna
 23 dibejakkeun. 'Oepama pangrangket nga-
 dadak maehkeun, koe andjeunna dipojok
 24 tjetjoba ka noe teu boga dosa. 'Boemi
 teh disērakkeun ka leungeun djalma
 doraka; ari beungeut noe njarēkēl hoe-
 koem di boemi koe andjeunna dipeung-
 peunan. Oepama lain kitoe pētana, na
 saha deui?

a Djab. 87: 4; 89: 11.
 b p. 2: 3. c Goer. 9: 2, 3.

25 Ari oemoer kaoela 'kēntjēng batan
 toekang loempat; los ngabētjir, teu
 26 koengsi nendjo kangeunaban. 'Ladjoena
 lir parahoe paboeroe, djeg galoedra
 27 njambēr hakaneun. 'Tijap-tijap koering
 ngomong: Ah, gēgēroengan aing dek
 dibēbērakkeun bae, dek ninggalkeun
 28 oelat ajeuna, ngabejarkeun boedi: 'heug
 koering teh sijeun deui koe saka-
 beh kanjēri koering; geus tērang koe-
 ring teh, 'jen koering koe andjeun
 29 moal dimanah teu dosa. 'Koedoe bae
 koering teh doraka; pinaoneun koering
 njoesahkeun maneh tjoemah-tjoemah?
 30 'Oepami koering 'mandi koe tji-saldjoe,
 sarēng ngabērēsihan leungeun koe tji-
 31 sapoe: 'tinangtos koering koe andjeun
 seug diantjēlomkeun kana kalomberan,
 dongkap ka papakean koering gariroek
 32 ka koering. 'Karana andjeunna lain
 djalma, lain pantar kaoela; 'teu beu-
 nang diwangsoel koe kaoela, dibawa
 33 reureudjeungan nijjar bēbēnēran. 'Teu
 aja noe pimoetoeseun antara kaoela
 djéung andjeunna, noe noempangkeun
 34 leungeunna ka doewaān. 'Koe an-
 djeunna moegi dilān panggēboegna ti
 kaoela, 'sarta kaoela oelah diririsi deui
 35 koe kabaloewasan ti andjeunna: 'seug
 kaoela sēdja oendjoekan, sarta moal
 sijeun koe andjeunna; karana kaoela
 lain kitoe, rasa kaoela. a p. 7: 6, 7; 17: 11.

b p. 10: 14. c Jer. 2: 22. d Goer. 6: 10. e p. 13: 21.

PASAL 10.

Njawa kaoela ngewa ka hiroep kaoela,
 'mana kaoela dek ngoembar gēgē-
 roengan kaoela, dek mihatoer sadjēro
 2 karpoeahan njawa kaoela. 'Sēdja oen-

djoekan ka Allah: Koering moegi oelah
 disalahkeun; moegi maparin njaho ka
 koering, naon noe mawi andjeun mabēn
 3 ka koering? 'Naha matak soeka ka an-
 djeun, lamoen andjeun nganijaja, lamoen
 mitjeun dadamēlan panangan andjeun,
 bari njaangan ka tarekah djalma doraka?
 4 'Naha sotja andjeun sipat daging, oetawi
 andjeun ningali sakoemaha tendjona
 5 manoesa? 'Naha joeswa andjeun sakoemaha
 oemoer manoesa, oetawi taoen
 6 andjeun sakoemaha oemoer djalma, 'noe
 mawi andjeun ngoelik kadorakān koering,
 sarēng noengtik dosa koering?
 7 'Padahal andjeun langkoeng oeninga,
 jen koering teu doraka; sarēng taja
 noe bisa ngaleupakeun ti panangan
 8 andjeun. 'Panangan andjeun 'noe nga-
 djadikeun sarēng ngadamēl diri koering
 sakoedjoer; kari-kari koering koe an-
 9 djeun diroeksak. 'Moegi emoet, 'jen
 koering koe andjeun didamēl sapērtos
 taneuh likēt; kari-kari koering koe an-
 djeun dek dipoelangkeun kana lēmah.
 10 'Naha andjeun lain nitiskeun koering
 sapērtos tji-soesoe, sarēng disina kimpēl
 11 sapērtos kidjoe? 'Koering koe andjeun
 didangdan koelit sarēng daging, sa-
 rawoeh koering koe andjeun ditēpa
 12 nganggo toelang sarēng oerat. 'Koering
 koe andjeun dikērsakeun hiroep sarēng
 dipaparin kaāsihan, kalajan pangrigēl-
 keun andjeun ngaraksa soekma koering.

a p. 7: 11. b Djab. 119: 73. c 1 Moesa 3: 19.

13 Kari-kari andjeun di djēro manah
 njimpēn noe kijeun; geus tērang koering
 14 teh, jen kijeun pikērsaeun andjeun: 'oepami
 koering dosa, koering koe andjeun
 dek didjaga, sarēng koering moal teu
 disiksa koe andjeun tina kadorakān
 15 koering. 'Oepami koering doraka: pi-
 tjilakaeun koering! sarēng masih koering
 bēnēr oge, moal meunang tjēngkat nja
 sirah; anggoer koedoe seubeuh koe ka-
 hinaān sarēng nendjo kabalangsakan
 16 diri. 'Ana nangreu, 'andjeun kērsa
 moro-moro ka koering sapērtos singa,
 sarēng andjeun nandakeun deui andjeun
 17 aheng ka koering. 'Andjeun ngadatang-
 keun saksi andjeun ganti-ganti, ngadoe-
 doeh ka koering, sarēng ngalobakeun
 bēndoe andjeun ka koering; balad ba-
 gilir-gilir noe mērangkan ka koering.
 18 'Na koe naon koering 'koe andjeun

dika-loewarkeun ti pianakan? Mending
 paoh koering teh, teu koengsi aja panon
 nendjo ka koering. 'Djadi koering tehsasat
 hanteu aja; ti kandoengan seg dianteur-
 keun ka koebroan. 'Lain sacutik oemoer
 koering? 'moegi liren, koering kadjeun-
 keun, sangkan koering njenangkeun diri
 sacutik, 'memeh koering mijang, hanteu
 balik deui, nja asoep ka tanah poék,
 enggon kalangkang maot; 'tanah boeta-
 rata, mongkleng maloele; enggon ka-
 langkang maot saréng taja pisan entep-
 na; ari tjaangna ge poék mongkleng
 maloele. a Njanj. 3:10. b p. 3:3, 11. c p. 7:19; 9:31.

PASAL 11.

Ngawalon 'Sopar, oerang Naama teja,
 kijeun walonna: a p. 2:11.
 2 Naha kasaoeran sakitoe lobana lain
 koedoe didjawab? sarta djalma gedé
 omong naha pibéncreun? 'Naha soewa-
 ban sampejan bakal ngarepehkeun djal-
 ma-djalma? sarta sampejan mojak teh
 moal aja noe ngawirangkeun? 'Karana
 saor sampejan: Elmoo kaeleu noe setra,
 sarta kaeleu bérésih di pajoeneun an-
 djeun. 'Tapi sabalikna 'moegi-moegi
 Allah kersa ngandika, sarta ngengah-
 keun lambena ka sampejan; 'bari ka
 sampejan nganjatakeun rasjahing ka-
 pintéran, sabab rangkep kamatibana!
 Mana kanjabokeun koe sampejan, jen
 kadorakaan sampejan aja oge noe koe
 Allah dilalikeun. a p. 38:1.
 7 Naha sampejan 'bisa manggih dasar
 Allah? atawa bisa méndak noe Moerba-
 wisesa tépi ka antekna? 'Estoe loehoer
 tjara langit; koemaha sampejan nja pi-
 lampabeun? djero ti batan enggon noe
 paeh; sampejan bisa njaho naon? 'Oeko-
 ranana pandjang ti batan boemi, léga
 ti batan laeet. 'Oepama 'andjeunna
 ngalalar, seug noetoep, sarta ngadégkeun
 gempoengan: na saha noe bisa noelak
 ka andjeunna? 'Karana andjeunna lang-
 koeng oeninga di djalma gapong; djeung
 langkoeng tingali di kadorakaan, teu
 koedoe-koedoe ditégéskeun heula. 'Seg
 djalma malangmang-moeloengmoeng ge
 meunang pikir, sarta anak kalde leu-
 weung didjoeroekeun deui jadi manoesa.
 a p. 16:8. b p. 9:12; 12:14.
 13 Oepama sampejan mènérkeun manah,
 'sarta nadahkeun panangan ka andjeun-

na; 'oepama kadorakaan, noe dina pa-
 nangan sampejan, koe sampejan didja-
 oehkeun, sarta kagorengan hanteu di-
 patoehkeun di djero himah sampejan:
 15 geus tangtue didinja sampejan 'meu-
 nang tjéngkat tanpa tjabat; sarta sam-
 pejan djadi pageuh, djeung moal sijeun.
 16 'Karana sampejan tangtue paler kana
 kasoesahan; kapiingétna koe sampejan
 17 saperti tjae noe geus toeloej. 'Sarta
 'hiroep sampejan bakal térang ti batan
 téngah poék; tédoeh oge tjara isoek.
 18 'Djeung sampejan tangtue kéndél, tina
 sabab aja pangharépan; ana geus nga-
 lingling, seug sampejan sare sengan ati.
 19 'Sampejan teh ebog, 'sarta moal aja
 noe matak reuwas; djeung loba noe bakal
 20 noenoehoen ka diri sampejan. 'Demi
 panon djalma doraka mah bakal ra-
 roeksak, djeung euweuh pigeusaneunana
 moeroe, 'sarta pangharépanana taja
 deui ngan poepoet njawa. a p. 8:5.
 b p. 10:15. c Djab. 37:6. d 3 Moesa 26:7. e p. 8:13.

PASAL 12.

Ngawalon Ajoek, kijeun walonna:
 2 Sajaktina, bangsa djalma ngan sa-
 rampejan, sarta kapintéran tangtue paeh
 3 reudjeung sarampejan! 'Kaeleu go 'boga
 pikir, nandingan sarampejan; moal ka-
 tjelek kaeleu koe sarampejan; djeung saha
 4 noe teu njaho noe kitoe pétana? 'Seung-
 seurikeuneun sobatna nja kaeleu, noe
 sok sasambat ka Allah sarta dikaboel;
 seungseurikeuneun ijeun noe bènér nja
 5 satéménna! 'Dina pikiran djalma noe
 gènah aja tjoewa ka noe balahi; geus
 tjawisan pikeun sakoer noe tidjalikeun
 6 soekoe. 'Himah toekang ngaroeksak pada
 kerta, 'djeung noe ngabanakeun ka
 Allah pada santosa; sakoer noe sok ma-
 mawa allahanana koe leungeunna.
 a p. 13:2. b p. 21:7. Djab. 75:12.
 7 Tapi sabalikna geura panja ka sasa-
 toan, tangtue magahan ka sampejan;
 kitoe deui ka manoeke awang-awang,
 8 tangtue mere njaho ka sampejan. 'Atawa
 geura nakon ka boemi, tangtue maga-
 han ka sampejan; sarta laeet laeet
 9 tangtue pada njarita ka sampejan. 'Saha
 noe teu térang lantaran eta sakabéh,
 jen sadajana didamelna koe panangan
 10 Pangeran? 'Nja panangan andjeunna
 noe njépéng njawa sakoer noe hiroep,

7 Karah sampejan diowokeun teh ma-
noesa pangmimitina, sarta digelarkeun
8 teh samemeheun pasir-pasir! 'Karah sam-
pejan ngareungeukeun * dina karagëman
Allah, djeung njokot kapintëran pikeun
9 diri sampejan? 'Nahaon kanjaho sam-
pejan, ^b noe teu kanjahoan koe kaeola
sadaja? nahaon pangartian sampejan,
10 noe teu aja di kaeola sadaja? 'Di lëbäh
kaeola sadaja ^c aja oge noe geus hoe-
wisan, aja oge noe geus bodas nja ram-
boet, noe rosa oemoerna, ngoengkoelan
11 rama sampejan. 'Naha panglilipoer ti
Allah koe sampejan disapirakeun, kitoe
deui omongan sanel, noe ditjatoerkeun
12 ka sampejan teja? 'Karah sampejan
kabawakeun koe manah pribadi? Sarta
koe naon sotja sampejan boeboentjeli-
13 kan, 'wët sampejan napsoe ka Allah,
djeung ngaloewarkeun kasoeran kitoe
14 ti lambëj sampejan? 'Nahaon manoesa, ^d
dek boga angkoh setra? nahaon noe beu-
nang ngadjoeroekeun awewe, dek boga
15 angkoh bënë? 'Satëmëna, ^e para-soe-
tjina koe andjeunna hanten dipërtjaja;
dalah sawarga ditingal koe andjeunna
16 hanteu setra. 'Komo bangsa sipat giroek
nja sipat geuleuh; tégës djalma ^f noe
nginoem kagorengan sapërti tjai!

a p. 11: 7; Roem 11: 34. b p. 13: 2. c p. 12: 12.

d p. 4: 17. e p. 4: 18; 25: 5. f p. 34: 7.

17 Kaeola sëlja mitowah ka sampejan;
mangga reungeukeun kaeola; ari noe
kapëlëng koe kaeola, nja eta koe kaeola
18 dek ditjaritakeun; 'tégës noe geus dinja-
takeun koe djalma palintër, sarta hanteu
disalingkoehkeun, asalna ti karoehoen-
19 karoehoenna, 'noe dipaparin tanah, sa-
batoer eta bae, sarta bangsa sedjen taja
20 noe njorang ka têngah-têngahna: 'sa-
pandjang oemoer noe doraka, eta teh
njandang sangsara, estoe sarejana taen
21 noe ditjadangkeun baris noe lalin. 'Sora
kareuwasan ngoeng-ngeng dina tjeulina;
eukeur salamët, eta teh kadatangan noe
22 ngaroeksak. 'Taja taksiranana pika-loe-
wareun deui ti noe poëk; estoe dida-
23 gokeun kana pëdang. 'Eta teh ngoeang,
ujjar rëdjëki ka mana-mëndi; geus nja-
hoëun jën di gigireunana sadja poë noe
24 poëk. 'Kasoëkëran djeung karoepëkan
ngareureuwas ka dinja; pek ngalindih
25 sadja. 'Sabab eta teh ngamangkeun

leungeunna ka Allah, wawanianan ka
26 noe Moerba-wisesa; 'nja ngadoepak ka
andjeunna make daugh beuheung, nem-
bongkeun kandëling tonggong kèpëngna;
27 'sabab noetoeupan beungutna koe ga-
djiha, sarta njieun montok tjangkeng-
28 na; 'djeung ngënggonan nagara-nagara
noe tadina ditoempës, imah lain cusia-
neun, noe dipastikeun djadi toempokean
29 batoo: 'noe matak eta teh moal boung-
har, sarta kamoektianana moal tötöp,
djeung kabasilanana moal toengkoel
30 kana taneuh. 'Moal bisaneun njingkirkan
noe poëk; siroengna piperangeun koe
seuneu, djeung dirina pinjingkireun ^a koe
31 napas baham andjeunna. 'Oelah ngan-
dël eta teh ka noe gaplah, ngabobodo
maneh; karana pibajaraneunana noe
32 gaplah deui. 'Tatjan ninggang kana
poëna, ^b geus tinëkanan; barangbangna
33 moal hoerip deui. 'Bakal ngaragragkeun
boewahna noe ngora tjara tangkal ang-
goer, djeung moeragkeun koedoena tjara
34 tangkal djetoen. 'Karana djëmoehan
djalma moenapek teh gaboeg, sarta seu-
35 neu ngalëboer himah paroeroeba. 'Ngan-
doengna kasoésahan, ^c ngadjoeroekeu-
nana katjilakaan; estoe beuteungna nja-
dijakeun palatjidra. a p. 4: 9. b p. 22: 16.
c p. 4: 8; Djab. 7: 15.

PASAL 16.

Ngawalon Ajoeb, kieu walonna:

2 Kaeola geus mindëng ngadenge noe
kitoe; ^a sampejan sakabeh djadi pang-
3 lipoer matak bingoeng. 'Koemaha ^b omo-
ngan angin teh geus toetoepl atawa
naon noe njolokan ka sampejan, noe
4 matak ngadjawab-djawab deni? 'Kaeola
ge bisa mitjatoer tjara sarampejan, moen
njawa sarampejan ganti njawa kaeola;
bisa oge ngantetkeun omongan ngeli-
ngan ka sarampejan, hari gogodëg koe
5 hal sarampejan. 'Anggoer kaeola ngoe-
watkeun ka sarampejan koe soengoe, sarta
koe ëmboet-ëmboetan biwir kaeola
tangtoe diririh-ririh. a p. 13: 4. b p. 15: 2.
6 Tijap-tijap kaeola ngomong, kanjër
kaeola teu kapëgat; tijap-tijap koe ka-
eola ditinggal, naon noe leungit ti ka-
7 oela? 'Estoe ajeuna andjeunna moesing-
keun ka kaeola; sadjëmoehan koering
8 koe andjeun diroeksakkeun. 'Sarëng koe-
ring koe andjeun ditjërëk, minangka